

Advokaten

| ADVOKATBLADET | NR. 5 2018 | 98. ÅRGANG |

Best i klassen

Nominert til pris for kvinne-satsning

Hva betyr GDPR for din virksomhet?

Bestill gratis prøvetilgang til Juridika på post@juridika.no

Nå finner du Universitetsforlagets jusstidsskrifter, fagbøker og ajourførte lovkommentarer på Juridika.

Juridika

en tjeneste fra Universitetsforlaget

Innhold

Nyheter

- 6 Mener voldgift vil være bedre for flere
- 8 Vil kreve mer av prinsipalene
- 10 19 advokater mistet bevillingen i 2017
- 12 0 til advokatene
- 14 De kan vinne Talentprisen 2018!
- 22 Høyesterett gir advokat-råd i ny veileder
- 24 Frykter for kontroll-utvalgs uavhengighet
- 26 «Folk hører advokater bable om noe de ikke skjønner hva betyr»
- 28 580 advokater i varetekt i Tyrkia
- 30 Advokatforeninger går i oppløsning
- 32 Følte seg presset til å godta salær
- 46 Thommessen kåret til Norges beste Hovedstyret
- 48 Satsøkning for disiplinærutvalgene
- 61 Lovdata mener nytt nettsted bedriver stoff-tyveri
- 63 Vil ha felles EU-standard for tiltalte rettigheter

Tema: Digital kommunikasjon

- 18 Hvor trygg er din @epost
- 20 Usikret e-post er som å sende et åpent postkort

Fast stoff

- 39 Bøker og lesestoff
- 41 JUS
- 44 Rett fra Skien
- 49 Lederens kommentar
- 50 Debatt
- 52 Jussbuss
- 53 Advokatansvar
- 54 Månedens advokat: Berit Reiss-Andersen
- 56 Folk & Forum
- 64 Boktipset
- 65 Advokater i nyhetene
- 66 Sosiale medier

Forsidefoto: Henrik Evertsson
Redaksjonen avsluttet 24.5.2018
www.advokatbladet.no

www.facebook.com/Advokatbladet

[@Advokatbladet](https://twitter.com/Advokatbladet)

[@Advokatbladet](https://www.instagram.com/Advokatbladet)

Aksjon for offentliggjøring av dommer

PÅ 17.MAI så et nytt og rebelsk nettsted dagens lys med navnet Rettspraksis.no. Nettstedet har til hensikt å gjøre alle dommer tilgjengelige for offentligheten, fra nå av og inn i evigheten, og har i skrivende stund publisert over 44.000 høyesterettsavgjørelser.

FOLKENE BAK NETTSTEDET har juridisk og teknologisk bakgrunn, og har som formål å «frigjøre» alle rettskilder, som de sier. Presseansvarlig er teknologieksperten Håkon Wium Lie, tidligere teknologidirektør i Opera Software. Han er også oppfinneren av CCS, et webspråk som benyttes over hele verden, og en av grunnleggerne av Piratpartiet.

«RETTSPRAKSIS.NO er å anse som en aksjon mot domstolenes og myndighetens manglende vilje til å ta ansvar for å opplyse borgerne om gjeldende rett og for å glemme pressens viktige kontrollfunksjon», heter det på nettstedet.

NETTSTEDET skriver at de aldri vil oppgi hvem som har bidratt med rettsavgjørelser, men skriver samtidig at dommene de har publisert er hentet fra Lovdata, og den enkelte domstol som avgjorde saken.

STOFF-TYVERI og ugreit, mener Lovdata, som i skrivende stund vurderer reaksjoner overfor nettstedet. Lovdata peker på at tjenesten har lagt ned et betydelig arbeid i å bearbeide, kvalitetssikre og anonymisere domme-

ne, og at dommene derfor ikke er å anse som offentlige dokumenter, i motsetning til selve rettskjennelsen fra domstolene (se side 61).

OFFENTLIGGJØRING av dommer reiser også viktige spørsmål om identifisering og personvern. I vår digitale tidsalder vil en søkbar dom kunne forfølge en person til vanvidd, selv om den er anonymisert. Det vil alltid være noen som vet hvem en domfelt, et offer eller et vitne er, og full offentliggjøring kan være bare et tastetrykk unna.

PRINSIPPET OM ÅPENHET i rettspleien det eldste offentlighetsprinsippet vi har, ifølge Norsk redaktørforening. Men for den vanlige mann og kvinne er det ikke lett å finne frem til rettsavgjørelser. Dette er noe Domstoladministrasjonen nå tar konsekvensen av: De er inne i en prosess der de vurderer hvordan dommer skal offentliggjøres i fremtiden.

«FLERE OG FLERE har en forventning om å kunne finne rettsavgjørelser på nett», sier kommunikasjonsdirektør Iwar Arnstad i DA.

EN FØLGE av Rettspraksis.nos aksjon, bør være en bred debatt om hvordan de ulike hensynene skal veies mot hverandre.

NINA SCHMIDT
REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

Vil gjenvelge Hjort, selv om han kan bli ordfører

Advokatforeningens valgkomite innstiller på gjenvalg av Jens Johan Hjort som leder i perioden 2018-2020. Hjort ønsker å stille til valg som ordfører i Tromsø i 2019.

Hjort var ordfører for Høyre i Tromsø fra 2011 til 2015, og

ønsker å gjøre comeback ved valget til neste år, har han tidligere sagt til Advokatbladet og til Nordlys.

Advokatforeningens valgkomite har drøftet om Hjort bør fratre på et tidligere tidspunkt dersom han blir nomi-

nert av Høyre som dets ordførerkandidat, «i det det kan stilles spørsmål om det er i foreningens interesse å ha en leder som også blir så sterkt identifisert med et politisk parti og som i så fall må antas å være synlig som politiker i

mediebildet», heter det i innstillingen.

Komiteen velger ikke å ta stilling til dette spørsmålet, og overlater spørsmålet til Hovedstyret.

Til Advokatbladet sa Hjort i mars i år at han vil måtte gå

av som Advokatforeningens leder åtte måneder før perioden utløper, dersom han blir Høyres ordførerkandidat.

Som ny nestleder har valgkomiteen innstilt Susanne Munch Thore. Hun har nettopp sluttet i Wik-

borg Rein og startet for seg selv.

Som nye medlemmer til Hovedstyret innstilles fra Oslo krets Anne Kjølseth Ekerholt (49), fra SANDS og Jon Wessel-Aas (51) fra Bing Hodneland.

Fra Buskerud krets innstilles Irene Kildebo (49) fra Advokatfirmaet Kildebo, og fra Østfold krets Marte Reier (64) fra Advokatfirmaet Pedersen. Fra Møre og Romsdal krets innstilles Cathrin Myre Skram fra advokatfirmaet med samme navn.

Fri rettshjelp og mer stykkpris

Regjeringen har besluttet å nedsette et offentlig utvalg som skal gjennomgå rettshjelpsordningen. Utvalget skal også se om stykkpris skal innføres på flere saksområder, og vurdere nivået på stykkprisene slik at disse reflekterer advokatenes gjennomsnittlige tidsbruk.

Advokatforeningen er blitt bedt om å komme med innspill til mandatet.

Bakgrunnen er et stortingsvedtak som anmodet regjeringen om å gjennomgå fri rettshjelpsordningen «for å se om den bør utvides til flere områder, eller endres på andre måter, for å sikre at den blir mest mulig rettferdig, målrettet og effektiv».

I utkast til mandat heter det at utvalget som nedsettes bør foreta en grundig vurdering «av hvilke grep som kan gjøres for å benytte midlene på en mer målrettet måte». Det skal også identifisere sentrale utfordringer på området, foreta en bred gjennomgang av dagens regelverk for rettshjelp, samt foreslå endringer av regelverket for å tilpasse det til dagens behov. Utvalget skal gjennomgå og vurdere ordningen formål, organiseringen av rettshjelpsordningen, rekkevidden av statens plikter etter Grunnloven, internasjonale konvensjoner og fremmed rett, om oppgaver kan effektiviseres og digitaliseres, og vurdere tiltak på tidlig stadium, samt om det er behov for å utvide ordningen. Også inntekts- og formuesgrenser og alternative dekningsmåter skal vurderes.

Utvalget skal også foreslå endringer som gjør loven mer tilgjengelig for brukerne.

Foreslår selv-deklarerering av etterutdanningen

I likhet med i tollen – der man går på rødt eller grønt – bør Advokatforeningens etterutdanningsordning være basert på tillit og selvrappotering, mener Hovedstyret.

TEKST: NINA SCHMIDT

Hovedstyret foreslår å avvikle ordningen der etterutdanningstimer må godkjennes av Advokatforeningen, og å innføre en ordning der advokatene selv angir hvor mange timer etterutdanning de har gjennomført.

Forslaget skal behandles av Representantskapet, som er

Advokatforeningens øverste organ, den 31. mai.

I dag må alle etterutdanningskurs, med unntak av kurs i regi av Juristenes utdanningscenter (JUS) og Advokatforeningen, godkjennes av Advokatforeningen etter søknad. For å få godkjent et kurs, må det legges frem kursprogram, kursbeskrivelse og eventuelt kursbevis. Noen ganger må

det også begrunnes hvorfor et kurs skal telle som etterutdanning.

80 TIMER KURS

I løpet av femårssykluser, må medlemmer av Advokatforeningen gjennomføre åtti timer med etterutdanning. Fem av timene skal være i advokatetikk. Inneværende etterutdanningsperiode startet 1. januar

2014 og avsluttes 31. desember i år.

Hovedstyret foreslår å videreføre etterutdanningskravet, men å lempe på formalitetene rundt godkjenningen av timene. Ikke bare kreves et «betydelig saksbehandlingsapparat i Advokatforeningen», heter det i Hovedstyrets forslag, men «i tillegg må medlemmene sammenstille søknader og oppfylle dokumentasjonskravene».

Hverken i Sverige eller Danmark må advokatforeningene godkjenne kursene, påpekes det.

KAN SPARE 700.000 KRONER

Å fjerne kravene til søknad om godkjenning av etterutdanning vil både effektivisere ordningen, og spare ressurser, mener Hovedstyret, som anslår en besparelse i personalkostnader på 700.000 kroner årlig.

«I tillegg til kostnadsbesparelsen vil en selvdeklareringsordning myke opp medlemmenes møte med foreningen. Eventuelle opplevelser av byråkrati vil reduseres, og medlemmene vil slippe å måtte oppfylle dokumentasjonskravene», skriver Hovedstyret.

SOM Å GÅ PÅ RØDT ELLER GRØNT

«Samtidig vies medlemmene tillit. Dette anses positivt i seg selv, og samsvarer dessuten med trekk samfunnet for øvrig, jmf. for eksempel selvangivelsesprinsippet i skatteretten og valget mellom å gå på rødt eller grønt i tollen. Særlig er advokater som profesjon viet stor tillit i samfunnet, noe Advokatforeningen for øvrig er en pådriver for», heter det i saksfremlegget.

Sekretariatet erfarer at medlemmer treffer godt i sine egne beregninger av hvor mange timer et kurs skal telle, påpekes det.

KONTROLL-ORDNING

Forslaget fra Hovedstyret har vært på høring i kretsene. Vestfold, Buskerud og Oppland kretser foreslår en kontrollordning for å forhindre misbruk og feilrapportering.

Trøndelag krets er den eneste kretsen som er negativ til å innføre selvdeklarerering, og mener at forslaget «synes å være skreddersøm for de store advokatfirma med en stor administrasjon (...). For den enkelte advokat som driver alene eller i mindre kontorfellesskap, vil

det være en risiko for at kurs og timer blir glemt.»

Videre mener Trøndelag krets at «en selvdeklarerering vil etter kretsens syn svekke tilliten til den enkelte advokat (...). Slik forslaget fremstår i dag mener kretsen at dette vil slå negativt ut for advokatene i distriktene.»

Hovedstyret foreslår på bakgrunn av innspillene at Advokatforeningen kan foreta stikkprøver hvor det bes om dokumentasjon på den oppgitte etterutdanningen, og mener dette til være tilstrekkelig for å forebygge juks.

Samtidig foreslår Hovedstyret flere endringer i etterutdanningsordningen, blant disse er:

- Å øke antall e-kurs.
- Språkkurs må være juridiske for å kunne godkjennes.
- Reduksjon av timekravet på grunn av fravær skal ikke kreve søknadsbehandling.
- Minimumskravet til kursets varighet reduseres fra to til én time (45 minutter).

Vil ha advokater til Pride-paraden

Advokatforeningen er blitt utfordret av medlemmer til aktivt å delta i Oslo Pride. Foreningen har tatt utfordringen, og stiller for aller første gang i Pride-paraden. Pride er en feiring av skeiv kjærlighet og mangfold, og en politisk markering av at alle mennesker, uavhengig av seksuell legning, skal få leve frie liv uten fare for trakassering eller diskriminering.

I fjor samlet Pride-paraden i hovedstaden hele 40.000 deltagere, og 200.000 feststemte tilskuere.

– Kampen for menneskerettigheter er sentralt for Advokatforeningen. Vi deltar i årets markering for å støtte kampen for like rettigheter, og et inkluderende fellesskap, forteller juridisk rådgiver Hege Moljord i Advokatforeningen.

Hun oppfordrer interesserte til å møte opp lørdag 30. juni utenfor Juristenes hus i Oslo klokken 11. Der vil det bli enkel servering, og utdeling av T-skjorter.

– Felles avgang blir kl. 11.30 til paradestart i Grønlandsleiret. Vi håper det kommer mange advokater som vil støtte opp under vår parole, påpeker Moljord.

Paraden er normalt ferdig rundt klokken 15.

Mener voldgift vil være bedre for flere

De profilerte advokatene Anders Ryssdal og Stephan Jervell håper nye retningslinjer i ICC-domstolen vil gjøre voldgift mer attraktivt for norsk næringsliv i fremtiden.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Glittertind-partner Anders Ryssdal mener langt flere burde benytte seg av det internasjonale voldgiftssystemet, som er regnet som verdens ledende institusjon for oppgjør av kommersielle tvister.

ICC Voldgift

- ICC Voldgift (ICC Court of Arbitration) er verdens ledende voldgiftsinstitusjon for oppgjør av kommersielle tvister ved voldgift, og ble stiftet i 1923.
- Ettersom internasjonal handel finner sted mellom bedrifter fra to eller flere land med hvert sitt retts-system, må rettslige konflikter gjerne løses på en annen måte enn mellom bedrifter fra samme land.
- Retten er et forvaltningsorgan som oppnevner voldgiftsdommere, gjennomgår forslag til voldgift, og bestemmer godtgjørelsen til voldgiftsdommerne.
- Når domstolen skal oppnevne voldgiftsdommer, henvises det til en av ICCs nasjonalkomiteer, som kommer med forslag til aktuell voldgiftsdommer. Den norske nasjonalkomiteen (ICC Norge) blir forespurt når det gjelder prosedyren i Norge, eller når partene har bedt om norsk voldgiftsdommer.
- En voldgiftssak går for lukkede dører og kan som hovedregel ikke ankes.

Kilde: ICC

I 2017 kom det inn 11 norske saker til behandling i ICC-systemet. Altfor få, ifølge Ryssdal.

– Norsk næringsliv er veldig avhengig av internasjonalt gjennomslag. Det må også gjelde den tvisteløsningsformen vi bruker. Den tvisteløsningen som har gjennomslag internasjonalt er ICC, eller tilsvarende voldgiftsdomstoler, påpeker Ryssdal til Advokatbladet.

NYE ENDRINGER

Nylig ble det avholdt et seminar der de nye retningslinjene for ICC-voldgift ble gjennomgått. Reglene trer automatisk i kraft i saker der tvistebeløpet dreier seg om under 2 millioner dollar. Blant de viktigste endringene er at ICC kan velge ut en enkeltdommer til saken – også i saker der partene ønsker flere dommere.

Andre viktige nyheter:

- Det skal utarbeides en tidsplan for saken innen femten dager etter at saken er innsendt voldgiftsretten.
- Samtidig innføres det en tidsgrense på seks måneder fra tidspunktet tidsplanen for saken utarbeides til kjennelsen skal være klar.
- Dommernes honorar reduseres med om lag 20 posent.

Målet med endringene er å gjøre voldgiftsprosessen mer effektiv og transparent.

– Norge har lenge hatt en eksportindustri med internasjonalt fokus, men med tvisteløsningsformer som har vært veldig hjemmestrikkede. Tiden nå er inne for å vende blikket ut også på dette feltet, påpeker Ryssdal.

ANERKJENT

Den største fordelene, er ifølge Ryssdal, at man får en voldgiftsdom som er

Glittertind-partner Anders Ryssdal (t.v.) har i en årrekke vært norsk medlem av ICC. Wiersholm-partner Stephan Jervell (t.h.) har lang erfaring med voldgiftssaker.

kvalitetssikret og som kan håndheves over hele verden, deriblant USA.

– Utlendinger vil ha mer respekt for en ICC-avgjørelse enn en norsk voldgift- eller tingrettsdom, påpeker Ryssdal.

Han får støtte av Wiersholm-partner Stephan Jervell, også han med lang erfaring på fagfeltet.

– I USA anerkjenner de ikke annet enn voldgift. Man skulle kanskje tro at nasjonale domstoler var ordentlige og skikkelige i deres øyne, men det inntrykket har de altså ikke.

En innvending mot ICC er gjerne at domstolen kan være svært kostbar for partene. Ikke nødvendigvis, mener de to norske voldgift-eksperter.

– Det er nok en del mangelfull informasjon der ute. Noen hevder ICC-voldgift er ganske dyrt, men hvis vi tar hensyn til at det som regel ikke blir en ankerunde, sparer man fort både tid og penger, sier Ryssdal.

Både han og Stephan Jervell jobber i lange perioder med voldgift.

– I perioder, som i 2015 og 2016 jobbet jeg fulltid med ICC- og SCC-voldgifter blant annet i Stockholm. Nå er fordelingen omtrent 50/50 mellom voldgift og andre saker, sier Jervell

Gjør skriveprosessen effektiv

SmartLawyer Writer

Juristens hverdag gjort enklere

SmartLawyer Writer er et digitalt verktøy som effektiviserer og kvalitetssikrer ditt skrivearbeid. Henviser du til en lovparagraf i et Word-dokument, vil SmartLawyer Writer automatisk vise lovparagrafene du henviser til, samt notene fra Norsk Lovkommentar – mens du skriver. Verktøyet gir også en enkel oversikt over alle henvisninger du har brukt i dokumentet.

SmartLawyer Writer:

- >> Lovoppslag i Word – mens du skriver
- >> Kvalitetssikret med noter fra Norsk Lovkommentar
- >> Du kan kopiere og lime lovtekst rett inn i ditt dokument

Les mer på smartlawyer.no

 SmartLawyer

Ifølge tingrettsdommer Cathrine Hrasky har advokat-utdanningen stått stille. Hun etterlyser flere endringer for å tilpasse utdanningen dagens hverdag.

Vil kreve mer av prinsipalene

Tingrettsdommer Cathrine Hrasky mener det er altfor tilfeldig hvor seriøst prinsipalene tar veileder-oppgaven av advokatfullmektigene. Nå mener hun det bør stilles strengere krav til veiledning og oppfølging.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Som dommer i Oslo tingrett opplever Cathrine Hrasky store forskjeller i hvor seriøst prinsipalene tar oppgaven med å veilede advokatfullmektiger.

Seminar om fremtidens advokat-utdanning

- Bakgrunnen for seminaret var at Advokatforeningen mener det er på plass å stille spørsmål om jusutdannelsen egentlig tilfreds-stiller bransjens behov eller om det er behov for endring,
- I seminaret ble det diskutert hva som skal til for å bli en god advokat, særlig etter Advokatlovutvalgets forslag om mer teoretisk jusutdannelse.
- Et annet tema var hvorvidt jurister har god nok digital kompetanse til å møte klientenes behov.

– Mitt inntrykk er at mange fullmektiger sitter alene med sakene. Hvorvidt du får en prinsipal som er interessert i å lære bort, eller en som bare er interessert i å tjene penger, handler om flaks og uflaks, sa tingrettsdommeren under et seminar om fremtidens advokatutdanning på Stratos i Oslo.

Hun synes det bør gjøres noe for å utjevne forskjellene mellom de fullmektigene som har trukket vinnerloddet, og de som ikke har det.

– Hvorfor stilles det ingen krav om at man har gått kurs før de skal være prinsipaler? Er det slik at juristene er kjempeflinke til å lære bort fordi de har advokatbevilling? Jeg tror ikke det, påpekte dommeren.

KOMMUNIKASJONSTRØBBEL

Dommeren mener en hovedutfordring for dagens advokatfullmektiger er at de mangler kunnskap om hvordan man bør kommunisere med retten.

–Vi er ofte i grenseland mellom rettens veiledningsplikt og prinsipalens

veiledningsansvar. Det er mange advokatfullmektiger som trenger en prinsipal å snakke med, som ikke har det, og derfor heller spør oss dommere. Det blir feil.

– Det er en tendens til at fullmektiger i dag har en mye lavere terskel enn før til å kommunisere direkte med dommerne. En mulig årsak er at tvisteloven gjør dommerne mye mer tilgjengelige enn før, samtidig som e-post gjør at vi er mer tilgjengelige og mer synlige.

– De som er 25 år i dag kommuniserer på en helt annen måte enn vi som er 40, fastslo dommeren, og viste til at hun hadde opplevd å motta meldinger med opptil flere smileys.

– For å ha en tilstrekkelig nok distanse, må vi ha en formell tone, sa dommeren.

– Vi opplever advokatfullmektiger som vil diskutere med oss om man bør anke dommen eller ikke. Forleden dag fikk jeg en telefon fra en fullmektig som vurderte å begjære lukkede dører

Paal Berle er leder av Advokatforeningens utvalg for juristutdanning, og var konferansier under seminaret.

Leder av Advokatforeningen Oslo krets, Else-Marie Merckoll var blant dem som møtte opp til seminaret på Stratos i Oslo.

i en sivil sak – og lurte på hva jeg tenkte om det.

Hun mener derimot kontakt i forkant eller etterkant av sakene kan være positivt.

– Men jeg har aldri opplevd å bli kontaktet av prinsipal med spørsmål om hvordan vi mener fullmektigen har levert. Hvorfor spør de ikke oss hvordan det faktisk gikk?

ETTERLYSER MER ROLLESPILL

Hun lurte på hvor bevisst forhold prinsipaler har til sakene fullmektigene får, eller om de bare får den første og beste saken.

– Det er nok dessverre det sistnevnte som ofte skjer. Eksempelvis mener jeg barnevernssaker er veldig lite egnet som fullmektigsaker, mens mindre straffesaker kan være veldig godt egnet.

Hun mener også advokatkurset bør fornyes, og inneholde mer konkret trening på utfordrende problemstillinger.

– Fullmektigene tar gjerne ikke inn over seg hva som kommer frem i saken og klarer ikke tilpasse seg. Det blir vanskelig å korrigere når de er fastlåst i manus. På advokatkurset bør de i større grad øve seg på at faktum i saken endrer seg gjennom ulike rollespill, slik at man blir trygg på og kjenner igjen ulike situasjoner, sa dommeren.

– Kommer ut av jusstudiet som digitale analfabeter

– Det er stygt å si det, men jus-studentene ligger veldig langt bak, mener PwC-partner Baard Ivar Koppang.

– Jeg har observert at jusstudentene som kommer til oss har få digitale ferdigheter i forhold til konkurrentene sine, sa PwC-partner Baard Ivar Koppang.

Han er leder av firmaets Stavan-ger-kontor

– Å kunne jobbe tverrfaglig med andre på våre områder krever en helt annen digitalkompetanse enn det vi ser jusstudentene har fått gjennom sitt masterstudium, mente Koppang.

Han presiserte at påstandene bare er basert på erfaringer gjort av ham selv og andre i PwC-systemet.

MÅ INTEGRERES

– Poenget mitt er ikke at universitetet skal erstatte juridiske fag med

– Jus-studentene ligger veldig langt bak konkurrentene sine, og det kommer til å bli en utfordring for advokatbransjen også, advarte PwC-toppene Baard Ivar Koppang.

IT-fag, men de må integrere dem i den digitale hverdagen, så de som kommer ut er vant til å jobbe mer digitalt enn kun med word og litt Lovdata. Vi kan ikke lenger ha jus-studenter som kommer ut av studiet som digitale analfabeter, sa Koppang.

– Utfordringen vår ligger i å forstå mulighetene, og se hvilke behov dette skaper hos klientene, tilla han.

ANNONSE

Finansavisen JUS 2018

Finansavisen Jus er ikke bare et magasin for dem med juridisk embetseksamen. Historiene er like verdifulle for ledere, gründere og ansatte i norsk næringsliv, organisasjoner og offentlig forvaltning.

Advokatbransjen har de siste 30 årene opplevd en rivende utvikling. Advokatfirmaene har blitt større og mer spesialiserte. Jurister har fått større gjennomslagskraft i alle deler av samfunnet.

Finansavisen Jus dekker endringene i advokatnæringen, vi bringer deg nyhetene, enten det er snakk om konkrete saker eller om aktørene. Vi gir sakene større bredde, som igjen gir leserne bedre innsikt.

I årene som kommer vil blant annet innføringen av kunstig intelligens og automatisering av advokat tjenester føre til større endringer, noe du kan lese om i Finansavisen Jus.

Magasinet distribueres med Finansavisen.

Opplag: 40 000

Finansavisen JUS
– ET MAGASIN I FINANSAVISEN

4 UTGÅVER

1 2018 kommer magasinet Finansavisen JUS ut:
13. SEPTEMBER
OG 22. NOVEMBER

FOR ANNONSEINFORMASJON OM MAGASINET OG ELLERS I AVISEN KONTAKT:
Caroline Reed Smith-Meyer
Tlf.: 900 15 283 | E-post: caroline@hognar.no
www.businesskanalen.no

W OVERVÅKER NÆRINGSLIVET

19 advokater mistet bevillingen i 2017

Advokatbevillingsnemnden fratok 19 advokater bevillingen i fjor, og nedla forbud mot at fire personer yter rettshjelp, viser årsmeldingen for 2017.

TEKST: NINA SCHMIDT OG THEA NORDÉEN DAHL

Ni av advokatene mistet bevillingen etter bokettersyn. Her er kortversjoner av de ni sakene:

ROT SIDEN 2010

Advokaten fikk merknader etter bokettersyn i 2012, og nytt bokettersyn i 2016 viste at flere av forholdene fortsatt ikke var bragt i orden. «Advokaten hadde hvert år siden sistnevnte bokettersyn fått tilbakemeldinger fra egen revisor om kritikkverdige forhold, både i nummererte brev og ved utarbeidelse av årsregnskap. Flere av de

kritikkverdige forholdene var påpekt så langt tilbake som i 2010.»

ADVOKAT GIKK KONKURS

«Bokettersynet avdekket at advokaten ikke hadde overholdt sentrale bestemmelser om bokføring og klientmiddel-håndtering. (...) Videre var det foretatt to innbetalinger fra klienter til advokatens private bankkonto.»

TOK FRA KLIEN TKONTO

«Advokaten hadde foretatt en rekke kontantuttak fra en klientbankkonto. Advokaten kunne ikke fremlegge tilfredsstillende dokumentasjon for at uttakene var foretatt etter instruks fra klienten. (...) Nemnden bemerket i tråd med praksis at advokatens frivillige «innlevering» av sin advokatbevilling, ikke får betydning for behandlingen av spørsmålet om tilbakekall av en advokatbevilling (...)»

KRITIKKVERDIG BOKFØRING

«Bokettersyn hos advokaten avdekket kritikkverdige forhold knyttet til advokatens bokføring og klientmiddelbehandling. (...) Advokaten etter flere oppfordringer ikke hadde korrigert feilaktige opplysninger i Enhetsregisteret.»

ADVOKAT MED SKATTEGJELD

«Advokaten hadde tatt opp store, usikrede lån med lav rente fra sin klient, som hadde gått til dekning av advokatens private skatteforpliktelser. (...) Lånene innebar en betydelig berikelse for advokaten, med en klar risiko for tap for klienten. Advokaten hadde ikke betalt renter eller avdrag på lånene, og innfrielse var utsatt flere ganger. (...)»

Lånene var likevel ikke oppgitt til skattemyndighetene, og det var ikke ført pliktig særregnskap».

HOLDT TILBAKE INFO

«Tilsynsrådet besluttet å avholde bokettersyn hos advokaten etter å ha mottatt en bekymringsmelding der det fremgikk at selskapet befant seg i en vanskelig økonomisk situasjon. I forbindelse med bokettersynet unnlot advokaten å oversende deler av den dokumentasjonen som bokettersynsrevisor etterspurte».

HÅNDTERING AV DØDSBO

«Bokettersyn besluttet hos advokaten på bakgrunn av mottatte opplysninger om advokatens håndtering av midlene i et dødsbo. (...) Avdekket flere alvorlige kritikkverdige forhold ved bokettersynet. (...) Tilsvarende avvik var avdekket ved bokettersyn i virksomheten i 2012.

MISBRUK AV FRI RETTSHJELP

«Tilsynsbesøket avdekket flere kritikkverdige forhold rundt driften i advokatselskapet. Blant annet ble det avdekket mangler ved selskapets regnskapsføring og behandling av betrodde midler, misbruk av ordningen med fri rettshjelp, og medvirkning til ulovlig rettshjelpsvirksomhet. Det var også gitt uriktige opplysninger til Tilsynsrådet i forbindelse med søknad om fritak fra regnskaps- og revisjonsplikten for flere av de ansatte advokatene i selskapet.»

«Tilsynsrådet mente at det var den personen som stod oppført som selskapets regnskaps- og revisjonspliktige advokat som måtte bære hovedansvaret

for de mangler som var blitt avdekket, og innstilte derfor på tilbakekall av denne advokatens bevilling. De øvrige advokatene i selskapet ble meddelt en advarsel.»

TILSYN ETTER AVVIKLING

«Advokaten forsøkte å få omgjort beslutningen om å avholde bokettersyn, med dette ble ikke etterkommet. Advokaten anførte at han hadde avvirket sin advokatvirksomhet, og bestred at Tilsynsrådet hadde anledning til å avholde bokettersyn i en avvirket virksomhet. Nemnden uttalte at Tilsynsrådet utvilsomt har adgang til å avholde bokettersyn i en advokatvirksomhet frem til advokaten meldte opphør av sin virksomhet til Tilsynsrådet».

TRE STRAFFESAKER

I tillegg til de ni over, mistet tre advokater bevillingen som følge av at de enten var siktet, tiltalt eller dømt i en straffesak.

ANNONSE

I den første saken har advokaten erkjent fiktiv fakturering i forbindelse med eiendomsoppdrag. I sak to hadde en advokat benyttet et forfalsket vitnemål ved tidligere søknad om stilling som dommerfullmektig. Den tredje saken gjaldt en advokat som er dømt for grovt bedrageri og medvirkning til lånebedrageri.

SYV BETALTE FOR SENT

De siste syv som mistet bevillingen i fjor, tapte retten til å praktisere som advokat som følge av langvarige fristoversettelser ved bidragsbetaling eller innsendelse av egenerklæringer for regnskapsåret 2016.

Advokatbevillingsnemnden behandler saker utelukkende på initiativ fra Tilsynsrådet eller Disiplinærnemnden, og har ikke anledning til selv å ta saker opp til behandling, heter det i årsrapporten.

I 2017 behandlet nemnden totalt 36 saker. Samtlige av sakene er mottatt fra Tilsynsrådet for advokatvirksomhet. To av vedtakene fra 2017 ble brakt inn for

Over 70 advarsler

Tilsynsrådet ga 72 advarsler og 56 irettesettelser til advokater og rettshjelpere i fjor. Dette er en nedgang sammenliknet med 2016, hvor de tilsvarende tallene var 87 advarsler og 67 irettesettelser.

63 av fjorårets advarsler og 46 irettesettelser kom som følge av at fristen for bidrag til Tilsynsrådet og Disiplinærnemnden ikke ble overholdt, samtidig som at flere også manglet levering av egenerklæring med vedlegg.

Tilsynsrådet valgte også å anmelde fem advokater til politiet. Dette er en økning fra 2016 hvor to advokater ble politianmeldt.

retten. I 2017 behandlet nemnden tre klager over avslag på søknad om ny advokatbevilling etter tidligere tilbakekall. Ingen av klagen ble etterkommet.

Flest kvinner fikk bevilling

Ifølge Tilsynsrådets årsrapport for 2017, er det 7840 registrerte personer som jobber som advokater, fordelt på 5134 menn (65,5 prosent) og 2706 kvinner (34,5 prosent).

I 2017 ble det gitt 430 advokatbevillinger, hvorav 239 til kvinner (55 prosent) og 191 (44 prosent) til menn.

728 personer ble autorisert som advokatfullmektiger, fordelt på 450 kvinner (62 prosent) og 278 menn (38 prosent).

ADVOKAT PAKKEN

VI TILBYR TRE SAMARBEIDSMODELLER FOR ADVOKATER

1

Ved kontrakts-/oppgjørsoppdrag tar advokaten seg av kontraktsmøte og trenger ikke eiendoms-meglerbevilling. **Weboppgjør** eier klientregnskap/klientkonto, tar kontroll på pengeheftelser, foretar tinglysing og gjennomfører sluttoppgjøret.

2

Advokaten sørger for hele salgsprosessen til og med kontraktsmøte. **Weboppgjør** eier klientregnskap/klientkonto, tar kontroll på pengeheftelser, foretar tinglysing og gjennomfører sluttoppgjøret.

3

Ordinær systemleveranse fra websystemer med eller uten oppgjørstjeneste fra **Weboppgjør**. **Weboppgjør** vil da foreta oppgjør i advokatens klientregnskap og benytte advokatens klientkonto.

W·weboppgjør

morten@weboppgjør.no | 55 50 85 90 / 934 22 790 | www.weboppgjør.no

INNOVATIVT
SAMARBEID OM
EIENDOMS-
OPPGJØR

FRIGJØR
RESSURSER
OG KAPITAL

ØKT
FORTJENESTE
OG MINDRE
ANSVAR

O til advokatene

Det kom ingen salærøkning i revidert statsbudsjett for 2018, slik Advokatforeningen håpet. Anslaget til fri rettshjelp ble redusert med 87,1 millioner kroner.

TEKST: THEA N. DAHL

I revidert statsbudsjett for 2018 står det:

«Inntektsgrensen for rett til fri rettshjelp er ikke justert siden 2009. Grunnet positiv inntektsutvikling i husholdningene over tid, forventes det en nedgang i andelen husholdninger som oppfyller kravene til fri rettshjelp de kommende årene. Basert på regnskapstall foreslås det å redusere bevilgningen med 87,1 millioner.»

– Denne formuleringen viser at Regjeringen erkjenner at inntektsgrensen nå er så lav at også de med svært lav inntekt faller utenfor. Fri rettshjelp bør være et velferdsgode, rettssikkerheten skal ikke bare gjelde de som har god råd, sier leder for Advokatforeningen, Jens Johan Hjort.

Hverken salærsatsen eller reisefradrag nevnes i det reviderte budsjettet med ett ord. Salærsatsen forblir dermed på 1020 kroner. Som kjent kom det ingen økning i salærsatsen i nasjonalbudsjettet for inneværende år.

Regjeringen gjør heller ingen ting med halveringen av reisefradraget, til tross for sterk kritikk fra Advokatforeningen og fra advokater i distriktene.

UNGE: FINN PÅ NOE ANNET

At det ble null og niks til advokatene, og redusert anslag i beløpet til fri rettshjelp, satte sinnene i kok på Facebook.

«Jeg har alltid likt yrket mitt, men jeg råder mine yngre kolleger til å drive med annet enn straff dersom de skal ha en akseptabel inntekt i forhold til den tid en tilbringer på kontoret, i retten

eller på reise. For meg er det for sent å snu. (...) Men til de som er unge: Snu i tide. Vent i alle fall ikke på at Regjeringen skal gjøre noe. Venter dere lenge nok er kanskje salærsatsen i 2021 svimlende 1065. Det er ikke verd ventetiden», skriver Haugesund-advokat Erik Lea i Advokatforeningens gruppe *Ingen rettssikkerhet uten rettshjelp*.

Advokat Frode Sulland, tidligere leder av Forsvarergruppen, kommenterer følgende:

«Kan ikke Sveinung Rotevatn & Co bare justere grensen for fri rettshjelp litt mer, så kan de snart eliminere posten med fri rettshjelp fra statsbudsjettet?»

– PÅLEGGES GRATISARBEID

Lillestrøm-advokat Jeanette Veronica Svendsen skrev at hun nå er ytterligere bekymret for den private parts rettssikkerhet.

«Mine klienter er prisgitt at jeg er villig til å jobbe gratis. Hvilke andre yrkesgrupper er etter lov pliktig til å jobbe gratis, ref. plikten til å jobbe dobbelt så mange timer som innvilget fritt rettsråd før muligheten til å søke om dekning utover innvilgede timer? Ironisk at advokater som skal fremme rett og hindre urett ikke har det samme arbeidsrettslige vernet for å få betalt for faktisk arbeidstid, men «pålegges» gratisarbeid», skrev Svendsen.

GRENSE PÅ 246.000 KRONER

Advokatforeningen har gått sammen med tolv andre organisasjoner for å øke rammene for å få fri rettshjelp, og var i april i fjor pådrivere for et seminar om fri

Advokat Frode Sulland var en av mange advokater som i november i fjor aksjonerte foran Stortinget for å kreve forhandlingsrett for Advokatforeningen. Foto: Andreas Fadum

rettshjelp på Stortinget som ble arrangert av Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

– En av de viktigste forbedringene som må gjøres med dagens ordning, er å sørge for å få flere saksområder inn under rettshjelploven. Sosial dumping, saker på velferdsfeltet knyttet til NAV, familieegjenforening- og utvisningssaker er ikke dekket. Voldskriminalitet mot kvinner har en viss dekning, men det er behov for en utvidelse av feltet. Også mobbing i skolen, saker om brukkerettigheter og diskriminering er heller ikke dekket i dag, sa Advokatforeningens leder Jens Johan Hjort.

At inntektsgrensen for å få fri rettshjelp bare er på 246.000 kroner – en sum som har vært uendret siden 2009 – er uholdbart, mener Advokatforeningen.

Etablerer utreder-enhet i Borgarting

For å motvirke de store restansene og lange saksbehandlingstiden i Borgarting lagmannsrett, har Regjeringen bevilget en økning på 2,9 millioner kroner for inneværende år for å etablere en utrederenheter i Borgarting, etter modell av Høyesterett og Gulating lagmannsrett.

Videre får posten for lønn til dommerne i ting- og lagmannsrettene en økning på 23,5 millioner kroner.

FAGLIGE NYHETER!

NORGES LOVER 1687-2017 HOVEDUTGAVE

Norges Lover omfatter samtlige norske lover som har alminnelig praktisk betydning. Utfyllende registre og krysshenvisninger bidrar til å gjøre boken brukervennlig. Ajourført per januar 2018.

Husk at du også kan bestille særtrykk av enkeltlover. Våre særtrykk er de eneste på markedet som inneholder både faglige og historiske noter.

2018	
SIDETALL	4170
PRIS	969,- INK.MVA.

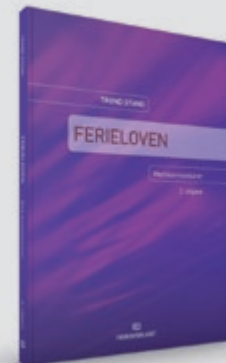

SELVBESTEMMELSE OG TVANG I HELSE- OG OMSORGSTJENESTEN

Bjørn Henning Østenstad, Caroline Adolphsen, Eva Naur og Henriette Sinding Aasen (red.)

I ni artikler drøfte norske og danske rettsforskere ulike sider ved problematikken knyttet til situasjoner som oppstår i skjæringspunktet mellom selvbestemmelse og tvang i helse- og omsorgstjenesten. Blant temaene som drøftes, er forholdet til internasjonale menneskerettigheter, forståelsen av ulike tvangsbegreper, forsvarlighet, involvering av pårørende, tvangsmedisinering i psykisk helsevern og rettssikkerhet for barn.

2018	
SIDETALL	302
PRIS	479,-

FERIELOVEN MED KOMMENTARER, 2. UTGAVE

Trond Stang

Ferieloven har vært praktisert i flere tiår, men den byr fortsatt på mange og til dels store utfordringer. Nye problemstillinger og endringer oppstår også som følge av våre EØS-forpliktelser.

Denne boken kommenterer de enkelte bestemmelsene i loven, uten å ta utgangspunkt i enkeltord og begreper. Boken er tiltenkt alle som har et ansvar for arbeidstakers feriepenge og ferietid, og som i sitt daglige arbeid trenger et pedagogisk og oversiktlig oppslagsverk.

2018	
SIDETALL	170
PRIS	379,-

DISKRIMINERINGSVERN I ARBEIDSLIVET - EN HÅNDBOK

Likestillings- og diskrimineringsloven 2017

Brit Djupvik Semner

Den nye likestillings- og diskrimineringsloven trådte i kraft 1. januar 2018. Dette er en håndbok for ledere, organisasjoner og tillitsvalgte der fokus er arbeidslivet. Vern mot diskriminering pga kjønn, etnisitet, religion, nedsatt funksjonsevne, seksuell orientering, alder mv. behandles.

I boken belyses lovens forbud mot trakassering og seksuell trakassering, reglene om arbeidsgivere og organisasjoners plikt til å forebygge og hindre trakassering, samt varslingsregler.

Mai 2018	
SIDETALL	ca. 280
PRIS	399,-

arbeidsrett.no

Arbeidsrett.no – alt på ett sted!

- Grundige og praktiske kommentarer til arbeidsmiljøloven, ferieloven og lønnsgarantiloven.
- Oppdateres løpende av over 40 forfattere og jurister.

Bestill 14 dagers gratis prøvetilgang på www.arbeidsrett.no

Ny nettside våren 2018!

Hva er arbeidsrett.no?

Alt på ett sted

Grundige kommentarer

Løpende oppdatert

Erfarne forfattere

Lett å bruke

FAGBOKFORLAGET

fagbokforlaget.no

De kan vinne Talentprisen 2018!

LES MER PÅ
ADVOKATBLADET.NO!

I 2018 vil Talentprisen gå til et firma som har arbeidet aktivt for å utligne forskjellene for kvinnelige advokater, og kan vise til konkrete resultater.

– Juryen har lagt særlig vekt på de firmaene som lykkes med å holde på kvinnene gjennom ulike stadier i livet, og helt opp til senior- og partnernivå, sier prosjektleder Caroline Akthar i Advokatforeningen.

De nominerte firmaene er Hjort, Lund & Co, Mageli, PWC og Wiersholm.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD
FOTO: HENRIK EVERTSON

1. Hvorfor bør ditt firma vinne Advokatforeningens talentpris?
2. Hvordan skiller talentutviklingen i firmaet der du jobber seg fra andre firmaer?
3. Hvorfor faller så mange kvinner fra før de blir partnere?

– DEN SKJEVE KJØNNBALANSEN KAN BLI SELVFORSTERKENDE

SILJE AGA ROGAN (36)
Partner i Lund og co.

Advokatfullmektig fra 2008 til 2010, advokat fra 2010 til 2014, senioradvokat fra 2014 til 2017, partner fra 2017.

1 – I Lund & Co har vi lyktes godt med å dyrke frem og å beholde gode advokattalenter – uavhengig av kjønn. Jeg tror nøkkelen til dette har vært et godt miljø preget av lagarbeid og spennende arbeidsoppgaver. Vi har mer fokus på kvalitet enn inntjening. Vi har også en grunnleggende respekt for at våre ansatte har et liv utenfor kontorets fire vegger. Det skal være mulig å kombinere en advokatkarriere med familie og fritid.

2 – Firmaer er svært ulike og det er derfor vanskelig å sammenligne.

Men jeg har et inntrykk av at våre advokatfullmektiger og unge advokater slipper mer til enn i mange typiske forretningsadvokatfirmaer. En advokatfullmektig her er ikke bare en underleverandør til en partner, men får være med på det som skjer. Advokatyret er mer enn å være en flink jurist.

Skal du lære advokatyret må du tas med i møte med klienter, i retten, i forhandlinger. Det er inspirerende og gir god erfaring tidlig. Vi har intern kursing i prosedyre og har gode muligheter for å få prøvesaker for Høyesterett. Jeg fikk møterett i 2015. Dette tror jeg er attraktivt, og noe som skiller oss fra andre firmaer.

3 – Jeg vet ærlig talt ikke. Hos oss faller ikke kvinnene fra advokatyret før de blir partnere. Vi har et flertall av kvinner i partnerskapet. Årsakene til at enkelte firmaer er svært mannsdomi-

nerte i toppen er nok sammensatte. Hvis jeg skal gjette på en mulig årsak, så vil jeg tro at mange nyutdannede kvinner ikke anser partnerskap i et advokatfirma som et realistisk karrieremål. Det kan jeg jo godt forstå dersom de begynner i et firma med mindre enn ti prosent kvinnelige partnere. Har du ikke tro på at det går, satser du heller ikke.

Jeg tror derfor at den skjeve kjønnsbalansen blir selvforsterkende om man ikke gjør noe aktivt for å motvirke den. Det finnes selvfølgelig jenter som bevisst velger en advokatkarriere bort og det er helt OK. Jeg tror det er en myte at jenter ikke vil satse. Inntjeningen til de kvinnelige advokatene i Lund & Co står ikke tilbake for inntjeningen til mennene.

EGET MENTORPROGRAM FOR KVINNELIGE TALENTER

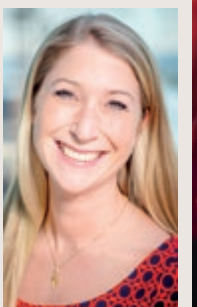
CECILIE PANDE DRAMSTAD AAS (36)
Ansatt advokat i PwC fra 2009

1 – I 2014 startet vi opp et mentorprogram «Hvordan utvikle og beholde flere kvinnelige ledere i PwC Norge?» for utvalgte kvinnelige talenter. Formålet er ikke bare å beholde flere ledertalenter på seniornivå, men også å skape ambisjoner og business case for fremtidige karriereløp i PwC. Hvert år inviteres femten kvinner til å delta. I tillegg har vi en prosjektgruppe som skal identifisere hvordan vi kan beholde flere kvinner, tilrettelegge for aktuelle kurs og temaer, og sikre at tiltak iverksettes og følges opp. Vi kan vise til lav turnover, kjønnsbalanse i rekruttering og jevn fordeling av kvinner. De siste årene har vi også tatt opp flere kvinnelige enn mannlige partnere.

2 – Her vil jeg trekke frem mentorprogrammet vårt og at vi hele tiden prøver å være i forkant av utviklingen. Som et eksempel har vi allerede begynt å se på tiltak knyttet til at det fremover kommer til å uteksamineres et

stort flertall jenter på juss-studiet. Hvis vi skal være en attraktiv arbeidsgiver i fremtiden og tiltrekke oss de beste kandidatene – både jenter og gutter – må vi ha et bevisst forhold til «like muligheter for alle» gjennom hele karriereløpet. Det kan knytte seg til hvordan man setter opp team, hvem man fronter i tilbudsprosesser, og hvem man setter på scenen internt og eksternt.

3 – Jeg har trodd at dette i stor grad skyldes at kvinner stiller for høye krav til seg selv, men har blitt gjort oppmerksom på at forskning viser at mye ligger i strukturene og ubevisst diskriminering. Jeg tror dette i så fall handler om ubevisst atferd og ubevisste valg. Ansaret må ligge på toppen og ledelsen må sette seg helt klare mål om «like muligheter for alle». Også må resultater måles og belønnes som alt annet vi synes er viktig.

Solen skinner på talentutviklingen i advokatfirmaene Mageli, Hjort, PwC, Wiersholm og Lund & Co, her representert ved Birgitte Bie Mørkvad, Cathrine Aulie, Cecilie P.D. Aas, Kristine Hasle Øverby og Silje Aga Rogan.

Fem representanter fra firmaene som er nominert til årets talentpris forteller om hvordan firmaene jobber for å dyrke frem kvinner til toppposisjoner. Fra venstre Silje Aga Rogan, Kristine Hasle Øverby, Cathrine Aulie, Birgitte Bie Mørkved og Cecilie P.D. Aas.

1. *Hvorfor bør ditt firma vinne Advokatforeningens talentpris?*
2. *Hvordan skiller talentutviklingen i firmaet der du jobber seg fra andre firmaer?*
3. *Hvorfor faller så mange kvinner fra før de blir partnere?*

SKAL LEVERE LIKE GODT SOM OSLO-FIRMAENE

BIRGITTE BIE MØRKVED (41)

Partner i Mageli

Rådgiver og seniorrådgiver hos Sivilombudsmannen fra 2006 til 2010, dommerfullmektig Hedmark tingrett fra 2010-2013, advokat i Mageli fra 2013-2015, partner fra 2015.

1 – Advokatforeningen gjør en viktig jobb for å tvinge advokatfirmaene til å reflektere over hvordan vi kan få frem kvinner i bransjen. Vi har en høy kvinneandel både blant ansatte og partnere, og vi har klart å skape et miljø der det ikke er «gutta på jobben» eller «jentene på kontoret». Hos oss er det alltid «kollegaene», enten du er mann eller kvinne, partner eller ansatt, advokat eller sekretær. Det er vi stolte av!

2 – Mageli er nok ikke det firmaet som jobber mest systematisk med verken talentutvikling generelt eller

kvinneandel spesielt, siden vi er så vidt små. Jeg tror vår høye kvinneandel er et resultat av firmaets langvarige arbeid med å legge til rette for at ansatte – kvinner som menn – skal kunne ha både en karriere og et familieliv. At begge deler skal være mulig står til og med i våre styringsdokumenter, og det følges i praksis. Styreleder Steinar Mageli har flere ganger sagt til meg at jeg må huske å møte opp på foreldrekaffe i barnehagen, «fordi det er et viktig møte». Jeg tror denne type signaler fra ledelsen og kollegaene gjør at det er enklere for kvinner å ta steget inn i bransjen, og det gjør at de blir der.

3 – Det er nok flere grunner til det, men jeg vil tro mange kvinner opplever at firmaene ikke evner å være tilstrekkelig fleksible. Vi småbarnsforeldre er effektive og har stor kapasitet, men vi må av og til løse arbeidsoppgavene våre på andre tidspunkter av døgnet enn de som ikke skal hente i barnehagen. I tillegg gis det kanskje ikke realistiske signaler om hva som venter i en partnerstilling. Min erfaring er at det er fullt mulig å være både mamma og advokat.

HAR OPPLEVD Å MISTE TALENTER

KRISTINE HASLE ØVERBY (38)

Partner i Wiersholm

Advokatfullmektig fra 2005 til 2009, fast advokat fra 2009 til 2012, senioradvokat fra 2012 til 2017, partner fra 2017 – nå.

1 – I Wiersholm har vi opplevd å miste kvinnelige talenter da arbeidshverdagen ikke har latt seg forene med øvrige prioriteringer. Vi har derfor innsett hvor viktig det er å utforme tiltak som faktisk fungerer, og er veldig glade for at dette nå gir resultater. Vi er, etter min mening, i en særstilling når det kommer til å legge til rette for at våre talenter når sine individuelle karrieremål.

2 – Vi har et stort og veldig dyktig apparat som er ett hundre prosent dedikert til denne oppgaven. Vi har lært av våre erfaringer og jobber hardt med å skape forutsigbarhet, gode forbilder, tett oppfølging og individuell tilrettelegging. I tillegg har vi et svært godt arbeidsmiljø og en kultur hvor folk har det hyggelig på jobb, både faglig og sosialt.

3 – Det er mange individuelle årsaker til dette. Men jeg tror det for mange oppleves vanskelig å kombinere familieliv med jobb-mengden i et forretningsadvokatfirma. Problemet for høyt utdannede kvinner er jo gjerne også at de har en partner med minst like krevende jobb som dem selv, hvilket ikke alltid er tilfelle for menn i samme situasjon.

DET HANDLER OM Å VELGE KARRIEREVEI

CATHRINE AULIE (33)

Fast advokat i Hjort

Advokatfullmektig i Hjort fra 2010-2012, ansatt advokat fra 2012 til 2014, dommerfullmektig i Moss tingrett fra 2014 til 2016 og ansatt advokat fra 2016 – nå.

1 – Hjort har hatt en høy kvinneandel blant advokatene i flere tiår. Det har bidratt til at firmaet har fått en etablert kultur for advokatkarrierer uavhengig av kjønn. Etter at Hjort fikk Talentprisen for sin bevisste holdning til kjønnsfordeling i 2012, har kvinneandelen økt fra 43 prosent til 47 prosent i 2018. Så langt har det kun vært kvinnelige managing partnere i Hjort.

2 – Mitt inntrykk er at fullmektigene i Hjort får ansvar for egne saker, direkte kontakt med klientene og prosessoppdrag tidligere i karrieren sammenlignet med de større advokatfirmaene. Advokatfullmektigene i Hjort har også automatisk opprykk til ansatt advokat etter to år. Ellers ligner nok Hjorts fullmektigprogram på tilsvarende program i andre firmaer, men det er mulig vi har sterkere fokus på prosedyre og klienthåndtering.

3 – Dette er en sammensatt problemstilling, og gjelder nok både kvinner og menn. Mange som velger å starte karrieren som advokatfullmektig har nok ikke tatt stilling til om de ønsker å ende opp som partner. Det handler om å velge karrierevei. En del avhenger nok også av interesser og hvilke fagområder og bransjer man arbeider innenfor.

Talentpris-juryen

- Liv Gjølstad (leder)
- Beate Skjerven Nygårdshaug
- Thomas Falck
- Martin Salomon
- Mohammed Rahees Malik
- Thomas Nordby

Liv Gjølstad

Prisen deles ut under Advokatfesten som avholdes 31. mai på Taket, Steen & Strøm

ANNONSE

GJØRE USIKRE FORDRINGER OM TIL SIKRE PENGER?

www.7-fjell.no

7 FJELL AS har kjøpt pengekrav fra konkursbo over en periode på 17 år. Omgående oppgjør og konfidensiell behandling. **NYTT:** Vi kjøper også utestående salærkrav.

Hvor trygg er din @epost?

DIGITALT LØFT: Utviklingsleder Dag Roger Sundmyhr i Advisor (t.v.) sammen med partnerne Morten Engesbak og Mette Y. Larsen i Advokatfirmaet Mette Y. Larsen & Co, prosjektleder Marion Eriksen Wold fra Advisor og partneransvarlig Fredrik Bach fra Digipost. Foto: Marte Gråberg.

Har du kontroll på sensitive person-opplysninger, taushetsbelagte opplysninger og den digitale kommunikasjonen med klientene dine? Advokatfirmaet Mette Y. Larsen & Co. har nettopp tatt i bruk en ny løsning som gir trygg kommunikasjon og mindre papir.

TEKST: ARNE KONGSNES

Advisor AS i Sandefjord er Norges største leverandør av digitale løsninger for advokater.

Selskapet satser på sikker dokumentutveksling gjennom systemene «win-Advisor» og «Advisor247 Advokat».

–Våre kunder utveksler dokumenter til klientene direkte fra dokumentoversikten til Digipost og Advisor Communisafe. I Digipost logger klienten seg på med bankID, men i Advisor Communisafe logger klienten seg på med passord og SMS-kode. Dokumentutvekslingen til Digipost og AdvisorCommunisafe er kryptert. Dermed kan advokaten og

klienten utveksle dokumenter uten å benytte usikker e-post, forklarer prosjektleder Marion Eriksen Wold i Advisor AS.

MINDRE PAPIR

Advokatfirmaet Mette Y. Larsen & Co i Oslo med sine 17 jurister har nylig tatt i bruk løsningen.

–Vår erfaring så langt er at dette er en enkel og brukervennlig løsning for utsendelse av dokumenter, samtidig som sikkerheten ivaretas, sier partner og advokat Morten Engesbak.

En tilleggsgevinst er at papirflommen minsker betydelig.

– Vi er bevisst på at vi behandler svært sensitive personopplysninger og legger stor vekt på datasikkerhet. Det stiller krav til kompetanse hos hver enkelt, og til at infrastrukturen legger til rette for at sikkerheten på en enkel måte kan ivaretas i arbeidsflyten. Vi har et godt samarbeid med seriøse og dyktige leverandører av datatjenester, forklarer Engesbak.

Firmaet hans har blant annet hatt datasikkerhet som tema på internseminar.

– Nå gjennomgår vi også våre retningslinjer i forbindelse med ikrafttredelsen av GDPR.

Engesbak får ikke mange spørsmål fra klientene om datasikkerhet.

– Jeg antar at de fleste tar for gitt at et advokatfirma ivaretar datasikkerheten på en betryggende måte.

KLIENTEN BRUKER BANKID

Advisors samarbeid med Digipost sikrer at advokatene kan sende dokumenter på en enkel, sikker og effektiv måte.

– Sensitiv informasjon kan ikke sendes på usikret e-post, men på grunn av sikkerheten i Digipost er det uproblematisk å sende dette digitalt. Sensitiv informasjon sikres ved at mottaker må identifisere seg med bankID, sier Eriksen Wold.

Engesbak hos Larsen & Co legger til at det er en utfordring å få klientene til å skaffe seg Digipost.

ANBEFALER TRE LEVERANDØRER

Advisor er et av tre selskap Advokatforeningen navngir som aktuelle leverandører av systemer for mindre og mellomstore advokatkontorer. De to andre er Datalex Software AS og Jussystemer AS, begge lokalisert i Oslo. Det finnes selvsagt også mange andre.

Datalex er et administrasjonssystem utviklet i samarbeid med advokater. Som det eneste av de tre selskapene oppgir Datalex priseksempler på sine nettsider. En

bruker koster 1.590 kroner per måned (eks. mva.) og prisen faller til 980 kroner ved ti brukere.

Innholdet i programpakken leverandørene selger varierer sterkt. Noen selges for eksempel med regnskaps- og faktureringsrutiner inkludert, andre ikke. Dermed er det ikke nødvendigvis enkelt å sammenligne priser.

HÅPER ADVOKATENE VÅKNER

Jussystemer AS i Oslo har lenge solgt produktet «secured e-mail», et program for kryptering av e-post. Dette produktet fases nå ut.

– Microsoft 365 inneholder nå både kryptering av e-post og kryptering av vedlegg. Derfor integrerer vi vårt program «Advocate Desktop» med Microsoft 365 slik at både e-poster og vedlegg kan lagres sikkert i vår programvare, sier daglig leder og hovedeier i Jussystemer AS, Steven John Portch.

De store advokatfirmaene har stort sett god kontroll på personopplysninger og datasikkerhet. Det er et inntrykk Portch kan bekrefte.

– Nå håper jeg at også de små og mellomstore advokatselskapene våkner i forhold til kravene i personopplysningsforskriften og ikke minst de nye sanksjonsmulighetene Datatilsynet får når GDPR blir norsk lov i løpet av 2018, sier han.

Kravene i regelverket

Både personopplysningsforskriften og advokatforskriften stiller klare krav om behandling av følsomme opplysninger.

Personforskriften §§ 2-11: Sikring av konfidensialitet:

«Det skal treffes tiltak mot uautorisert innsyn i personopplysninger hvor konfidensialitet er nødvendig.

Sikkerhetstiltakene skal også hindre uautorisert innsyn i annen informasjon med betydning for informasjonssikkerheten.

Personopplysninger som overføres elektronisk ved hjelp av overføringsmedium utenfor den behandlingsansvarliges fysiske kontroll, skal krypteres eller sikres på annen måte når konfidensialitet er nødvendig.

For lagringsmedium som inneholder personopplysninger hvor konfidensialitet er nødvendig, skal behovet for sikring av konfidensialitet fremgå ved hjelp av merking eller på annen måte.

Dersom lagringsmediet ikke lenger benyttes for behandling av slike opplysninger, skal opplysningene slettes fra lagringsmediet.»

Advokatforskriftens kapittel om regler for god advokat-skikk: Fortrolighet (2.3.1):

«Det er av sentral betydning for advokatens virke at klienter og andre kan gi advokaten opplysninger som advokaten er forpliktet til ikke å meddele videre. Advokatens plikt til å behandle opplysningene fortrolig, er en nødvendig forutsetning for tillit og er således en grunnleggende og overordnet rett og plikt for advokaten.»

Usikret e-post er som å sende et åpent postkort

Utteksling og behandling av følsomme personopplysninger krever sikker teknologi. Her er noen av Advokatforeningens råd for holde seg innenfor regelverket.

BRUK PROFFENE: Advokatforeningen anbefaler å bruke profesjonelle driftsleverandører for IT. De har normalt gode rutiner for kryptering, backup, antivirusprogramvare, programvareoppdateringer og sikre påloggingsløsninger med tofaktorautentisering. Leverandører av bransjeløsninger for advokater vil normalt også ha gode avtaler med driftsleverandører.

DU MÅ HA MULIGHETEN: Regelverket krever at advokater må kunne sende og motta kryptert e-post når dette er nødvendig. Det finnes mange programvareløsninger som åpner for slik mulighet, også gratisløsninger som for eksempel Google tilbyr via sin Gmail. Microsoft Outlook har i dag innebygd kryptering av e-post.

KRYPTERING AV KANALEN: TLS-kryptering (Transport Layer Security) blir gradvis mer utbredt. Alle advokatselskaper bør ha aktivert TLS-kryptering på sin e-postserver. Sjekk med din IT-leverandør om din server har denne krypteringen, her er det nødvendig med IT-kompetanse. Nasjonal Sikkerhetsmyndighet (NSM) anbefaler at mest mulig kommunikasjon benytter TLS for autentisering, integritets- og konfidensialitetsbeskyttelse – og gir også detaljerte råd.

KRYPTERING AV VEDLEGG: Husk at passordet må formidles på egnet måte, for eksempel via SMS.

KRYPTERING AV E-POST: Det finnes ulike systemer for kryptering av hele e-posten. Det er imidlertid flere utfordringer med disse systemene. Det kreves ofte at spesielle programtillegg installeres for å få vist e-posten. Spamfiltre kan tenkes å fange de krypterte e-postene. Videre har det vist seg vanskelig effektivt å få arkivert disse ukryptert i eksisterende dokumenthåndteringssystemer.

SIKKER FILDELING: Dokumenter kan utveksles via en sikker fildelingsløsning – også kalt datarom. Eksempler på norske tjenester er Filecloud fra KeepitSafe og Admincontrol. Et eksempel på en internasjonal tjeneste er: HighQ.

SJEKK ADRESSATEN: Enkelt, men veldig viktig: Dobbeltsjekk at informasjon via e-post sendes til riktig adressat.

DOKUMENTUTVEKSLING: Endelige dokumenter bør utveksles i et format som ikke kan endres på i ettertid, slik som PDF.

VARSLER KLIENTENE: Merk hjemmesiden, en mulig informasjonstekst kan være: «Vær oppmerksom på at bruk av e-post har mange svakheter som gjør at fortrolige opplysninger kan komme på avveie. Send derfor ikke sensitive eller fortrolige opplysninger på e-post».

IKT-SAMTALE: Fortsatt usikker på om du har kontroll? Advokatforeningen tilbyr samtale om IKT-verktøy i egen advokatvirksomhet; Hva man bør tenke på ved anskaffelse, og hvilke verktøy som finnes i advokatmarkedet.

«Send en e-post til post@advokatforeningen.no eller ring 22 03 50 50 og be om å få snakke med foreningens rådgiver på området», heter det på Advokatforeningens nettsider.

Flere råd fra Advokatforeningen finner du på denne nettsiden:

<https://www.advokatforeningen.no/radgivning/oppstart-drift-og-avvikling/advokaters-bruk-av-moderne-teknologi/>

(Kilder: Advokatforeningen.no, nsm.no.)

Ikke glem mobilen

En samtale over mobil er ikke sikker pr. definisjon, ifølge Advokatforeningens IKT-råd.

«Har du behov for sikker talekommunikasjon er et alternativ å kjøpe inn særskilt sikre mobiltelefoner. Vær da klar over at du og din samtalepartner begge må ha en slik enhet. Det finnes blant annet enheter som kan tenkes å avsløre enheter som lytter på mobile samtaler, såkalte IMSI-catchere. Multisys er et selskap som kan rådgj om dette», heter det på Advokatforeningens nettsider.

Voice over IP (Internettprotokoll) er et alternativ til mobil tale.

«Fordelen med slike systemer er at samtalen kan krypteres. Eksempler på slike systemer er: Skype for business fra Microsoft og appen Signal fra Open Whisper Systems.»

(Kilde: <https://www.advokatforeningen.no/radgivning/oppstart-drift-og-avvikling/advokaters-bruk-av-moderne-teknologi/#epost>)

JUSS OG FROKOST PÅ JURISTENES HUS

Frokostkurs-ukene – finn ditt kurs!

— FROKOSTKURS-MENY —

FROKOSTKURS OM BOKEN «TALE ELLER TIE»

5. juni

Vi ser på sammenhengen mellom avvergeplikten i strafferetten, helsepersonells taushetsplikt, samt rett og plikt til å varsle om taushetsbelagte forhold.

JUSS FOR SKOLELEDERE

6. juni

På dette frokostkurset tar to av forfatterne bak boken *Juss for skoleledere* oss med inn i utvalgte, relevante temaer innen utdanningsretten.

GANGEN I EN SKADESAK – HVA MÅ MAN VITE

7. juni

Her får du en grunnleggende praktisk innføring i en personskadesak fra start til slutt, for advokater som representerer skadelidte.

MESTRING AV KLIENT OG MESTRING AV EGEN HELSE

8. juni

Få en faglig og grundig gjennomgang av hvordan man kan forholde seg til klienter med alvorlige psykiatriske diagnoser eller krisereaksjoner, klienter som er ressurskrevende og traumatiserte.

EMK I FAMILIE/ARV/SKIFTESAKER

11. juni

Advokatfullmektig Henrik Vaaler fra Regjeringsadvokaten gir deg en innføring og oppdatering av sentrale rettigheter i EMK av betydning for familie-, arv- og skifterett, samt betydningen av EMK i saker mellom private parter.

REGLENE OM UFØRETRYGD

12. juni

Ta frokosten din på Juristenes hus denne tirsdagen. Lær om reglene om uføretrygd og endringer etter 2015 av Runar Narvland fra Trygderetten.

FINANSIERING AV PERSONSKADESAKER

14. juni

Advokat Tom Sørum og advokat Ole Andresen gir deg en oppdatering om de ulike skadetyper og hvordan man finansierer prosessen.

VARSLING OM KRITIKKVERDIGE FORHOLD PÅ ARBEIDSPLASSEN

15. juni

Kurset vil gjennomgå viktige og praktiske forhold ved håndtering av varslingsaker. Håndtering av seksuell trakassering vil også bli behandlet.

Veilederen skal hjelpe advokatene med blant annet å skjære til og spisse sakene. Her høyesterettsjustitiarius Toril Marie Øie flankert av høyesterettsdommerne (fra v.) Knut Kallerud, Wilhelm Matheson og Per Erik Bergsjø. Til høyre nestleder Knut André Aastebøl i utredningsenheten.

Høyesterett gir advokat-råd i ny veileder

Høyesterett har lansert, for første gang i sin over to hundre år gamle historie, en skriftlig veileder til advokater om anke, saksforberedelse og prosedyre, og gir der svar på hvilke krav som stilles til advokater i Høyesterett.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Høyesterett kaller veilederen et «felles-gods mellom to permer for alle som går i retten», og håper at arbeidet vil bidra til å utvikle prosedyre som et spesialfag, samt være til nytte også for advokater i de lavere rettsinstansene.

– Vi ønsker en nærere dialog med advokatene, og legge bedre til rette for advokater som prosederer i Høyesterett, sa høyesterettsjustitiarius Toril Marie Øie på presentasjonen.

JUSSEN MER KREVENDE

Bakteppet for at Høyesterett nå har laget en veileder for alle som prosederer i Høyesterett, er nye krav til advokatene, påpekte Øie.

– I Norge har vi muntlig prosedyre som hovedform i en utstrekning som få andre land i Europa. Jussen er blitt mer sammensatt og komplisert, med et stadig økende innslag av internasjonale rettskilder. Videre har Høyesterett de senere årene utviklet seg til å bli en rendyrket prejudikatdomstol, noe som

setter høyere og nye krav til dommere og advokater. Disse to utviklingstrekkene er bakgrunnen for at vi ønsker å legge til rette for at advokater kan gjøre jobben sin best mulig, sa Øie.

Veilederen retter seg mot alle som fører saker i Høyesterett, både advokater som avlegger prøve, men også mot mer erfarne advokater.

– Mye av det som står i veilederen er allment om prosedyre, og vil også være nyttig for advokater i tidligere instanser, sa Øie.

TRE HOVEDKRAV TIL PRØVEADVOKATER

Krav 1: Det må gis et oversiktlig og korrekt bilde av saken og dens problemstillinger, slik at Høyesterett får et trygt grunnlag for sin avgjørelse.

Krav 2: Rettsspørsmålene, rettskildematerialet og de rettssetninger det argumenteres for, må fremstilles og drøftes på en solid måte.

Krav 3: Prosedyren må ha en god struktur og form, og være tilpasset den tid advokaten har til rådighet.

61 SIDER NYTTEINFO

– Veilederen tar for seg alle de viktige fasene, gir mange konkrete råd, og inneholder dessuten informasjon om de krav og forventninger Høyesterett har til advokatene, ikke minst til det muntlige innlegget i skranken. Vi har presisert og tydeliggjort kravene som skal til for å bestå en prøvesak. Vi ønsker å være enda mer åpne om hva som skal til, og har sett at det kan være behov for ytterligere å presisere og tydeliggjøre hvilke krav vi har til advokatene, sa Øie.

Den 61 sider lange veilederen, som først og fremst vil være tilgjengelig elektronisk og skal oppdateres jevnlig, gir råd om utformingen av anke over sivil dom og straffedom, om utforming av anketilsvar i sivil sak, om imøtegåelse av anke i straffesak, og om saksforberedelse i både sivile saker og straffesaker.

Den gir også praktiske tips om utdrag – også hvordan digitale utdrag og papirutdrag rent teknisk skal gjøres, den beskriver hvordan man lager en god tidsplan, en skriftlig disposisjon, hjelpedokumenter og påstandsskriv. Og praktiske råd om god prosedyre.

HVA ER PRINSIPIELT MED SAKEN?

– Ett av formålene med veilederen er å bevisstgjøre advokatene på at Høyesterett er en prejudikatdomstol, ikke bare overfor prøveadvokater, men også overfor advokater som har gått her i tidligere faser hvor Høyesterett hadde en annen rolle enn i dag, sa justitiarius.

Advokatene må derfor få frem hva som er det prinsipielle med saken.

– En sentral del av anken og tilsvaret skal rette seg mot silingskriteriene. Vår rolle er å avgjøre prinsipielle spørsmål, og det er advokatenes oppgave å argumentere på en slik måte at saken kan få en generell avklaring, sa Øie.

BRENNER FOR PROSEDYRE SOM FAG

Høyesterett ønsker å utvikle prosedyre som fag, fortalte Øie.

– Vi har oppfordret Advokatforeningen til å utvikle praktisk rettede kurs eller ordninger der advokater kan prøveprosedere. Kanskje dette kan tas opp på

Antall advokater som har tatt prøven i Høyesterett i perioden 2012 til 2017					
	Fikk møterett	Antall prøveadvokater	Bestod 1. og 2. prøvesak	Strøk på prøvesak	Saken ikke egnet
2017	26	85	63	11	11
2016	23	80	57	14	9
2015	21	75	59	7	9
2014	19	77	47	15	15
2013	24	75	62	5	8
2012	24	97	69	12	16
Sum	137	489	357	64	68
(Kilde: Høyesterett)					

film, så man kan se seg selv. Og det kunne ha vært nyttig å ha en slags pool av erfarne prosedyreadvokater som kunne være mentorer for advokater fra små firmaer. Mange av prøveadvokatene i Høyesterett kommer fra små firmaer som ikke har det støtteapparatet rundt seg som de store firmaene tilbyr, sa Øie.

– Vi brenner for prosedyre som fag, og ønsker at advokatene ikke bare skal komme og lese opp fra et manus. Jo mer komplisert saken er, jo viktigere er det å tenke på pedagogiske virkemidler så argumentene kommer godt frem. Blant advokatene som kommer hit i dag, er noen helt glitrende, mens andre er mer opptatte av de materielle sidene av saken, og glemmer at de skal komme her og overbevise oss. De må tenke på hvordan de skal snakke så budskapet kommer tydelig og godt frem, og å analysere og argumentere.

GENERALTABBENE

Bare å stå og lese opp rettskilder, uten å analysere og gå i dybden på spørsmålene, er blant de vanligste tabbene blant advokater som stryker.

– Dette er en lite heldig måte å argumentere på. En annen alvorlig tabbe er å fremstille kildene på helt feil måte, eller utelate kilder, sa Øie.

NYTT STRAFFERETTSKURS

Høyesterett har i mange år arrangert kurs i ankeforberedelse og prosedyre for Høyesterett i samarbeid med Juristenes utdanningscenter, primært rettet mot advokater som prosederer sivile saker.

Til neste år kommer det også kurs rettet mot advokater som jobber med straffesaker, fortalte dommer Knut Kallerud.

LANSERER ADVOKATFORUM

Høyesterett ønsker et tettere arbeidsfellesskap med advokater, og vil til høsten avholde sitt første advokatforum; et åpent møte for advokater, fortalte Øie.

– Vi ønsker å få synspunkter fra advokater om vi utfører rollen som prejudikatdomstol på riktig måte. Plukker vi ut de riktige sakene? Er det problemstillinger som vi burde være klar over, som vi ikke plukker ut? Eller andre temaer knyttet til ankesiling? Vi ønsker diskusjoner mellom Høyesterett og en bred krets av advokater, og planlegger å holde det første møtet den 22. november i år, sa Øie.

Veilederen er et produkt samtlige dommere i Høyesterett står bak, fortalte justitiarius Toril Marie Øie.

Frykter for kontroll-utvalgs uavhengighet

Kontrollutvalget for kommunikasjonskontroll må være uredde og om nødvendig hardhendt i sin kontroll av politi og påtalemyndighet, og bør derfor ikke samlokaliseres med Statens sivilrettsforvaltning, mener Advokatforeningen.

TEKST: THEA N. DAHL

Kontrollutvalget for kommunikasjonskontroll, det såkalte KK-utvalget, er et uavhengig kontrollorgan som har i oppgave å «kontrollere at politiets bruk av kommunikasjonskontroll, romavlytting og dataavlesning skjer innenfor rammen av lov og instruks, og at tvangsmiddelbruken begrenses mest mulig».

Utvalget består av tre medlemmer som alle har andre jobber: Lagdommer Therese Steen (leder), advokat Trine Buttingsrud Mathiesen, og professor Asbjørn Strandbakken ved UiB. De tre er oppnevnt i perioden 2017–2021.

KONTROVERSIELLE METODER

KK-utvalget har fått mer å gjøre etter at regjeringen i juni 2016, med KrFs stemmer, sikret flertall for å gi politiet

I høringsuttalelsen uttaler Advokatforeningen seg som ekspertorgan. Uttalelsen er forelagt lovutvalget for strafferett og straffeprosess. Det består av Halvard Helle (leder), Ann Helen Aarø, Anders Brosveet, Thomas Horn, René Ibsen, Nicolai V. Skjerdal, Frode Sulland, Inger Marie Sunde og Lars Christian Sunde.

Schjødt-advokat Halvard Helle er leder av lovutvalget for strafferett og straffeprosess, som har arbeidet med høringsuttalelsen.

økt adgang til dataavlesning, samt å bruke andre såkalte «skjulte tvangsmidler» i større grad enn tidligere.

Spesielt innføringen av dataavlesning som tillatt metode, skapte stor debatt. Partiet Venstre vedtok på sitt landsmøte i april i fjor at det ville fjerne politiets adgang til å benytte denne metoden.

«Dataavlesning er en svært inngripende metode. Dette gjelder ikke bare terrorisme, men mange former for kriminalitet der politiet kan hacke seg inn på datamaskiner og lese alt som er der, sa stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn» på landsmøtet, ifølge NTB.

Men nå sitter Venstre i regjering, og regjeringen har vedtatt å øke utvalgets budsjett fra 700.000 kroner til seks millioner kroner.

I en forskriftsendring foreslår Justisdepartementet at det etableres et fast sekretariat som legges til Statens sivilrettsforvaltning, samt at «sekretariatets

leder ansettes av Statens sivilrettsforvaltning i samråd med utvalgets leder, samt at sekretariatet skal «bistå utvalget i deres kontrollfunksjon».

Dette mener Advokatforeningen er en dårlig idé.

– MÅ SIKRE REELL UAVHENGIGHET

«Advokatforeningen er kritisk til forslagene. Begrunnelsen er prinsipielle betraktninger om sikring av kontrollorganets reelle uavhengighet», skriver Advokatforeningen i sin høringsuttalelse.

«Organisasjonsmessig plassering er etter Advokatforeningens syn av betydning for uavhengigheten. Sekretariatet til utvalget vil i realiteten forestå en god del av det daglige løpende granskingsarbeidet, ettersom de faste medlemmene av utvalget primært har andre jobber. (...) Sekretariatet vil følgelig også spille en vesentlig betydning for den reelle graden av kontroll utvalget kan utføre», skriver Advokatforeningen.

ANNONSE

Våre advokater kombinerer lokal kompetanse med global rekkevidde

Advokatfirma
DLA Piper Norway DA
Bryggegate 6
Tlf: +47 24 13 15 00

dlapiper.com

«OM NØDVENDIG HARDHENDT»

Sekretariatet for kontrollutvalget for kommunikasjonskontroll bryter markant med de øvrige oppgavene sivilrettsforvaltningen ivaretar, påpeker Advokatforeningen.

«Ingen andre oppgaver Sivilrettsforvaltningen er tillagt krever en uredd, og om nødvendig hardhendt, kontroll av maktinstitusjoner som politi og påtalemyndighet», skriver foreningen, og understreker at sekretariatet for KK-utvalget må opparbeide seg «arbeidsmetoder og en kultur for uavhengighet som ikke kan sammenliknes med et vanlig direktorat med praktiske gjøremål.»

«Det er alle kontrollorganers lodd at det må organiseres for seg selv, og at det er begrenset med andre mennesker å diskutere med. Den strenge taushetsplikten setter naturlige grenser. Det er virkelighetsfjernt å la størrelsen på det

juridiske miljøet, eller endog hensynet til at andre kan steppe inn ved sykdom og ferier, ha noen vekt ved den organisasjonsmessige plasseringen», skriver foreningen.

VIL HA JURISTER I SEKRETARIATET

Fra 2009 til 2017 ble sekretariatsfunksjonen til KK-utvalget ivaretatt av en deltidsansatt person.

«Med utvidet kontrollområde der det forventes rask saksbehandling, er det vanskelig å se for seg et forsvarlig arbeid uten at det etableres et sekretariat i egne, sikre lokaler (jf. at de fleste dokumentene er gradert strengt fortrolig) med heltidsansatte jurister hvorav en også er sekretariatsleder, dataekspert minst i halv stilling, arkivleder osv. Utvalget som sådan kan fortsatt være basert på sidegjøremål slik at den brede kompetansen og kontrollen utenfra beholdes», heter det i hørings-

brevet fra Justis- og beredskapsdepartementet.

SER TIL EOS-UTVALGET OG SIVILOMBUDSMANNEN

I likhet med departementet, påpeker Advokatforeningen at graden av overvåkning etter endringer i straffeprosessloven sannsynligvis vil øke vesentlig de neste årene. De foreslår at kontrollutvalget for kommunikasjonskontroll får en mer selvstendig organisatorisk plassering, nettopp for å sikre uavhengighet og integritet – helt uten bindinger til sivilrettsforvaltningen eller andre direktorater.

Foreningen mener det vil være mer gunstig om kontrollutvalgets sekretariat deler lokaler med andre organer med en sterk uavhengighetskultur, slik som EOS-utvalget og Sivilombudsmannen.

«Folk hører advokater bable om noe de ikke skjønner hva betyr»

Filosof Henrik Syse oppfordrer advokat-ledere til å snakke så folk flest forstår.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Henrik Syse ga delegatene et humoristisk innlegg med alvorlig undertone da han talte under IBA Bar Leaders Conference i Oslo.

Filosof Henrik Syse, som i likhet med advokat Berit Reiss Andersen sitter i Nobelkomitéen, var en av innleiderne da over fire hundre delegater fra hele verden nylig var samlet i Oslo på konferansene IBA Bar Leaders Conference og IBA Mid Year meetings.

På konferansene var advokat-ledere fra hele verden samlet for å diskutere ulike problemstillinger for advokatstanden. Delegatene fikk høre historier om hvor galt det kan gå og har gått i land som Polen, Ungarn, Venezuela, og Zambia.

– I Norge står rettssikkerheten relativt sterkt, også for enkeltmennesker. Men hvis vi tar den for gitt, vil den lettere forsvinne enn det vi kanskje tror. En av hovedutfordringene er at hvis vi aldri snakker om det, eller debatterer det, kan rettssikkerheten til slutt bare fly forbi som en luftballong, advarte Syse.

DISTANSE

Han mener en annen hovedutfordring er distanse mellom folket og makten.

– Dette er en av hovedårsakene til at mange i Storbritannia stemte for Brexit. Og hva er hovedgrunnen til at president Trump fikk så mange stemmer? Vel, jeg tror det var en følelse av distanse, at jus og politikk er så langt unna, og bare noe de i Washington driver med, sa Syse, og tilla;

– Folk hører politikere, forretningsmennesker og advokater bable om noe de ikke skjønner hva betyr. Så kommer det noen nye og snakker til dem på en annen måte «Jeg skal ta vare på deg, gi

deg en jobb – bare gi deg min stemme. Ikke bry deg om rettssikkerhet, og de kjedelige greiene der. Bare gi meg makten».

– PRAT FORSTÅELIG

Om folk ikke skjønner noe av dagligpraten i politikk og jussen, faller de ifølge Syse raskt for den påstanden.

– Vi må skape en kultur med respekt og entusiasme for rettssikkerhet, vi må tro på det, være transparente, med forståelige ord hva systemet innebærer, oppfordret Syse til rungende applaus fra delegatene.

– Du gav meg en ide om å kanskje sende filosofer inn i rettssalene, repliserte Berit Reiss-Andersen.

Advokatforeningens leder Jens Johan Hjort, er enig.

– Rettstaten står sterkt i Norge, men når man ser og hører vitnesbyrd fra eksempelvis Polen om hvordan rettstaten er under angrep, gjør det inntrykk. De trodde ikke det skulle skje, men det gjorde det. Vi skal aldri ta rettssikkerheten for gitt, det er en helt grunnleggende verdi for at Norge er et av de beste landene i verden å bo i, sier Hjort.

– En total mangel på rettssikkerhet

Fernando Pelaez-Pier fra Venezuela tegner et dystert bilde av tilstandene i landet.

Tidligere IBA-leder Fernando Pelaez-Pier er dypt bekymret for tilstanden i hjemlandet Venezuela.

– Jeg har ett ord for hva rettssikkerhet er i Venezuela: Ikke-eksisterende!

Ordene kom fra Fernando Pelaez-Pier, en av flere innledere under IBA Bar Leaders Conference i Oslo.

– Som et resultat av mangel på rettssikkerhet har vi ingen frie TV-kanaler, eller fri presse. Vi her helt avhengig av sosiale medier for å få frem kritikk, sa han.

Pelaez-Pier har en lang karriere i IBA-systemet, og var IBA-president i 2009 og 2010.

KORRUPSJON

Hjemlandet hans Venezuela er ranket som et av de laveste på ulike oversikter over ytringsfrihet, og korrupsjon. På en ranking, «Business Environment» for 2017, havnet landet aller nederst.

– I løpet av fjorten år tjente Venezuela 950 millioner dollar på oljen. Men alle pengene ble borte. De havnet i hendene på regimet. Vi er helt avhengig av internasjonal oppmerksomhet om problemene våre, sa han.

FNs høykommissær for menneskerettigheter, Zeid Ra'ad Al Hussein, uttalte i fjor at demokratiet i Demokratiet i Venezuela er knapt levende, om det er i live i det hele tatt.

FLERE UTFORDRINGER

På IBA-konferansen i Oslo var det delegater fra en rekke land, deriblant Sør Afrika. Ifølge Sbu Gule, leder av Law Society of Northern provinces of South Africa, sliter landet med litt andre typer problemer.

– Et stort problem vi har i Sør Afrika er å få inn flere fargede personer inn som jurister, og å få dem spesialisert, slik at de kan komme i posisjon til å kunne bli utnevnt som dommere, sa Gule.

En annen utfordring er de fattigstes mangel på tilgang til domstolene.

– På grunn av apartheid er mange fremdeles veldig fattige, og mangler tilgang til rettssystemet som er veldig dyrt. På bakgrunn av dette har vår advokatforening foreslått en ny lov, som vi håper skal bedre dette. Når det er sagt har vi et godt rettssystem, som beskytter grunnloven på en god måte – til tross for flere politiske utfordringer.

– Sør-Afrika har fortsatt store utfordringer 25 år etter apartheid-regimets fall, sier Sbu Gule.

– En gruppe advokater ble tiltalt for å ha drevet propaganda for en terroristorganisasjon etter at de hadde arrangert en demonstrasjon og skrevet en pressmelding, forteller Maria Hessen Jacobsen. Her sammen med Metin Urcin (t.v) og presidenten i Istanbul Bar Association, Mehmet Durakoğlu.

580 advokater i varetekt i Tyrkia

Den tyrkiske advokatforeningen er bekymret: Mange hundre advokater sitter fengslet i landet, og advokater som ytrer seg kritisk, risikerer å bli tiltalt for å fornærme rettssystemet. Nylig var Menneskerettighetsutvalget i Advokatforeningen på besøk.

ISTANBUL: – Som alle andre er jeg alvorlig bekymret over rettssikkerheten i Tyrkia. Vi har spesielt engasjert oss i saker mot advokater som er tiltalt for å ha utført handlinger i embets medfør. Det finnes klare internasjonale regler som skal beskytte advokater mot å bli tiltalt for handlinger vi utfører i yrket. Disse overholdes ikke i dagens Tyrkia, sier Maria Hessen Jacobsen, advokat i advokatfirmaet Alvheim og Hansen i Bergen, og medlem av Advokatforeningens menneskerettsutvalg.

Sammen med en gruppe på 25 advokater fra forskjellige europeiske advokatforeninger var hun den 10. mai på plass i Istanbul for å observere rettsaker mot advokater.

En som har fått føle presset mot rettsstaten på kroppen, er advokat Veyssel Ok.

– Det blir verre for hver måned, hver uke, og for hver dag. Lovene endres hele tiden, sier han.

Advokaten som er basert i Istanbul og har spesialisert seg på ytrings- og pressefrihet, snakker om det tyrkiske rettssystemet. Han har mye å gjøre, det sitter rundt 180 journalister i fengsel i Tyrkia – og et stort antall advokater.

Kontoret til Ok ligger like ved det kjente Galata-tårnet ved Taksimplassen, som er et av byens populære områder for turister. Turistene forsvant etter kuppforsøket 15. juli 2016 mot president Erdogan, men nå har de begynt å komme tilbake.

OPPLØST RETTSSYSTEM

– Hvordan har rettssystemet i Tyrkia forandret seg etter kuppforsøket?

– Ordet forandring er for svakt, jeg vil si det et oppløst. Mer enn tre tusen dommere og aktører ble arrestert. De er erstattet med folk som er tro mot Erdogan. Etter kuppforsøket har vi levd under unntakstilstand, der normal lovgivning er satt til side og landet styres etter dekreter, sier Ok.

– Før 15. juli hadde vi et juridisk system med mange problemer, nå er det et problem i seg selv.

120.000 mennesker er blitt pågrepet og beskyldt for å være involvert i kuppet. Og selv om turistene har begynt å komme tilbake, så er fraværet av demokrati til å føle på i Istanbul gater som er fulle av bevæpnet politi og soldater. Mange av dem vi snakker med mener de uniformerte først og fremst er en stor maktdemonstrasjon, de er der for å spre frykt – ikke for å gi sikkerhet.

OVER 1500 ADVOKATER STRAFFEFORFULGT

109 tyrkiske advokater er dømt, 580 er i varetekt og 1539 er tiltalt, ifølge Arrested Lawyers Initiative (ALI), en nettside drevet av tyrkiske advokater i eksil. Nettsiden holder løpende oversikter over antall straffeforfulgte advokater, og utgir rapporter blant annet om den massive fengslingen av tyrkiske advokater.

Advokat Veyssel Ok er tiltalt for å ha brutt den såkalte Turkish Criminal Code § 301 for å ha fornærmet «tyrkisk identitet, statlige institusjoner eller rettssystemet». I et avisintervju kritiserte Ok rettssystemets manglende uavhengighet, og uttalte blant annet at «tidligere hadde dommere ulike meninger. Det var mulig å bli stilt overfor en dommer som verdsatte frihet. Men i dag kommer alle i rettssystemet i en eneste farge» og sa også at «avgjørelsene er forhåndsbestilt».

Saken mot Ok gikk for retten den 9. mai, og dom er ventet den 4. juli. Ok risikerer fire års fengsel. Også journalisten som gjorde intervjuet med Ok, er tiltalt i samme sak.

GIR FRI RETTSHJELP

Ok har selv forsvart mange som er siktet etter paragraf 301, en paragraf som tidligere særlig er blitt brukt mot forfattere, journalister og intellektuelle, blant dem nobelprisvinner i litteratur, Orhan Pamuk.

Ok er visepresident i Media and Law Studies Association, en gruppe som siden i fjor høst har gitt fri retts hjelp til journalister. Han har vært forsvarer for flere journalister, en av de mest kjente er saken mot den tyrkisk-tyske journalisten Deniz Yücel som jobbet for Die Welt. Yücel satt i fengsel i ett år og ble løslatt i januar.

ADVOKATBLADET I TYRKIA:
TEKST: LISBET JÆRE
FOTO: OLA GAMST SÆTHER

Advokatforeninger går i oppløsning

–Vi som jobber som advokater har fått begrenset makten vår sammenlignet med hvordan det var før. Landet styres av unntakstilstand og dekreter, sier Metin Uracin. Han er leder for internasjonalt arbeid i Istanbul Bar Association.

Hele 34 ulike foreninger for advokater i Tyrkia er blitt oppløst siden kuppet. Istanbul Bar Association er en av de få som fortsatt eksisterer. Foreningen, som ble grunnlagt i 1878, er en av verdens største advokatforeninger, og har om lag 29.000 medlemmer. Rundt to hundre av medlemmene sitter i fengsel.

Til tross for at de har trangere spillerom enn før sier Metin Uracin at de

fortsetter å jobbe for menneskerettigheter og rettssikkerhet.

– For ett år siden samlet noen av våre medlemmer seg foran justispalasset Çaglayan i Istanbul for å demonstrere mot arrestasjonen av advokater. De ble møtt med overdreven voldsbruk fra politiet. Ti personer ble arrestert, og to av de arresterte ble skadet, sier Uracin.

De arresterte ble løslatt like etterpå, og den fredfulle demonstrasjonen har fortsatt hver torsdag.

VERDSETTER INTERNASJONAL SOLIDARITET

Uracin og advokat Veysel Ok setter pris på internasjonal solidaritet. At advokater som Maria Hessen Jacobsen kommer og observerer rettssaker, og har møter med advokater.

– Ved å komme viser vi solidaritet med de tiltalte advokatene. Vi kan legge press på vår egen regjering og vise den tyrkiske at vi følger med. Det er viktig å få ut informasjon om det som skjer i Tyrkia, pressen er kneblet, noe som i seg selv er et rettssikkerhetsproblem, sier Jacobsen.

Tyrkia ligger som nummer 157 av 180 land på Reporters Without Borders' indeks for pressefrihet.

KREFTSYK ADVOKAT FENGSELET

Advokaten Mustafa Aydin er en av mange tyrkiske advokater som sitter i varetekt. Aydin har sittet i varetekt siden september 2016.

– Han forsvarte en av politimennene som etterforsket slektninger av Erdogan for bestikkelser og pengevasking. Han satt 16 måneder inne før han fikk siktelsen, og risikerer mange års fengsel, sier Jacobsen, som besøkte kona til Aydin da hun var i Istanbul.

Kona var sterkt preget av situasjonen, blant annet fordi Aydin er blitt alvorlig syk med prostatakreft og brokk, og ikke får den medisinske hjelpen han trenger i fengsel.

ADVOKATKONTOR MED PANSRET DØR

Noe av det som gjorde sterkest inntrykk på Jacobsen, var å besøke et advokatkontor der samtlige nitten advokater satt i fengsel. De er alle tiltalt etter vage straffebestemmelser og terroranklager som har kommet etter kuppforsøket.

– De hadde fått installert en pansret dør fordi de var lei av politiraidene. Deres klienter blir nå betjent av studenter og advokater fra andre advokatfirmaer, sier Jacobsen.

Hun forteller at alle hun snakket med var svært bekymret for det kommende valget. I april framskyndet Erdogan presidentvalget fra november 2010 til 24. juni i år. Vinner han, forventes det at han vil øke sin egen makt og kneble opposisjonen og kritikere ytterligere.

– Tyrkia er ikke alene om å ha store utfordringer, det er en bølge av antidemokrati i flere land i verden i dag, som Polen og Ungarn, sier Metin Uracin, som leder internasjonalt arbeid i Istanbul Bar Association.

Advokat Veysel Ok jobber også med saken kjent som «Istanbul 10», en sak der ti menneskerettsaktivister, deriblant Amnesty Internationals sjef for Tyrkia, Idil Eser, i fjor ble arrestert og etterforsket for terrorisme. Åtte sitter fortsatt i varetekt. Også den norske regjeringen engasjerte seg i saken.

4400 dommere presset ut

I kjølvannet av kuppforsøket mot president Erdogan i juli 2016, ble nærmere 4400 dommere suspendert fra sine jobber i Tyrkia.

ICJ-Norge, Dommerforeningen og Advokatforeningen arrangerte i april seminaret *Rettslig uavhengighet i Tyrkia* for å diskutere situasjonen i landet,

samt hvordan presset mot rettsstaten kan møtes.

De mange avskjedigelsene av dommere, samt arrest av mange hundre advokater ikke bare svekker rettsstaten, men legger press på hele systemet ved at det dyrkes et fryktregime for dommere og advokater, mener ICJ-Norge.

Tidligere justitiarius Tore Schei innledet på seminaret, det gjorde også dommer Nils Asbjørn Engstad fra Hålogaland lagmannsrett, Maria Hessen Jacobsen fra Menneskerettighetsutvalget og Heide Heggdal fra Oslo tingrett. Den tyrkiske juristen *Mevüt Bedel* deltok via videolink.

Følte seg presset til å godta salær

En psykisk syk klient følte seg presset til å godta advokatens salær, som var høyere enn i pristilbudet. Advokaten får kritikk i disiplinærutvalget, og må tilbakebetale 54.500 kroner.

TEKST: THEA N. DAHL

Etter et trøblete boligsalg som endte med seier for klager i lagmannsretten, hyrte klager i 2016 den samme advokaten på nytt for å gå til sak mot megler og meglerens forsikringselskap med krav om erstatning.

Også denne saken vant klager frem med, men advokaten holdt tilbake klientens erstatning fordi partene ikke var enige om hva som skulle betales i salær.

I følge klagen skal advokaten ha kommet med et pristilbud i forkant på mellom 150.000 til 170.000 kroner. Men fakturaen for 98 timers arbeid endte med en sum på 230.000 kroner. Advokatens timepris hadde underveis blitt satt opp, uten at hun hadde informert klienten om dette, og hun hadde heller ikke inkludert merverdiavgift i sitt pristilbud.

Advokaten hadde også unnlatt å sende oppdragsbekreftelse. Disiplinærutvalget for Oppland, Buskerud, Vestfold og Telemark kretser mener at advokaten har skapt unødvendig mye tvil rundt salæret – en risiko hun må

bære selv, slik at eventuell tvil går utover henne og fører til en lavere pris for klienten.

Utvalget påpeker også at prisen en advokat oppgir overfor forbrukeren, skal inkludere merverdiavgift om ikke annet blir opplyst.

FØLTE SEG PRESSET

Før saken nådde Disiplinærutvalget, kom advokaten med et tilbud om å redusere salæret med 50.000 kroner, fra 230.000 til 180.000 kroner. Klageren, som partene er enige om sliter med alvorlig fysisk sykdom, suicidale tanker og angst, svarte i en e-post at han «ikke ser annet valg» enn å godta advokatens tilbud om redusert salær, selv om han fortsatt synes det var for høyt. Ifølge klagen skal han ha opplevd at advokaten ikke kom til å betale ut erstatningen før de ble enige om en pris.

Disiplinærutvalget tolker dette som at klageren følte seg presset, og anser ikke avtalen som bindende, fordi advokaten ikke skulle godta svaret som aksept under disse omstendighetene.

Utvalget påpeker at de ikke tviler på at advokaten har arbeidet de faktiske timene som er oppført, og de tviler heller ikke på at arbeidet var av god kvalitet. Likevel mener de at de 98 timene advokaten har fakturert for var mer enn hva som var nødvendig for håndtering av oppdraget.

12 felt i april

Tolv advokater ble felt for brudd på Regler for god advokatskikk i april. Av disse fikk to den strengeste reaksjonsformen, advarsel, mens de ti øvrige ble ilagt kritikk.

I perioden ble fem advokater felt for å ha tatt for høyt salær.

Totalt ble 27 advokater frifunnet i perioden. I perioden ble ni saker avvist, og en sak ble avvist gjenopptatt.

Disiplinærsystemet behandlet totalt 51 saker i april.

driften i saken. Et nytt utkast fikk hun aldri, og til slutt ønsket hun å avslutte arbeidsforholdet, samt å få tilbake pengene advokaten allerede hadde fått.

Advokaten selv hevder at han har brukt seks timer på gjennomgang av diverse korrespondanse som e-poster, brev og andre dokumenter. Han mener derfor at han har krav på pengene klienten har betalt.

Disiplinærutvalget mener advokaten ikke informerte godt nok om sin beregning av salæret, og da det heller ikke finnes noen timeliste, mener utvalget at de ikke har mulighet til å beregne om 10.000 kroner er rimelig å betale for arbeidet. Advokaten får derfor kritikk og må betale alle pengene tilbake.

Droppet å sende timeliste

En advokat ble hyret i forbindelse med en arvesak, og på forhånd hadde klienten betalt 10.000 kroner i salær. Da advokaten sendte henne faktura, lovet han samtidig å sende en oppsummering med konkretisering av arbeidet, samt råd for videre forløp. Da klienten mottok oppsummeringen, var hun ikke fornøyd med oppsettet og ønsket en ny, samtidig som hun klaget på fram-

JU\$NYTT nr. 5/2018

Advokatens fagsider er skrevet av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, Per Racin Fosmark. Han har over 25 års erfaring som advokat og møterett for Høyesterett. Fosmark er leder av Reklamasjonsnemnda for Eiendomsmeglingstjenester og redaktør av Lovdatas sivile flaggsaker.

E-post: per.racin.fosmark@domstol.no

Telefon: 21 55 85 56

► Straff for diskriminerende og hatefull ytring

Høyesterett avsa 12. april 2018 enstemmig dom – **HR-2018-674-A** – som gjaldt spørsmål om ytringen «jævla neger» fremsatt under en opphetet krangel på byen, rammes av forbudet mot diskriminerende eller hatefulle ytringer i **straffeloven (1902) § 135 a**. Hendelsesforløpet var beskrevet slik i tingrettens dom:

«Tiltalte har erkjent at lørdag den 15. august 2015 kl. 02:24 på torget i Halden dyttet han D. D kastet deretter en bakt potet i hodet på tiltalte. Tiltalte har videre forklart at han på torget i påhør av andre kalte D for 'jævla neger'. Politibetjent Pettersen som var til stede har forklart at tiltalte gjentatte ganger til D skrek 'jævla neger. Jeg skal pule mora di'. Han fortalte at D også slang bemerkninger til tiltalte, men disse var imidlertid ikke rasistiske. Både tiltalte og politibetjenten har bekreftet at D er fra Somalia.»

Det følger både av forarbeider og rettspraksis at § 135a skal tolkes innskrenkende i lys av **Grunnloven § 100** og **EMK artikkel 10**. Høyesterett kom til at tiltaltes ytring i saken falt innenfor ordlyden «forhåne» og «fremme ringeakt» basert på hudfarge i § 135a. Tiltaltes fremsettelse av utsagnet måtte forstås som en grov nedvurdering av fornærmede ut fra hans hudfarge. Men spørsmålet var om ytringen likevel var straffri som følge av situasjonen den ble fremsatt i. **Avsnitt 20:**

«I vår sak deltok fornærmede selv i krangelen ved å kaste en bakt potet på tiltalte og si ukvemsord tilbake etter at

han først ble dyttet av tiltalte. Jeg [kst. dommer Sverdrup] finner det klart at det forhold at ytringen blir fremsatt i en opphetet krangel ikke i seg selv kan gjøre den straffri. Lovens formål er å bekjempe rasefordommer ved å beskytte sårbare grupper mot hat og forhåne. Også den som deltar i en krangel må være beskyttet av diskrimineringsvernet. Det ville sende uheldige signaler til allmennheten dersom fremsettelse av sjikanøse dis-

kriminere ytringer aksepteres, så sant de er fremsatt i en opphetet krangel.»

Tiltaltes handlemåte var straffbar, men den lå imidlertid i nedre sjikt av anvendelsesområdet for § 135a. Bestemmelsen er i det vesentlige videreført i **straffeloven (2005) § 185**.

Dommere: Sverdrup, Bergh, Kallerud, Ringnes og Webster.

Flyktning kan straffes for brudd på innreiseforbud

Høyesterett avsa 4. mai 2018 enstemmig dom – **HR-2018-846-A** – som gjaldt spørsmål om en flyktning har «kommet direkte» fra et område hvor hans liv eller frihet er truet, jf. flyktningkonvensjonen fra 1951 artikkel 31 nr. 1, med den følge at han ikke kan straffes for brudd på innreiseforbud.

Høyesterett kom til at artikkel 31 nr. 1 ikke var til hinder for at en asylsøker kunne straffes for brudd på innreiseforbud.

Asylsøkeren, en afghaner, ble i 2012 utvist fra Norge for fem år. Han kom tilbake etter ca. tre år, og påberopte seg et nytt asylgrunnlag. Han ble tiltalt, og tingretten og lagmannsretten dømte ham for brudd på innreiseforbudet.

Flyktningkonvensjonen artikkel 31 nr. 1 fastsetter at en flyktning ikke kan straffes for ulovlig innreise til landet han søker asyl i, dersom visse vilkår er oppfylt. Ett av disse vilkårene er at flyktningen har «kommet direkte» fra et land hvor hans liv eller frihet er truet.

Den aktuelle asylsøkeren hadde, som ledd i sin reise til Norge, oppholdt seg ca. én måned i Østerrike. Høyesterett kom til at dette oppholdet medførte at han ikke hadde «kommet direkte» fra et land hvor hans liv eller frihet var truet. Han kunne derfor straffes.

Dommere: Falch, Bergsjø, Webster, Kallerud og Matningsdal.

► Ikraftttredelse nye lover:

20. april 2018
Justis- og beredskapsdepartementet:
LOV-2018-04-20-10 om endringer i utlendingsloven (**hjemmel til å gi generelle instruksjer om tvangs-midler m.m.**).

LOV-2018-04-20-11 om endringer i utlendingsloven (**politiets adgang til opplysninger om beboere i asyl-mottak mv.**) gir rettslig grunnlag for at politiet, etter skriftlig anmodning og uten hinder av taushetsplikt, skal få utlevert opplysninger om navn, fødsels-dato og nasjonalitet til nåværende og tidligere beboere i asylmottak og omsorgssentre for enslige, mindreårige asylsøkere, se § 84 b. Opplysninger kan kreves utlevert når dette er nødvendig for politiets oppgaver etter utlendings-loven eller oppgaver knyttet til politi-messige formål. Se nærmere **Prop. 156 L (2016-2017)**.

Kommunal- og moderniserings-departementet:
LOV-2018-04-20-12 om endringer i matrikkelloven og plan- og bygnings-loven, *delt ikraftttredelse*. I første omgang gjelder det flere redaksjonelle og andre språklige forenklinger. Endringer av mer substansiell art vil bli satt i kraft etter hvert som utfyllende forskrifter og

nødvendige systemendringer i matrik-kelen kommer på plass. Kommunenes ansvar for oppmålingsforretningen og matrikkelføringen blir i motsetning til det regjeringen foreslo, ikke endret, men det vil bli krav om at landmåleren skal ha gyldig landmålerbrev. Se **Innst. 165 L (2017-2018)**. Departe-mentet har lagt ut en ny versjon av *Kommentarer til matrikkelforskriften*.

1. mai 2018
Landbruks- og matdepartementet:
LOV-2018-04-10-4 om endringer dyrevelferdsloven (**omplassering og salg av dyr i midlertidig forvaring mv.**). Endringene innebærer at Mattil-synet får mulighet til å omplassere eller selge dyr som er tatt i midlertidig forva-ring, selv om eier ikke samtykker. Det er nye regler om dyreholders ansvar for kostnader til avliving av dyr som det ikke er forsvarlig å levere tilbake.

Samferdselsdepartementet:
LOV-2018-04-20-13 om endringer i vegtrafikkloven (**alkolås**) har innført påbud om alkoholås i kjøretøy som benyt-tes til transport mot vederlag. Alkolås er en teknisk innretning som kobles til bilens tenningsystem og fungerer som en startsperre dersom føreren har promille over tillatt grense.

2. mai 2018
Nærings- og fiskeridepartementet:
LOV-2017-06-16-71 om endringer i aksjelovgivningen mv. (**modernisering og forenkling**), *delt ikraftttredelse*. Hele endringsloven er nå i kraft.

6. mai 2018
Justis- og beredskapsdepartementet:
LOV-2017-06-21-94 om endringer i politiregisterloven (**gjennomføring av direktiv (EU) 2016/680 mv.**).

15. mai 2018
Justis- og beredskapsdepartementet:
LOV-2018-04-20-9 om endringer i utlendingsloven (**tvangsmidler mv.**) mv.) skal først og fremst avklare og tyde-liggjøre hvilke regler som gjelder for bruk av tvangsmidler etter utlendings-loven. Det er en egen bestemmelse (**ny § 106 c**) om pågrepelse og internering av *mindreårige*. Bestemmelsen innebærer en langt tydeligere og mer detaljert regulering av saker som gjelder medføl-gende barn i barnefamilier og enslige mindreårige. Egen bestemmelse (**ny § 106 b**) om *internering*. Endringene er omtalt i **Prop. 126 L (2016-2017)**.

GDPR forsinket

Den nye personvernloven blir først satt i kraft omkring **1. juli 2018**.

Innførsel av 13 000 ecstasytabletter

Høyesterett avsa 4. mai 2018 enstem-mig dom – **HR-2018-847-A** – som gjaldt straffutmåling for medvirkning til innførsel av om lag 13 000 ecstasytabletter. Den reiste særlig spørs-mål om det er grunnlag for å utmåle samfunnsstraff.

Saksforholdet omfattet flere personer som planla og gjennomførte innførsel av ecstasytablettene. To av dem kastet en bag med tablettene over bord fra «danskebåten» ved Vatløstraumen sør for Bergen. Andre involverte fraktet narkotikaen til land og tok hånd om den etterpå. En 19-åring fra Bergens-området var vaktpost på land, sjåfør for en av hovedmennene og stilte bilen sin til disposisjon for oppbevaring av partiet.

Høyesterett kom til for 19-åringen at en straff på fengsel i to år og tre måneder ville vært passende, men

skjerpet ikke straffen på to års fengsel som lagmannsretten hadde idømt. Fordi det ikke forelå klare og sterke rehabiliteringshensyn, fant ikke Høy-esterett grunnlag for å idømme sam-funnsstraff. Dommen gir veiledning for straffenivået ved innførsel av ecstasytabletter og bruken av sam-funnsstraff.

Dommere: Bergsjø, Bergh, Falch,-Webster og Matningsdal.

► Fremgangsmåten ved beslag hos advokat

Høyesterett avsa 17. april 2018 enstem-mig kjennelse i avdeling – **HR-2018-699-A** – som er et ytterligere bidrag når det gjelder fremgangsmåten ved beslag hos advokat. Saken gjaldt forbu-det mot å ta beslag hos en advokat i det som klienter har «betrodd» advokaten, jf. **straffeprosessloven § 204 første ledd, jf. § 119 første ledd**. Den reiste spørsmål om hvordan tingretten skal gå frem ved utsorteringen av de deler av et sikret datamateriale som på grunn av taushetsplikten ikke kan utleveres til politiet for vurdering av beslag. Høyes-terett kom til at lagmannsretten ikke hadde stilt strenge nok krav til denne prosessen, og både lagmannsrettens og tingrettens kjennelser ble opphevet.

Saken hadde sitt utspring i ransaking hos en tidligere advokat som er siktet for alvor-lige straffbare forhold. Politiet sikret ved ransakingen et betydelig datamateriale.

Avsnitt 39: «Etter mitt syn [Bergsjø] stiller ikke lagmannsretten her opp strenge nok krav til den gjennomgangen som tingretten må foreta for å hindre at politiet får tilgang til taushetsbelagt advo-katkorrespondanse i et tilfelle som dette. Lagmannsretten legger opp til en form for hensiktsmessighetsvurdering – i stor

grad basert på praktiske behov – som det ikke er rettslig grunnlag for. Dette er uttrykk for en uriktig lovtolkning.»

Uttalt at bestemmelsene om taushetsplikt og beslagsforbud i straffeprosessloven §§ 119 og 204 er absolutte i sin utfor-ming, som ikke gir rom for hva som er hensiktsmessig og praktisk. Høyesterett har i HR-2028-104-A avsnitt 24 oppstilt et krav om at prosessen må gi «tilstrekke-lige garantier». Det fremgår av Rt-2012-608 avsnitt 41 at det ikke er «rom for nyanser av taushetsplikten alt etter hvil-ken situasjon som foreligger».

Høyesterett mente at det er vanskelig å konkretisere fremgangsmåten nærmere, og at regulering lov eller forskrift er nærliggende, jf. **HR-2017-11-A avsnitt 48**. Høyesterett kom imidlertid med følgende betraktninger i **avsnitt 49-50:**

«Selv om det alltid vil være en viss risiko for at ikke alt taushetsbelagt materiale er luket ut før utlevering til politiet, må dette være det klare målet. Søkemetodene må raffineres med det for øye, det må tas stikk-prøver, og siktede og dennes advokat må fortløpende trekkes inn for å gjøre listene over søkeord så gode som mulig. For det kan bli aktuelt å utlevere sikret materiale,

må risikoen for at det fortsatt inneholder noe som er beslagsfritt, være lav.

Hvis først rettssikkerhetsgarantiene er på plass, ser jeg det for min del ikke som avgjørende om prosessen fullt ut er elektronisk, eller om den suppleres med en manuell gjennomgang. Jeg vil heller ikke utelukke at en form for «negativ» avgrensning som er foretatt i denne saken, i et konkret tilfelle kan være til-strekkelig. Det avgjørende må være om det er gjort et arbeid som tilfredsstiller de strenge kravene som er oppstilt.»

Dommere: Bergsjø, Høgetveit Berg, Falch, Bull og Tønder.

Offentlighetslovens virkeområde – KS (Kommunesekto-rens organisasjon)

Sivilombudsmannens uttalelse – **sak 2017/375:**

Saken gjaldt krav om innsyn i KS’ postjournal. KS og Fylkesmannen i Oslo og Akershus kom til at KS ikke er omfattet offentleglovas virkeom-råde, og at journalisten derfor ikke hadde krav på innsyn. Ombudsman-nen kom til at offentleglova ikke gjel-der for KS. Etter ombudsmannens syn er KS omfattet av **offentleglova § 2 første ledd bokstav d**, og unntak fra offentleglovas virkeområde må derfor fremgå av lov eller forskrift. Ombudsmannen legger til grunn at unntaket i **offentlegforskrifta § 1 andre ledd bokstav b** har tilstrek-kelig hjemmel i offentleglova § 2 andre ledd, og at det ikke er frem-kommet opplysninger om KS’ virk-somhet som tilsier at KS ikke er omfattet av dette unntaket.

► Pasientskadenemndas bevis- fremleggelsesplikt

Høyesteretts ankeutvalg kom i kjennelse 18. april 2018 – **HR-2018-709-U** – til at staten v/Pasientskadenemnda hadde plikt til i anonymisert form å fremlegge vedtak truffet av NPE om leiringsskader i perioden 2008–2015. En leiringsskade kan oppstå under en operasjon gjennom trykk på en nerve fordi kroppsdeler blir liggende for lenge i samme stilling eller fordi polstringen ikke er god nok. Statens hadde nektet å fremlegge bevisene.

Ankeutvalget fant det klart at begjæringen om tilgang til disse vedtakene ikke kan avskjæres under henvisning til at dette er materiale som etter sin karakter ikke er omfattet av tvistelovens regler om bevistilgang. Det var heller ikke grunnlag for å nekte tilgang under henvisning til at det vil være av uforholds-

messig liten verdi for avgjørelsesgrunnlaget. Utvalget fant det også utvilsomt at Pasientskadenemnda kan «skaffe til veie» de aktuelle vedtakene, jf. tvisteloven § 26-5 første ledd, eksempelvis ved bistand fra departementet.

Avsnitt 10: «Pasientskadenemnda har [...] anført at det foreligger bevisforbud etter tvisteloven § 22-3, ettersom departementet tidligere har besluttet at det ikke skal gis samtykke til fremleggelse av vedtakene, jf. forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 1, jf. offentliglova § 13 første ledd og § 27, jf. forskriften til offentliglova § 9 fjerde ledd. Ankeutvalget peker på at det følger av Rt-2010-1404 avsnitt 21 at tvistelovens regler om bevis kommer til anvendelse også i en slik situasjon. Departementets vedtak om å nekte

dokumentinnsyn etter offentliglova og forvaltningsloven, er ikke avgjørende for spørsmålet om bevistilgang.»

Etter tvisteloven § 22-3 kan det ikke føres bevis som vil krenke en lovbestemt taushetsplikt. I **HR-2016-1850-U avsnitt 24** fremheves at «ved vurderingen av om taushetsplikt vil bli krenket, må retten ta utgangspunkt i de konkrete dokumenter i den form det er tale om å føre dem som bevis». I saken her var det begjært fremleggelse av anonymiserte avgjørelser, og det var ikke omstridt at det er mulig å «sladde» vedtakene slik at de ikke inneholder opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt. Tvisteloven § 22-3 var ikke til hinder for fremleggelse av vedtakene.

Direktekrav mot assurandør etter kollisjon til sjøs

Høyesterett avsa 9. mai 2018 kjennelse i avdeling – **HR-2018-869-A** – som gjaldt spørsmål om norske domstoler har domsmyndighet ved direktekrav mot norsk ansvarsassurandør etter kollisjon i utenlandsk farvann mellom utenlandskregistrerte skip, der eier og reder av begge skip er utenlandske selskaper. Den reiste også spørsmål om saksøkerne kan trekke inn krav mot eier og reder av skipet som påstås å være ansvarlige for sammenstøtet.

Fra sammendraget: Et flertall på fire dommere kom til at Luganokonvensjonen avsnitt 3 uttømmende regulerte verneting i forsikringsaker med unntak av de bestemmelser det i artikkel 8 var gjort unntak for. Lagmannsretten hadde derfor forstått Luganokonvensjonen uriktig, når den hadde lagt til grunn at artikkel 2 nr. 1 ga grunnlag for å fremme direktekrav mot skipets assurandør i Norge.

Et flertall på tre dommere kom videre til at lagmannsretten hadde bygget på uriktig lovforståelse når den kom til at FAL § 7-6 femte ledd inneholdt en lovvalgsregel. Det lå utenfor Høyesteretts kompetanse å vurdere om lagmannsrettens resultat kunne opprettholdes på annet grunnlag, og lagmannsrettens kjennelse måtte derfor oppheves.

To dommere mente at FAL § 7-6 femte ledd forutsatte at direktekrav som fremmes for norske domstoler, reguleres av norsk rett, men kom – i motsetning til lagmannsretten – til at kombinasjonen av Luganokonvensjonen og den ufravikelige regelen i FAL § 7-8 andre ledd førte til at spørsmålet om forsikringstakeren var insolvent, måtte prøves som ledd i avgjørelsen av om domstolen var kompetent. En av disse dommerne stemte på dette grunnlaget også for at lagmannsrettens

dom måtte oppheves, mens en dommer mente at saken da i alle fall kunne anlegges i Norge i medhold av artikkel 2 nr. 1.

Sistnevnte var også enig med lagmannsretten i at siden saken mot ansvarsassurandøren var anlagt ved selskapets hjemting, kunne saksøkerne trekke inn erstatningskravene mot eier og reder i saken. Han stemte på dette grunnlag for at ankene ble forkastet. De fire andre dommerne tok, ut fra sitt syn på saken for øvrig, ikke standpunkt til dette.

Avgjørelsen gir veiledning for tolkningen av Luganokonvensjonen avsnitt 3, artikkel 2 nr. 1, artikkel 6 nr. 1 og FAL § 7-6 femte ledd.

Dommere: Normann, Bull, Sverdrup, Bergsjø og Tønder.

► Arbeidsrettssaker som småkravprosess

Høyesteretts ankeutvalg har i kjennelse 13. april 2018 – **HR-2018-679-U** – kommet til at særbestemmelsene i arbeidsmiljøloven kapittel 17 (tvister om arbeidsforhold) ikke er å anse som «spesialprosess» etter **tvisteloven § 10-1 tredje ledd bokstav b**. Dette innebærer at slike saker kan behandles som småkravprosess. Uttalt at reelle hensyn taler med styrke for at det ikke bør stilles krav om arbeidslivskyndige meddommere i en sak som behandles etter reglene om småkravprosess (**avsnitt 22**). Men dersom sakens karakter tilsier det, kan det oppnevnes fagkyndige meddommere, jf. tvisteloven § 10-3 tredje ledd. I så fall bør det være anledning til å tilkalle arbeidslivskyndige meddom-

mere fra det særskilte utvalget som er oppnevnt etter arbeidsmiljøloven § 17-6. (**avsnitt 23**).

NB! Forutsetningen at saker med krav om erstatning og oppreisning etter oppsigelse i arbeidsforhold kan behandles som småkravprosess, er at tvistesummen er under 125 000 kroner, jf. tvisteloven § 10-1 andre ledd bokstav a. En annen forutsetning er at det ikke foreligger forhold som nevnt i tvisteloven § 10-1 tredje ledd bokstav d. Etter denne bestemmelsen skal småkravprosess ikke benyttes blant annet hvis «hensynet til forsvarlig behandling nødvendiggjør behandling ved allmennprosess».

Mangelskrav mot verksted for arbeid på bil solgt privat

Høyesterett kom i dom 10. april 2018 – **HR-2018-648-A** – til at en kjøper av en bruktbil fra en privat selger kunne fremme mangelskrav direkte mot et verksted som etter avtale med selgeren hadde gjort arbeid på bilen. Det var klart at hadde det mangelfulle verkstedarbeidet vært oppdaget mens selgeren eide bilen, ville han kunne reist mangelskrav mot verkstedet på grunnlag av reglene i *håndverker tjenesteloven*. Det springende punkt var om den nye eieren av bilen kunne gjøre mangelskrav direkte mot verkstedet uten å følge kontraktskjeden.

Kjøpsloven § 84 fastsetter vilkårene for å fremme krav mot tidligere salgsledd. Den gjelder etter ordlyden kun krav mot tidligere *salgsledd* – ikke mot en som i dette tilfellet hadde utført en tjeneste (reparasjon av bilen). Etter **§ 84 andre ledd** gis imidlertid en privatperson som har kjøpt av en privat selger, visse rettigheter etter forbrukerkjøpsloven, jf. henvisningen til **forbrukerkjøpsloven § 35**.

Det sentrale spørsmålet var om kjøpsloven § 84 bare gjelder krav mot tidligere *yrkes-salgsledd*, jf. ordlyden, eller om henvisningen i andre ledd til forbrukerkjøpsloven § 35 også omfatter **§ 35 fjerde ledd**. Denne bestemmelsen omfatter *yrkesutøvere* som har utført arbeid på salgsgjenstanden.

Høyesterett går grundig inn på forarbeidene, som ikke gav noe klart svar. Høyesterett kom imidlertid til at det er god rettskildemessig dekning for å supplere kjøpsloven § 84 med ulovfestet rett (**avsnitt 47**). Det ble blant annet vist til **Rt-1976-11 117 (Siesta)**, **Rt-1981-445 (Davanger)** og **Rt-1995-486 (Nordland)**. Reelle hensyn tilsa også at kjøperen burde ha et direktekrav mot verkstedet. Høyesterett viste også til tilgrensende lovgivning: bustadoppføringsloven § 37, avhendingsloven § 4-16 og håndverker-tjenesteloven § 27 fjerde ledd, som alle har bestemmelser om direktekrav.

Dommere: Webster, Arntzen, Bergh, Falch og Indreberg.

Eiendomsskattetakst på fritidseiendom i Sarpsborg kommune – likhetsprinsippet

Sivilombudsmannens uttalelse – **sak nr. 2017/1066**:

Saken gjelder eiendomsskattetakseringen av en fritidseiendom i Sarpsborg kommune beliggende i et landbruks- natur og friluftsområde (LNF-område) med byggeforbud. Ombudsmannen fant ikke grunn til å kritisere at kommunen ikke hadde vektlagt den aktuelle eiendommens beliggenhet i LNF-område ved eiendomsskattetakseringen. Kommunen kunne imidlertid ikke generelt se bort fra offentligrettslige råderettsbegrensninger ved takseringen. Kommunen begrunnet bruk av ulike sjablonger for å fastsette tomteverdien på større fritidseiendommer ut fra om det ble gitt bunnfradrag for én eller to selvstendige boenheter på eiendommen. Det er både i strid med eiendomsskattelovas takseringsregler og i strid med likhetsprinsippet å anse bunnfradrag som en del av eiendomsskattetaksten. Sarpsborg kommune ble derfor bedt om å foreta en ny vurdering av eiendomsskattegrunnlaget til fritidseiendommene som hadde fått fastsatt tomteverdien etter sjablongen for eiendommer med to eller flere boenheter.

EMD: Norge frifunnet

EMD har sluppet inn ni norske barnevernsaker til behandling. Tre av dem er nå behandlet, og Norge er frifunnet i samtlige. Én sak fra november 2017 (dissens 4-3) skal imidlertid behandles på nytt i storkammer. Den tredje dommen falt 26. april 2018 – **sak 27 496/15: Case of Mohamed Hasan v. Norway**. Her kom EMD til at beslutningen om tvangsadopsjon ikke krenket de biologiske forelderens rett til privatliv etter EMK artikkel 8. Faren var voldelig, og moren var ikke i stand til å beskytte barnet mot mishandlingen.

► Regulering av festeavgift

Høyesterett avsa 9. mai 2018 enstemmig dom i storkammer – **HR-2018-865-S (Nannestad kommune)** – som gjaldt regulering av festeavgift. Spørsmålet var hvilket prinsipp som skal anvendes ved reguleringen – endring i pengeverdi eller endring i tomteverdi. Saken for Høyesterett reiste særlig spørsmål om hvilken betydning EMKs første tilleggsprotokoll artikkel 1 (EMK P 1-1) om vern av eiendom har for tolkningen av det såkalte tvillaust-kravet i tomtefesteloven § 15 andre ledd nr. 2 når bortfesteren er en kommune. Denne bestemmelsen følger nå av overgangsreglene nr. 5 bokstav b til lov 19. juni 2015 nr. 63.

Høyesterett kom til at Nannestad kommune ikke fikk lov til å skru opp festeavgiften i tråd med tomteverdien.

Rådyrvegen borettslag gikk til sak etter

at kommunen i 2014 økte festeavgiften fra kr 1 737 i året til kr 60 973.

Kommunen gjorde for de tidligere instanser gjeldende at det tvillaust var avtalt at festeavgiften skulle reguleres etter endringer i tomteverdien. Dette førte ikke frem, og for Høyesterett ble anførselen ikke opprettholdt.

For Høyesterett ble det i stedet gjort gjeldende at det var lovgivers uttalte forutsetning at de samme regler skulle gjelde for offentlige og private bortfester. Kommunens syn var at EMK P 1-1 måtte ha ført til at tvillaust-kravet i dagjeldende tomtefesteloven § 15 andre ledd måtte tolkes bort eller settes til side på grunnlag av forrangsbestemmelse i menneskerettsloven, om bortfester i stedet hadde vært et privat rettssubjekt. Lovgivers forutsetning om at vilkårene

for private og offentlige bortfester skulle være de samme, måtte da være avgjørende. Høyesterett fant at det ikke var noe grunnlag for å avvike fra den etablerte tolkning av tomtefesteloven § 15, og at rettsstillingen for private bortfester under tilsvarende omstendigheter ikke var avgjørende for lovens anvendelse på kommunens festeforhold.

Dommen bekrefter at kommuner ikke er vernet av EMK, heller ikke når de opptre i privatrettslig sammenheng. Dommen klargjør videre at det bare under ekstraordinære omstendigheter vil kunne være aktuelt å omfortolke en lov basert på senere hendelser og en hypotetisk lovgivervilje.

Dommere: Endresen, Matningsdal, Tønder, Matheson, Noer, Bull, Bergsjø, Ringnes, Falch, Høgetveit Berg og Øie.

Bevisvurdering ved illeggelse av tilleggsavgift med høy sats og skjerpet tilleggsskatt

Sivilombudsmannens uttalelse – **sak nr. 20167301:**

Sak om Skatteetatens vurdering av bevis ved illeggelse av skjerpet tilleggsskatt og tilleggsavgift med høy sats etter henholdsvis ligningsloven § 10-5 og merverdiavgiftsloven § 21-3 (nå skatteforvaltningsloven § 14-6).

Tilleggsskatt og tilleggsavgift er straff i henhold til Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK) art. 6 nr. 1. Ved illeggelse av skjerpet tilleggsskatt og tilleggsavgift med høy sats skal det strafferettslige beviskravet legges til grunn. Ved vurderingen av om de objektive og subjektive vilkårene er til stede, skal derfor all rimelig tvil komme skattyter til gode.

Skattekontoret og klagenemndene hadde ved fastsettelsen av skjerpet tilleggsskatt og tilleggsavgift med høy sats, tatt utgangspunkt i de skjønsmessige vurderingene som lå til grunn for den skjønsmessige fastsatte omsetningen i endringsvedtakene. Disse fastsettingene bygget på utpreget skjønsmessige beregninger. Det var deretter foretatt en reduksjon av skjønnsfastsettingene med 20 %, som skulle utgjøre en sikkerhetsmargin. Etter skattemyndighetenes oppfatning kunne en slik metode være tilstrekkelig til å ivareta det strenge strafferettslige beviskravet.

Ombudsmannen kom til at en prosentvis reduksjon av de skjønsmes-

sige fastsettingene ikke tilfredsstiller det strenge strafferettslige beviskravet uten en ny, konkret og selvstendig vurdering av bevisene i saken. I dette tilfellet fremgikk det ikke i tilstrekkelig grad av vedtakene om skattekontoret hadde foretatt en slik ny vurdering med utgangspunkt i det strafferettslige beviskravet. Skatt øst ble derfor bedt om å ta kontakt med sekretariatet for Skatteklagenemnda med sikte på å få vedtaket til Klagenemnda for merverdiavgift 20. juni 2016 og Skatteklagenemndas vedtak 29. juni 2016 overprøvet av Skatteklagenemnda for så vidt gjelder bevisvurderingene som lå til grunn for illeggelsen av tilleggsavgift med høy sats og skjerpet tilleggsskatt

Bøker og lesestoff

– Prisverdig at forholdet mellom såkalt bløffing og uriktig og villedende informasjon behandles

I 2003 publiserte professor Geir Woxholth Juristetikk, sammen med Jan-Fredrik Wilhelmsen. Nylig utkom God advokatskikk (Gyldendal). Boken behandler grunnleggende spørsmål vedrørende blant annet advokatetikk. Fremstillingen har både en prinsipiell tilnærming til de advokatetiske spørsmål, samtidig som den sikter mot å gi en praktisk innføring i Advokatforeningens Regler om god advokatskikk (RGA). Særlig den praktiske innføringen i RGA antas å ha størst interesse for advokater og andre med interesse for advokatetiske problemstillinger.

I forordet viser Woxholth til at han har trukket atskillig på Advokatforeningens kommentar til RGA, og i den forbindelse kan det vises til Advokatforeningens utmerkede bok om Advokatetikk fra 2016.

Woxholths bok er inndelt i ni deler. I del 1 gis det en innledning, hvor blant annet forholdet mellom etikk og juss samt forholdet mellom etikk og moralisme kommenteres. Samme sted behandles tilsyns- og disiplinærordningen. I del 2 behandles de grunnleggende advokatidealer. Advokatoppdraget behandles i del 3, og forholdet mellom advokater i del 4. I del 5 omtales advokatens opptreden overfor retten og andre konfliktløsende organer.

Forholdet til tredjemenn, herunder om advokaten har et samfunnsansvar, behandles i del 6. I del 7 redegjøres det for advokaters ytringsfrihet og reklame. Advokatens disiplinæransvar ved forhandlinger og avtaleutforming omtales i del 8. Boken avrundes med del 9 om domstolsprøvelse.

Basert på hva som antas å være mest interessant for leserne av Advokatbladet, avgrenses den videre anmeldelsen til bokens del 3 (advokatoppdraget), 5 (advokatens opptreden overfor retten) og 8 (disiplinæransvar ved forhandlin-

God advokatskikk
er anmeldt av
advokat (H)
PER M. RISTVEDT

ger og avtaleutforming). Boken er gjennomgående grundig og lesverdig, og setter god advokatskikk i et både oppdatert og reflekterende perspektiv.

Advokatoppdraget utgjør altså bokens del 3. Her behandles blant annet advokatens rett til å avvise oppdraget, forpliktelser før oppdraget aksepteres og forpliktelser i forbindelse med avtaleinngåelsen med klienten om oppdraget. Woxholth vurderer om oppdragsbrefkretsen må anses som et tilbud, eller som en avtale som klienten har adgang til å trekke seg fra inntil vedkommende har akseptert innholdet. Dernest behandles advokatens plikter under oppfyllelsen av oppdraget og advokatens krav på salær. Woxholth skriver meget godt om dette, og kapitlene er i kjernen av de områdene hvor avgjørelsen fra disiplinærorganene viser at det oftest oppstår etiske spørsmål.

I del 5 behandler Woxholth advokatens opptreden blant annet overfor retten. Innledningsvis minner han om at advokaten må opptre korrekt i henhold til prosesslovgivningen. Deretter behandles prinsippet om rettfærdig rettergang. Woxholth drøfter blant annet om advokaten overfor retten har plikt til å fremlegge opplysninger av relevans for saken, men som er i strid med klientens interesser. Videre drøftes spørsmål angående påberopelse av forlikstilbud (jf. RGA punkt 4.5). Et spørsmål som kan drøftes i neste utgave av boken, er hvor langt en advokat kan

gå i å forberede part og vitner. Det fremgår av forordet at Woxholth arbeider med en større fremstilling av advokatretten, slik at temaet kanskje vil bli behandlet der.

Bokens del 8 gjelder advokatens disiplinæransvar ved forhandlinger og avtaleutforming. Der drøftes advokatens medvirkning under forhandlinger. Woxholth behandler hvor langt klientinteressen kan prioriteres i forhold til motpartens interesser, og samfunnets tillit til advokater. Det er prisverdig at Woxholth behandler den advokatetiske problemstillingen som er mest aktuell i praksis, nemlig forholdet mellom såkalt bløffing og uriktig og villedende informasjon. Også kapitlet om advokatens medvirkning ved utarbeidelsen av ugyldige avtaler, avtaler som er lovstridige eller strider mot ærbarhet, eller hvor advokaten medvirker til «sideavtaler», er nyttig lesning.

Det er forventet at en bok fra professor Woxholth holder et høyt akademisk nivå, hvilket God advokatskikk gjør. I de delene av boken hvor Woxholth foretar en prinsipiell tilnærming til de advokatetiske spørsmål, drøftes disse på en utmerket måte. Boken utgjør slik et viktig rettsvitenskapelig bidrag. Spørsmålet er om Woxholths praktiske innføring vedrørende RGA treffer praktikerne og om boken er noe advokatene bør ha i bokhyllen. Svaret er etter mitt syn ja. Woxholths bok fremstår som det nye standardverket i Norge hva gjelder god advokatskikk og representerer et fremragende stykke arbeid. Boken gis de beste anbefalinger.

Geir Woxholth, Gyldendal 2018, 504 sider, 779 kroner.

Bøker og lesestoff

Personvernforordningen (GDPR). Kommentartutgave

«Man kan ikke sette seg ned for å lese forordningen og faktisk forstå hvordan man skal følge regelverket», skriver Bjørn Erik Thon, direktør i Datatilsynet, i bokens forord, der han forteller at bokens fire forfattere «representerer noe av den beste kompetansen vi har innen personvern og informasjonssikkerhet i Norge, og ikke minst har de nettopp den viktige kombinasjonen av tung faglig kompetanse og god praktisk forståelse. De har skrevet en bok som vil få stor betydning for alle som jobber med personvern», skriver Thon.

Ifølge forlaget gir boken en «veiledning i hvordan de enkelte bestemmelsene i forordningen kan forstås og anvendes. Den er skrevet med tanke på jurister og andre som berøres av forordningen i sitt arbeid, for eksempel ledere, personvernombud og teknologer».

Boken starter med kapitler om personopplysningsvern som menneskerett, forbrukerrettighet og arbeidstakerrettighet, og om personvernforordningens tilblivelse og gjennomføring i norsk rett. Deretter følger elleve utførlige kapitler som er inndelt slik:

1. Alminnelige bestemmelser.
2. Prinsipper.
3. Den registrertes rettigheter.
4. Behandlingsansvarlig og databehandler.
5. Adferdsnormer og sertifisering.
6. Uavhengige tilsynsmyndigheter.
7. Samarbeid og ensartet anvendelse.
8. Rettsmidler, ansvar og sanksjoner.
9. Bestemmelser om særlige behandlingssituasjoner.

10. Delegerte rettsakter og gjennomføringsakter.
11. Sluttbestemmelser.

Boken inneholder også litteraturliste, domsregister, lovregister og stikkordsregister, og skal oppdateres digitalt med merknader om norske regler, kommentarer og veiledning fra EUs personvernarbeidsgruppe, EU-domstolen og relevant praksis.

Kort om forfatterne: Skullerud er avdelingsdirektør i Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Rønnevik er i dag advokat i Simonsen Vogt Wiig, og har bakgrunn som juridisk fagdirektør i Datatilsynet. Skorstad er avdelingsdirektør i Datatilsynet, og Pellerud er personvernombud for SpareBank 1 Forsikring AS.

Åste Marie Bergseng Skullerud, Cecilie Rønnevik, Jørgen Skorstad og Marius Engh Pellerud. Universitetsforlaget 2018, 600 sider, 1299 kroner.

Personvern. Publisering og behandling av personopplysninger.

De to Bing Hodneland-advokaterne Jon Wessel-Aas og Magnus Ødegaard har utgitt en bok om personvern som er rettet mot publikum; «deg som publiserer på sosiale medier eller er opptatt av dine rettigheter til eget personbilde og andre personopplysninger, samt næringsdrivende, offentlig virksomhet og jurister som arbeider med personvern», skriver forlaget.

Boken er delt i fire hoveddeler. I del 1, hva er personvern», beskrives begrepet og den overordnede rettslige forankringen. Del 2 handler om publisering av personopplysninger og -omtale,

mens del 3 handler om behandling av personopplysninger, derav generelle krav, overføring av personopplysninger ut av EU/EØS, de registrertes rettigheter, barns personvern, ansattes personvern, samt håndheving og sanksjoner.

Del 4 er en vedleggsdel med dommer, utvalgte lovforarbeider, og engelsk-norsk ordliste, for å nevne et utvalg.

Forlaget kaller boken «årets viktigste jusbok – den forklarer hvordan de nye lovreglene vil endre vår digitale hverdag.»

Jon Wessel-Aas, Magnus Ødegaard, Gyldendal 2018, 449 kroner.

PS: Boken kommer først i salg fra 30. juli.

Rett og rettsanvendelse

«Da jeg 31.januar 2017 sluttet som dommer i Høyesterett og vendte tilbake til UiT Norges arktiske universitet som professor i rettsvitenskap, stod det klart for meg at det første jeg skulle gjøre, var å skrive en bok i rettskildelære. Resultatet er denne boken», skriver Jens Edvin A. Skoghøy i bokens forord.

«Tiden i Høyesterett har gitt meg foranledning til å reflektere grundigere over den juridiske metoden», skriver han. Temaet for boken er «hvilke kilder som er relevante ved lovtolkning og annen rettsanvendelse, og hvordan kilder som peker i forskjellige retninger, skal avveies mot hverandre.»

Boken er rettet mot jusstudenter men også mot praktikere, og er inndelt i 16 kapitler, og inneholder også høyesterettsavgjørelser og stikkordsregister.

Boken er rettet mot jusstudenter men også mot praktikere, og er inndelt i 16 kapitler, og inneholder også høyesterettsavgjørelser og stikkordsregister.

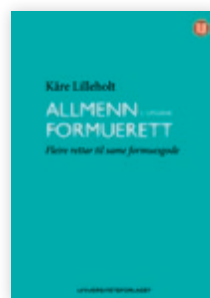
Jens Edvin A. Skoghøy, Universitetsforlaget 2018, 336 sider, 599 kroner.

Allmenn formuerett. Fleire rettar til same formuesgode. 2. utg.

Boken tar for seg rettsreglene i tilfeller der flere gjør krav på samme formue. Fra bokens innledning: «Nokre dømme: Du har kjøpt og betalt ein bustad, men det viser seg at seljaren ikke var rette eigar. Du skal hente båten du har leigt for ferien, men eigaren har i mellomtida selt båten til ein annan. Du har fått pant i ein aksjepost og lurar på om panteretten står seg dersom pantsetjaren går konkurs.»

«Føremålet med framstillinga er å gjere eit systematisk oversyn over reglane om forholdet mellom fleire rettar til same formuesgode, å trekkje fram dei viktigaste omsyna reglane byggjer på, og å gjere eit utsyn til handteringa av slike spørsmål i andre lands rett», skriver forfatteren i innledningen. **Kåre Lilleholt, Universitetsforlaget 2018, 384 sider, 599 kroner.**

Dyr adresse-feil

En advokat som satte feil husnummer på en forsendelse til sin klient, må betale tilbake drøye 16.000 kroner til klienten fordi forsendelsen aldri kom frem – og klienten dermed gikk glipp av ankefristen.

Klienten tok i desember 2014 kontakt med advokaten og ønsket vurdering av mulig anke over vedtak om avslag på ung ufør. Det ble så utarbeidet en oppdragsbekreftelse, og anken til Trygderetten ble sendt inn i januar 2015. I mars året etter mottok advokaten kjennelsen om avslag fra Trygderetten, og videresendte den i posten til sin klient. Men fordi advokaten hadde skrevet feil husnummer på konvolutten, kom aldri kjennelsen fram.

Advokaten er meddelt kritikk fra Disiplinærutvalget.

JUS – Juristenes utdanningsenter

Lær compliance i København eller Oslo

I år arrangerer Juristenes Utdanningsenter (JUS) flere nye fagfora og en egen utdanning innen compliance. Også ledelseskurs og forhandlingskurs står på programmet i høst.

FAGFORUM I COMPLIANCE 1

Vi gjentar suksessen, og setter opp et nytt Fagforum i compliance. Dette er en møteplass for deg med erfaring fra operativt eller rådgivende arbeid innen området, og som ønsker faglig fordypning. Gjennom fire samlinger møter du miljøet i din bransje under samme tak. NB! Kun 30 plasser.

26. september – 12. desember, Oslo, 14 000 kroner.

FAGFORUM I COMPLIANCE 2

Gjennom fire samlinger i 2018 møter du miljøet i din bransje. Fagforumet vil gi deg faglig påfyll hvor praktiske problemstillinger vil stå sentralt. Fagforumet vil passe for deltakerne med 3-5 års erfaring eller mer i compliance.

6. juni – 28. november, Oslo, 14 000 kroner.

COMPLIANCEUTDANNINGEN

Dette er en formalisert, kompetanse-givende utdanning innen Corporate Compliance rettet mot praktikere og advokater. Utdanningen henvender seg til ansatte i mellomstore og større

virksomheter med compliance som arbeidsområde. Utdanningen egner seg også for advokater, som ønsker en bedre forståelse for corporate compliance som fagområde.

20. juni – 12. desember, København, 49 000 kroner.

FAGFORUM I LEDELSE

Fagforumet henvender seg til deg som ønsker å øke din bevissthet og kunnskap om ledelse for å håndtere lederrollen og de løpende utfordringene best mulig. Gjennom ledelsesfaglige input, casearbeid, samtaler om utfordringer og muligheter og trening i konkrete ledelsesgrep, vil dette programmet gi deg økt kunnskap, forståelse og ferdigheter til å navigere i de mange situasjoner du møter som leder.

13. september – 29. november, Oslo, 14 950 kroner.

PROFESJONELL FORHANDLING

For å lykkes i forhandlinger må du bygge din strategi på riktige ambisjoner, forståelse av interesser og evne til å utvikle løsningsmuligheter. Dette kurset viser deg hvordan du gjør dette.

27. – 28. august, Oslo, 7500 kroner.

De oppgitte prisene gjelder for medlemmer av Advokatforeningen.

Ikke rett til å sitte i uskifte

En advokat som bistod en klient å opprette testament, er felt for brudd på RGA og er pålagt å tilbakebetale salæret. Advokaten har utformet et testament hvor uskiftebestemmelsen er ugyldig, uten å gjøre klienten oppmerksom på dette, mener Disiplinærutvalget.

Advokaten bistod klienten og hennes samboer med å opprette et testament

der det het at samboeren «ønsket» at lengstlevende skulle ha rett til å sitte i uskifte. Da samboeren så døde i 2017, ti år senere, fikk klienten beskjed om at bestemmelsen var ugyldig.

Advokaten selv hevder at klienten og hennes samboer visste at de ikke hadde noen ubetinget rett til å sitte i uskifte. Saken er anket til Disiplinærnemnden.

«Boken kan bli misbrukt av de som ikke vil menneskerettighetene vel»

Professor Ole Gjems-Onstad har skrevet en debattbok om menneskerettigheter, ment for «et allment samfunnsengasjert publikum». Den kan gjerne leses som en videreutvikling av debattinnleggene fra samme forfatter som startet en ivrig menneskerettighetsdebatt i Dagens Næringsliv sommeren 2017. Innholdsmessig oppleves boken av denne anmelder nærmest som en tirade over alt forfatteren mener er galt med dagens versjon av menneskerettighetene og menneskerettighetsmiljøet. Og det er ikke så rent lite!

Tittelen; «Menneskerettigheter. En verden uten helvete» peker på ett av temaene Gjems-Onstad er opptatt av i boken, nemlig et likhetsprinsipp som tilsier at alle har menneskerettigheter: Ingen fordømmes til evig fortapelse i et helvete uten rettigheter, uansett hvor ufortjent det enn måtte fremstå å kunne nyte den beskyttelse som menneskerettighetene gir.

Forfatteren mener at dette i noen tilfeller kan være «etisk utfordrende». Ett eksempel i boken er ressursbruken på straffesaken mot «Utøya-morderen» og den senere saken om hans soningsforhold – og dessuten kostnadene ved å lindre «den isolasjon egne og forsettlig handlinger uunngåelig medfører». Gjems-Onstads poeng er at det koster penger å oppfylle massemorderens menneskerettigheter, og at ressursbruken dermed uunngåelig går på bekostning av noe annet. Når det gjelder slike personer mener forfatteren – slik jeg forstår det – at likhetsprinsippet ikke skal gjelde, og at det bør være begrenset hvor store kostnader samfunnet skal pådra seg i forbindelse med soningen.

Uttrykt i lys av kapitteletoverskriften: Slike personer bør heller havne i et helvete uten slike menneskerettigheter

Anmeldt av FRODE ELGESEM, leder av Menneskerettighetsutvalget, medlem av Norges OECD Kontaktpunkt for ansvarlig næringsliv

som andre har. Det er altså grunnleggende trekk i menneskerettighetstenkingen som angripes i boken. Gjems-Onstad utfordrer også menneskerettighetenes universalitet og enhetlighet, og argumenterer for at rettigheter bør suppleres med plikter, blant mye annet.

«TRIVIALISERER» RETTIGHETENE

Forfatterens prosjekt fremgår av tittelen på forordet: «Ta på alvor er å kritisere». Bokens åtte kapitler er således viet kritikk av alt det som etter forfatterens oppfatning truer menneskerettighetene «innenfra». Fortjenstfullt nok avsluttes imidlertid hvert kapittel med noen forslag til hva som bør gjøres. Det er et bidrag til å gjøre debatten mer fokusert.

Boken er temamessig meget omfattende og variert. Opplegget i boken følger ikke noe bestemt mønster, men forfatteren plukker opp en lang rekke av de aktuelle temaene fra debatten om menneskerettigheter. Gjems-Onstad har samlet stoff og eksempler fra et imponerende vidt spekter av kilder. Grunnlaget for kritikken finner han oftest i eksempler fra menneskerettighetsjussens ytterkant og bortenfor. Et ambisiøst antall temaer og eksempler på bokens 254 sider medfører at fremstillingen kan virke springende og – på en del punkter – overflattisk.

Utgangspunktet er at «menneskerettighetene står i fare». Trusselen «innenfra» kommer fra menneskerettsorgani-

sasjoner og -aktivister som etter Gjems-Onstads syn inflaterer og trivialisere rettighetene. Kritikken fra historikeren Terje Tvedt går igjen flere steder: «Menneskerettighetene i Norge [har] blitt en ideologi hevet over diskusjon. Et godhetstyranteri der det å være uenig er å være ond».

BOMMER GRUNDIG

I en viss grad inntar forfatteren også offerrollen ved å fremheve at det skal være vanskelig («nærmest blir betraktet som menneskerettighetsbrudd») å være uenig om menneskerettighetskonvensjonenes rekkevidde. Her mener jeg imidlertid at Gjems-Onstad bommer ganske grundig. Synspunktet om at utviklingen av vernet under menneskerettighetskonvensjonene har gått for langt, har solid støtte i mange leirer, og er i dag helt mainstream å diskutere.

Boken tar opp kjente temaer fra de siste 20–25 års menneskerettsdebatt, blant annet at domstolskontrollen med menneskerettighetene er udemokratisk, kritikken av FNs organer, særlig FNs menneskerettighetsråd og den åpenbare dobbeltmoral som finnes hos en rekke stater når man ser på behandlingen av egne borgere kontra det staten krever av andre. Innvandring, terrorisme og kriminalitet er i boken presentert som «verkebyllen». I tillegg behandles selvfølgelig inflatering og trivialisering mer generelt.

Gjems-Onstad bruker eksempler fra et meget sammensatt tilfang av kilder. Et problem er at temmelig obskure uttalelser (f.eks. fra en enkeltrepresentant i det spanske parlamentet), enkeltuttalelser i lærebøker og ikke-bindende, mer politiske uttalelser fra FN-organer, brukes som «bevis» på hva menneskerettigheter er, nærmest på samme linje som autoritative kilder som dommer fra EMD og Høyesterett.

Det er særlig denne til tider «uredigerte» strømmen av kilder og uttalelser som gir boken preg av en tirade av kritikk, hvor likt og ulikt kastes frem som skrekkenes eksempler på hvor galt det har blitt. Litt for ofte gjøres dette uten nærmere analyse av hva som er det egentlige rettslige innholdet i den aktuelle rettigheten, i motsetning til hva som er mer politiske ønsker eller rett og slett personlige oppfatninger hos avsenderen. Disse delene av boken bringer ikke debatten videre på en god måte.

ER TOMTEFESTE EN MR?

Ett trekk ved fremstillingen er at forfatteren synes å mene at det er visse forhold som må holdes helt utenfor menneskerettighetskonvensjonens beskyttelse. Han har f.eks. vanskelig for å akseptere at norske regler om tomtefeste kan ha noe med menneskerettigheter å gjøre. Han er også, helt generelt, motstander av at foretak skal beskyttes av menneskerettighetene. Slik overforenkles problemstillingene og «barnet kastes ut med badevannet».

Tomtefestesakene er i realiteten eksempler på at staten har et meget vidt spillerom for sosiale eksperimenter. Men EMD slår ned omfattende inngrep i eiendomsretten dersom myndighetene ikke kan påvise noen sosialpolitisk begrunnelse for inngrepet. Dette er ikke veldig kontroversielt, og en slik beskyttelse mot vilkårlige inngrep kan ikke bero på hvilket livsområde saken gjelder. Når det gjelder foretak, gjelder

en viktig gruppe saker i EMD aviser eller andre mediehus som er dømt i hjemlandet for ytringer de har publisert. Det ville innebære en betydelig svekkelse av pressens ytringsfrihet dersom disse foretakene ikke kunne søke beskyttelse under EMK artikkel 10.

– ØKTE FLYKTNINGSTRØM

Men boken inneholder absolutt også mer omfattende analyser, blant annet av rettspraksis fra EMD. Disse gir bedre grunnlag for oppfølging og debatt. Gjems-Onstad er opptatt av EMDs praksis i saker knyttet til flyktningssituasjonen i Middelhavet, som han mener kan ha bidratt til å øke strømmen av båtflyktninger på en tragisk måte. Dette er viet et eget kapittel.

Dessuten er han opptatt av menneskerettigheter som er absolutte, slik som forbudet mot tortur. Dette vies betydelig plass i boken og Gäfgen-saken blir brukt som et eksempel på de problemene Gjems-Onstad ønsker å løfte frem. Men også sammenhengen mellom tolkningen av EMK artikkel 3 og betydningen for non-refoulement-beskyttelsen fremheves i stor grad. Det er ikke plass til noen drøftelse av slike problemstillinger i denne anmeldelsen, men på disse punktene gir boken oppspill til debatt og et behov for klargjøring som av mange grunner bør plukkes opp – ikke minst fordi Gjems-Onstad nå har gått såpass klart ut med sin kritikk til et bredt publikum.

Jeg hilser debatt om menneskerettighetene velkommen. Denne boken vil gi viktige insitamenter til debatt, og det er uansett bra. Hvorvidt Gjems-Onstads prosjekt om å «kritisere for å ta på alvor» fungerer etter planen, er jeg derimot ikke sikker på. Jeg er redd for at boken ikke bare vil skape sunn debatt, men at den også kan bli misbrukt av de som ikke vil menneskerettighetene vel. Mitt håp er derfor at Gjems-Onstad kommer med ny utgave av boken hvor han rydder litt opp i kildematerialet, går enda dypere i problemstillingene og dessuten supplerer all kritikken med sine grunnleggende synspunkter om hvordan menneskerettighetene bør beskyttes.

Ole Gjems-Onstad, Cappelen Damm Akademisk 2018, 254 sider, 349 kroner.

ANNONSE

VOGT ADVOKATFIRMA
Marbella - Spania - Etablert i 1999

- ♦ Fast eiendom
- ♦ Arv/Skifte
- ♦ Skatt
- ♦ Forretningsjuss
- ♦ Regnskap & Selvangivelser
- ♦ Skatte representant

Vogt Advokatfirma España S.L.
Ricardo Soriano 65 · 2º-3 // 29601 Marbella · Spania
Telefon: (+34) 952 776 707
E-post: info@vogtlaw.com // www.vogtlaw.com

Reisende i oppsigelser

Helene Naper er reisende i oppsigelser og avskjed. Hun stiller opp hos NHO-bedrifter i hele Vestfold og Telemark. På advokatbransjens vegne er hun bekymret for alle dem som ikke får fri rettshjelp, men som heller ikke har råd til å bruke advokat.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

– HVA ER DEN STØRSTE UTFORDRINGEN I ORGANISASJONEN DIN AKKURAT NÅ?

– Lønnsoppgjøret som nettopp er overstått. Nå skal vi informere ut om det, og så skal det gjennomføres lokale lønnsforhandlinger i tråd med rammen. Det er den store oppgaven, i tillegg til at jeg hele tiden får inn løpende nye saker og spørsmål.

– OG DEN STØRSTE UTFORDRINGEN FOR BRANSJEN SOM HELHET?

– I Norge har advokater hatt godt renommé og respekt for kvalitet og etikk. Det er en utfordring nå å beholde det. I mange andre land har advokater dårlig renommé, og det er viktig at vi unngår at det blir slik i Norge.

– DEN STØRSTE SAKEN DU HAR JOBBET MED DET SISTE ÅRET, HVA HANDLET DEN OM?

– Jeg bisto i en svær nedbemanning. Vi hadde seks forhandlingsmøter på to dager med dem som protesterte på oppsigelsen. En forhandler fra arbeidstagerforbundet og jeg deltok på alle møtene. Vi landet noen av dem, mens noen gikk videre til retten. Det er slike saker jeg jobber mest med: Jeg er reisende i oppsigelser og avskjeder. Det betyr at jeg jobber mest med forhandlinger og rådgivning og at jobben min stort sett handler om å finne løsninger. Jeg liker meg bedre i den rollen enn i retten. Jeg har alltid trivdes veldig godt som forhandler og i første linje. Å prosedere i retten er et eget fag som tar

Navn: Helene Naper

Alder: Fyller 48 år 1. juni.

Stilling: Advokat i NHO Vestfold og Telemark

Spesialitet: Arbeidsrett.

Spesialfag til embetseksamen: Spesialfag arbeidsrett.

Familie: Gift – feirer sølvbryllup til sommeren. To sønner på 16 og 19 år.

Bosted: Larvik.

Opprinnelig fra: Larvik.

veldig mye tid. Når en bedrift har behov, kommer jeg ut på én til to dagers varsel – det er en viktig og høyt verdsett medlemsfordel. Jeg kunne ikke ha vært så rask og fleksibel hvis jeg skulle prosedert i tillegg.

– ER DET UTVIKLINGSTREKK I ADVOKATYRKET SOM DU ER KRITISK TIL?

– Prisforskjellene på advokattjenester mellom by og land. Jeg kan ikke skjønne at det skal koste 4000 kroner timen i Oslo og 2000 kroner i Porsgrunn. I forhold til andre tjenester synes jeg det er uforholdsmessig dyrt å bruke advokat. Det kan igjen bli et rettssikkerhetsproblem.

– OG TREKK DU SYNES ER POSITIVE?

– Den utviklingen som har vært i kjønn og alder. Det er mye større mangfold blant advokater. Unge slip-

per til og får ansvar, og det lar seg gjøre å kombinere et familieliv med en advokatkarriere. Det har vært mange myter om at du må arbeide 24/7, men de mytene har jeg inntrykk av at er på vei ut. Så har Advokatforeningen også stått på for å gjøre noe med rollen som advokat slik at det ikke bare blir gamle menn i viktige posisjoner.

– HVA ER DEN VIKTIGSTE POLITISKE SAKEN FOR ADVOKATFORENINGEN Å JOBBE MED I ÅR?

– Det må vel være advokatloven. Jeg er ikke så veldig engasjert ut over det.

– HVORDAN REAGERER DU PÅ FORSLAGET TIL NY ADVOKATLOV?

– Den får ikke så store konsekvenser for meg, egentlig, i og med at jeg ikke prosederer noe særlig. Men vi hadde en diskusjon om organisasjonsadvokatenes rolle innenfor en del av advokatetikken og forholdet til taushetsplikten. Dette er det viktig at kommer på plass.

– HVORDAN TROR DU AT ADVOKATHVERDAGEN DIN VIL FORANDRE SEG I LØPET AV DE NESTE FEM ÅRENE?

– Det må da bli mer digitalisering. Domstolen er på vei, og det kommer andre måter å bruke digitale verktøy på. For min del tror jeg også jeg vil merke at medlemmene forventer stadig mer av medlemskapet i NHO. Medlemsbedriftene forventer rask hjelp med høy kvalitet, og noen har kanskje litt vel høye forventninger noen ganger, men stort sett rekker jeg over. Videre er det blitt enormt mange rettskilder og noen ganger et enormt materiale som kan føre til

Helene Naper bor i Larvik, har kontor i Skien og arbeider rundt i det kommende storfylket Vestfold og Telemark. Her fra Notodden.

at det viktige i en sak kan bli litt avsporet. I et arbeidsforhold, hvis du må slutte, er det egentlig en ganske enkel problemstilling: Det handler for de fleste om å få seg ny jobb. Så blir det svære utdrag med EU-dommer og et veldig stort kildemateriale i en slik sak. Digitalisering og søk og gode tilganger er praktisk, men jeg tenker også at det kan bli litt mye noen ganger.

– HVOR LENGE HAR DU ARBEIDET SOM ADVOKAT I SKIEN?

– Jeg har vært her siden 2007, med unntak av to år der jeg drev for meg selv i Larvik. Jeg ble fristet tilbake. Jeg har jobbet i Oslo, i forhandlingsavdelingen i NHO, og nå er jeg førstelinjetjeneste for de 1930 medlemsbedriftene våre i Vestfold og Telemark. De kan ta kontakt med meg om arbeidsrettslige spørsmål. Da får de rådgivning, og de får bistand i forhandlingsmøter. Hvis det blir retts sak, gir jeg fra meg saken til NHOs advokattjenester i Oslo, som prosederer den. Der jobber

det topp ekspertise i arbeidsrett og prosedyre. Grunnen til at vi møtes på Notodden i dag, er at jeg reiser rundt til medlemmer i hele Telemark når de har behov for det.

– OG HVOR ER DRØMMESTEDET Å PRAKTISERE SOM ADVOKAT?

– Det må jo være her, siden jeg har vendt tilbake til NHO tre ganger. Skulle det være noe annet, måtte det være å ha en passe stor arbeidsmengde og holde til oppe på familiegården til mannen min i Vråliosen i Telemark. Det må være på landet. Jeg skal ikke inn til byen igjen. Siden jeg reiste fra Oslo, har jeg ikke sett meg tilbake en eneste gang.

– HVEM ER DEN SVAKESTE PARTEN I DEN NORSKE RETTSSTATEN, SYNES DU?

– De som er rike nok til ikke å få fri rettshjelp, men for fattige til å bruke advokat. De har ikke mulighet til å kjempe for sin sak mot det offentlige,

for eksempel, og heller ikke privatre rettslig. Ellers er det mange ombuds- og tilsynsordninger av alle slag som skal passe på alle svake grupper, men det finnes en del voksne mennesker som opplever urett og ikke kan kjempe for rettighetene sine.

– JOBBER DU NOE PRO BONO?

– Jeg er bundet av arbeidsforholdet mitt, slik at det ikke er noen aktuell problemstilling. Men jeg gjør mye frivillig arbeid i andre sammenhenger. Korps, for eksempel, og teater som sønnen min går på.

– HVIS DU FIKK VÆRE JUSTIS-MINISTER FOR EN DAG, HVA VILLE DU HA GJORT?

– Jeg tror jeg ville sørge for at påtalemyndigheten og politiet ble mer effektivt. Det brukes for lang tid på å få frem saker. Ikke bare i alminnelige straffesaker, men også for bedrifter som blir etterforsket rundt HMS og ulykker, tar det for lang tid.

Thommessen kåret til Norges beste

Sverre Tyrhaug i Thommessen er godt fornøyd med årets Prospera-undersøkelse. Foto: Vegard Wivestad Grøtt, NTB Scanpix

Prospera har kåret Thommessen til Norges beste advokatfirma for fjerde år på rad, mens BAHR rangeres som det mest kjente.

TEKST: THEA N. DAHL

– Denne undersøkelsen er viktig fordi den gir oss grundige tilbakemeldinger fra de 312 største næringslivsklientene i Norge, alt samlet av en nøytral og profesjonell aktør, sier managing partner Sverre Tyrhaug i Advokatfirmaet Thommessen.

I årets Prospera-undersøkelse er Thommessen rangert som det beste firmaet når det gjelder «overall performance», altså etter en samlet vurdering fra bedrifter og organisasjoner som kjøper juridiske tjenester i Norge.

– Vi er selvfølgelig fornøyd med anerkjennelsen fra de største kjøperne av juridiske tjenester i Norge, fortsetter Tyrhaug.

FEM PÅ TOPP

Rett bak Thommessen følger Wiersholm, Wikborg Rein, BA-HR og Schjødt. I hele fire år har Thommessen tronet på topp, mens BA-HR har gått fra en 2.plass til en 4.plass, og Schjødt har falt fra 4. til 5.plass. Wiersholm og Wikborg Rein kan juble over å ha steget fra fjorårets 3.- og 4. plass.

– Dette er en bekreftelse på at vi er helt i toppsjiktet når det kommer til klienttilfredshet, sier Morten Goller, managing partner i Wiersholm.

Heller ikke Wikborg Rein klager over plasseringen på topplisten.

– Vi er fornøyd med at vi gjør et byks i antall poeng, og får høyere

poengscore enn noensinne tidligere, sier Geir Sviggum, partner og styreleder i Wikborg Rein.

Thommessen scorer også best på juridisk kompetanse, men det er BA-HR som har det mest kjente varemerket.

– GIR VIKTIG INNSIKT

Prospera har intervjuet 312 norske selskaper og organisasjoner, som hver kjøpte juridiske tjenester for over 1,5 millioner kroner i 2017. 31 prosent av de som ble intervjuet utgjør administrerende direktører eller partnere, mens 21 prosent er daglige ledere. De resterende består av finansdirektører, juridiske direktører og avdelingsledere.

Prospera er ikke de eneste som rangerer advokat-Norge. Blant annet gjennomfører Finansavisen en årlig undersøkelse, hvor advokatene selv får

rangere hverandre. I årets utgave var det nok en gang Wiersholm som kapret 1.plassen.

Goller påpeker at Prospera-undersøkelsen gjør det lettere for advokatbedriftene å se seg selv utenfra.

– Undersøkelsen gir viktig innsikt i klientenes oppfatning om våre leveranser, sett opp mot konkurrentene. Dette vil alltid være verdifullt for oss å kjenne til, sier han.

Også Sviggum i Wikborg Rein mener den et nyttig verktøy for at bedriften skal kunne forbedre seg der de har potensial.

– Det at undersøkelsen så sterkt fokuserer på klientene selv og deres opplevelser, gjør at resultatene blir troverdige og usminkede, uten utslagsgivende taktisk stemmegivning. Vi fester derfor betydelig tillit til resultatene vi får presentert, sier Sviggum.

SCORER DÅRLIGERE PÅ PRIS

Prospera-undersøkelsen gir advokatfirmaene tilbakemeldinger på alt fra

prosjektledelse til internasjonal kompetanse, og også pris og tilgjengelighet vurderes. I kategorien «konkurransedyktig pris» havnet Thommessen på en 12. plass, ned fra en 11. plass i fjor.

Tyrhaug mener selv at 5500 kroner er en grei timepris, men sier de har forbedringspotensial på flere andre områder.

– Vi må i enda tettere dialog med våre klienter, levere verdifulle tjenester med god kommunikasjon samt vise tilpasningsdyktighet og endringsevne, fortsetter han.

Også Wikborg Rein ønsker å få en tettere kontakt med klientene.

– I prosjektstyring har vi enda mer å gå på gjennom smarte, digitale løsninger, samt skreddersydd oppfølging av våre klienter mellom oppdragene, sier Sviggum.

Goller mener det er interessant å se hvordan markedet i stadig større grad er opptatt av mangfold og kjønnsbalanse.

– Dette er et område vi har stort fokus på, og arbeider målrettet med, for å gjøre Wiersholm til et enda bedre firma, sier han.

Geir Sviggum i Wikborg Rein fester lit til Prospera-undersøkelsen. Foto: Monica Kvaale

Managing partner Morten Goller i Wiersholm er fornøyd med at firmaet er i toppsjiktet. Foto: Henrik Skjevestad

Satsøkning for disiplinærutvalgene

Inger Marie Sunde og Pål Eide fra disiplinærutvalget for Aust- og Vest-Agder, Sør-Rogaland og Haugesund kretser har kjempet for økte sats for medlemmene av disiplinærutvalgene. Foto: Henrik Skjevestad

Godtgjørelsen for arbeid i disiplinærutvalgene har stått stille siden 2012. Utvalgsleder Pål Eide foreslo en nær dobling av satsene. Etter diskusjon besluttet Hovedstyret en mer moderat økning.

TEKST: NINA SCHMIDT

Det var på det årlige fellesmøtet for disiplinærutvalgene under Advokatenes fagdager i mai i fjor at Grimstad-advokat Pål Eide, leder av disiplinærutvalget for Aust- og Vest-Agder, Sør-Rogaland og Haugesund kretser, tok opp spørsmålet om godtgjørelsen til medlemmene av Advokatforeningens syv regionale disiplinærutvalg.

«Jeg skal ikke være representant for en grådighetskultur, men jeg synes i all beskjedenhet det er for dårlig timebetalt det vi har i dag», sa Eide på fjorårets møte. Hver sak krever i snitt en time og tyve minutters saksbehandling, noe som gir en timebetaling på 450 kroner i snitt, påpekte Eide.

Innlegget fra møtet resulterte i et forslag fra Eide, med støtte fra de tidligere kretslederne Silje C. Hellesten (Haugesund) og Per-Jakob Haakstad (Aust-Agder) om å øke godtgjørelsen for lederen av Oslo krets med 35.000 kroner årlig, og de øvrige lederne med 30.000 kroner årlig.

«Jeg ser det som viktig at disiplinærutvalgets medlemmer er godt kvalifiserte og motiverte for den viktige selv-

dømmeordning vi fortsatt har», skriver Eide i forslaget til Hovedstyret.

15 KG MED DOKUMENTER

Sakene kan være meget omfangsrike og arbeidskrevende fordi dokumentmengden er stor, påpeker Eide: «I en sak som nylig passerte vårt utvalg var det tale om 1.000 dokumenter fordelt på 18–20 permer. (ca. 15 kg).»

Dersom satsene hadde blitt indeksregulert fra 2012, ville det tilsvart en økning på drøye ti prosent, påpeker Eide. «Dette mener jeg er et minimum som raskt må komme på plass. Det må foretas automatisk indeksregulering hvert år», skriver Eide.

I behandlingen av saken understreket Hovedstyret disiplinærutvalgets viktige oppgave for advokatene og foreningen, og at arbeidsmengden for medlemmene av disiplinærutvalgene er betydelig. Samtidig viste hovedstyret til at dagens system bygger på en grunnleggende forutsetning om frivillig innsats fra de tillitsvalgte.

– PÅ SIKT MINDRE LEVEDYKTIG

– En ordning der man begynner å lønne tillitsvalgte ut over det som allerede

gjøres i dag vil kunne gi et motsatt resultat av det vi ønsker. I ytterste konsekvens risikerer man at vervene fylles av medlemmer uten tilstrekkelig kompetanse og som trenger inntektene et slikt verv vil gi.

– Når motivasjonen for et tillitsverv er drevet av økonomiske interesser vil den på sikt være mindre levedyktig. Foreningen risikerer å miste det genuine engasjementet dagens tillitsvalgte har, og det er hverken medlemmene eller foreningen tjent med, sier generalsekretær Merete Smith.

Hovedstyret avgjorde å øke satsene slik, med virkning fra 2019:

Leder for disiplinærutvalget Oslo krets: Fra 55.000 kroner til 65.000 kroner (+ 18,2 prosent).

Ledere i disiplinærutvalgene i øvrige kretser: Fra 30.000 kroner til 35.000 kroner. (+ 16,7 prosent).

Førstvoterende i klagesak (unntatt avvisning): Fra 3000 kroner til 3500 kroner (+ 16,7 prosent).

Åpenbart grunnløs sak avgjort av leder alene: Fra 3000 kroner til 3500 kroner. (+ 16,7 prosent).

Det er et halvt år igjen av etterutdanningsperioden. Er du á jour?

Advokatforeningens etterutdanningsordning er et kollektivt løfte fra alle foreningens medlemmer – til hele det rettsøkende publikum: Dersom man velger en advokat som kan skilte med MNA, kan man føle seg trygg på at vedkommende holder seg á jour med rettsutviklingen, og har god forståelse for Regler for god advokat-skikk (RGA). Betegnelsen MNA er vårt varemerke.

De fleste advokater ville selvsagt ha holdt seg oppdatert på RGA og de fagene de jobber med, uansett. Men ikke alle. Advokatforeningens øverste organ, vårt representantskap, bestemte derfor for mange år siden at et visst minstekrav må gjelde for alle foreningens medlemmer: Det skal gjennomføres minst 80 etterutdanningstimer innenfor hver femårsperiode.

Hovedvekten av etterutdanningen skal legges på juridisk ajourføring og fordypning, samt emner knyttet til utøvelse av advokatvirksomhet. Det skilles mellom tre kategorier etterutdanningstimer; juridiske timer, ikke-juridiske timer, og advokatetikk.

Kurs som omhandler materiell juss, godkjennes selvfølgelig som juridiske timer. Andre kurs som er knyttet til drift av advokatvirksomheten din, som rettskildesøk, økonomi, IKT og så videre, kan etter søknad også godkjennes, da med opptil 25 timer. Utfyllende regler og fremgangsmåte finner du på advokatforeningen.no.

Minst fem av timene i etterutdanningskravet skal være i advokatetikk. Ulike former for etikk-kurs kan etter søknad godkjennes som ikke-juridiske timer. Regler om dette, og om hvordan du går frem for å få kurs godkjent dersom de ikke er tatt via Advokatforeningen eller Juristenes Utdanningscenter (JUS), finner du også på hjemmesiden vår.

Vi anbefaler selvsagt at du planlegger etterutdanningen og tar kursene jevnt og trutt gjennom perioden. Da blir læringen best, og du slipper å føle etterutdanningsordningen som et press. Vet du hvordan du ligger an i forhold til kravet, nå som et halvt år gjenstår? Oversikten får du på Min Side på vår hjemmeside. Du behøver medlemsnummeret ditt for å logge inn. Dersom du er en av våre mange nye medlemmer som har kommet til i løpet av siste etterutdanningsperiode, altså etter 2013, blir kravet selvsagt redusert forholdsmessig.

Jobber du i et firma? Da kan det være en god ide å arrangere bedriftsinterne kurs. Hva med å gi hverandre hvert sitt tema, og la kursingen gå på omgang? Pass på at hvert kurs er minst 2 x 45 minutter, og send inn dokumentasjon for deltakerliste, samt kursprogram/presentasjon. Husk at foreleser får doble timer. Advokatforeningen vil også utvikle en rekke kurs utover høsten, som du får oversikt over på aktivitetskalenderen på vår hjemmeside. Når vi legger til at JUS har et stadig voksende tilbud med e-kurs, bør

det være grunn til å håpe at du ikke bare opplever etterutdanningskravet som klokt og viktig, men også som overkommelig.

Representantskapet vil den 31. mai stemme over et forslag om å avvikle ordningen med at etterutdanningstimen må godkjennes ved søknad. Det foreslås at søknadsprosedyren erstattes med en selvdeklarerende ordning – altså at medlemmene ved endt etterutdanningsperiode selv angir hvor mange timer etterutdanning som er gjennomført.

Iskrivende stund vet ingen om dette blir vedtatt, og endringen gjelder uansett ikke før fra 2019. Enda så lenge gjelder det altså å tenke at høst er jakt-tid. I år bør vi jakte utbytte. Vi ses på poengjakt!

LEDER
i ADVOKATFORENINGEN
jens.johan.hjort@steenstrup.no

ADVOKAT – MINUTT FOR MINUTT

Av GUNN KATHRINE STANGVIK, advokat og leder av Finnmark krets

Advokaters uavhengighet står sentralt i det etiske regelverk for advokater. To andre bærende prinsipper for advokaters virke i et sivilisert samfunn, er tillit og fortrolighet.

I dag angripes disse grunnleggende prinsippene fra regjeringen i forbindelse med forvaltningen av rettshjelploven og den tilhørende salærforskriften. Domstolene ribbes tidvis også for midler, med ansettelsesstopp og lange saksbehandlingskøer som resultat.

Statens angrep på sentrale pilarer for en rettsstat, sammenholdt med et strengt lydighetsprinsipp i forvaltningen, berører viktige verdier i vårt samfunn.

Ideen til denne kronikken kom for en måned siden, etter en e-post fra Fylkesnemnda for barnevern i Tromsø, i anledning innsendt salæroppgave:

«Vi hadde førti minutter lunsj på dag 1, og trettifem minutter lunsj på dag 2. Dag 1 var det ventetid fra åtte til ni. Dag 2 begynte vi kl 8.30, så da blir det ingen ventetid. Disse 135 minuttene – legges sammen med øvrig reisefravær minutt for minutt, før det samlet rundes opp til nærmeste halvtime.»

Hvordan kom vi hit? Skal advokaten være mer opptatt av å se på klokka og telle minuttene riktig, enn å konsentrere seg om saken? Skal jeg bruke timevis på utregning og krangling om salæret når jeg uansett knapt får betalt for den faglige jobben jeg gjør?

Rettshjelploven av 1980 tok sikte på å sikre befolkningen et grunnleggende

rettshjelpsbehov på viktige områder av stor betydning for deres velferdsmessig situasjon, samt ivaretagelse av rettssikkerhet.

I vinter hadde tidligere dommer, Tor Langbach, et innlegg i Klassekampen der det blant annet ble vist til at advokatkontorene gjennomgående har blitt store bedrifter med et mye sterkere fokus enn før på inntjening. Dette er muligens korrekt når det gjelder de større byene, men virkeligheten er annerledes i distriktene.

«Skal jeg bruke timevis på utregning og krangling om salæret når jeg uansett knapt får betalt for den faglige jobben jeg gjør?»

Gunn Kathrine Stangvik

Her i Finnmark er de fleste advokatkontor små, med bare en eller noen få personer. Reglene for advokater, herunder grunnleggende krav til etikk, gjør det nærmest umulig å organisere seg annerledes i distriktene. Organiseringen gir helt andre premisser for virksomheten, sammenlignet med de store advokatselskapene med opptil hundrevis av ansatte.

Det har alvorlige konsekvenser for befolkningen om de store advokatfirmaene brukes som mal for arbeid innenfor departementets ansvarsområde hva gjelder advokater, rettsapparat og rettsstat.

De alvorligste konsekvensene av de endringer som er gjort, består i den manglende faktiske muligheten for å drive advokatvirksomhet på den tradisjonelle måten, der det erfaringsmessig også fremdeles tilbys rettshjelp til de mest utsatte gruppene i samfunnet.

I likhet med andre bransjer er det ikke alle advokater som har lønn som eneste ledesnor for hva man ønsker å arbeide med her i livet. Dette åpner for andre valg i «grådighetens tidsalder». Det er med andre ord ikke advokatene som står i veien for de lavere timeprisene. Spørsmålet er snarere om advo-

katen kan leve av arbeidet dersom denne baserer seg på rettshjelpssaker.

I 2001 bidro staten til en ikke uvesentlig økning i advokatenes timepriser, ved innføring av merverdiavgift på advokattjenester. Protestene var mange, men det var ingen lydhørhet for argumentet om at dette rammet de private klientene mest.

En stor utfordring i dag, er den utstrakte bruken av fullmaktslovgivning samt økt rettsliggjøring, det siste i forståelsen «rettsorganene overtar politikken». Det siste forutsetter ofte juridisk bistand.

Stortinget gir lovene, men det er regjeringen som fastsetter de nærmere forskrifter for hvordan loven skal følges opp/forstås, eventuelt får fullmakt til å definere det nærmere innhold i loven. På denne måten utvikler man seg bort fra det som kjennetegner en rettsstat, det vil si forutsigbarhet og likebehandling. Uten slike rettsstatsprinsipper hersker vilkårligheten.

I praksis blir derfor forvaltningens lojale oppfølging av loven svært viktig for om du til syvende og sist får innvilget den rettigheten Stortinget bestemte at du skulle ha. I tillegg er det viktig at grensene for myndighetsmisbruk overholdes.

Som advokat ser jeg ofte at vedtak preges av vilkårlighet, og det samme opplever jeg selv i forhold til rettshjelploven. Begge deler er dypt bekymringsverdig fra et rettsstatsperspektiv.

Betydningen av rettshjelploven og spørsmålet om forvaltningen av loven faktisk bidrar til at enkeltmenneskers sentrale velferdsinteresser og grunnleggende rettssikkerhet gis reell mulig-

DEBATTINNLEGG

sendes til redaksjonen@advokatbladet.no. Frist til neste utgave er 8. juni. Skriv maks 4700 tegn, inkludert mellomrom, eller etter avtale med redaksjonen. Legg ved bilde av forfatteren. Debattinnlegg kan også bli publisert på Advokatbladet.no.

het til å bli ivaretatt, er et spørsmål som er av en svært stor og viktig dimensjon for om vi kan si at vi lever i en rettsstat rent innholdsmessig.

I en avisnotis fra 2003 kom det frem at daværende statssekretær Jørn Holme (Venstre) mente at økningen i straffesakeutgiftene «har sammenheng med at enkelte advokater tenker mer på økonomisk profitt enn klientenes beste». Dette er noe man har hørt lenge.

Virkeligheten fra et advokatkontor i distriktene er imidlertid ofte en annen.

I en barnevernsak har jeg arbeidet 41,5 timer i løpet av nesten ett år. Fylkesmannen i Finnmark har imidlertid vedtatt at arbeidet mitt ikke skal godtgjøres med mer enn en stykkpris på syv timer. Avgjørelsen begrunnes med en henvisning til at denne saken etter Fylkesmannens oppfatning ikke skiller seg fra «en gjennomsnittlig sak av normalt omfang og kompleksitet».

Den enkelte advokat kan ikke bære kostnadene med en rettstat. Timesatsen er lav, men når det i tillegg regelmessig bare ytes betaling for halvparten, tredjeparten eller som her, en sjettedel av det arbeidet jeg gjør, sier det seg selv at grensen er overskredet for lengst. Jeg synes det hele er ganske frekt.

En offentlig etat overprøver advokatens faglige skjønn, hvilket i seg selv reiser spørsmål om kompetanse. For å synliggjøre tidsbruken, avkreves vi dokumentasjon som det i noen tilfeller kan være i strid med klientens personvern å dele. Dette stiller advokaten ovenfor valget mellom enten å følge loven, eller å fratas mulighet for korrekt/rimelig betaling for utført arbeid.

Siden salærberegningen kommer etter at oppdraget for klienten er avsluttet, er det ikke bra for tilliten at staten snyter advokaten for betaling for den bistand som allerede er gitt i tiltro til rettshjelplovens ordlyd og intensjon.

Problemet med standardiserte begrunnelser og en praksis som ikke harmonerer godt med grunnleggende

rettsprinsipper, er for øvrig behandlet i boken *Juristetikk* av Wilhelmsen/Woxholth (2003). «Det kan ikke utelukkes at holdningene i slike tilfelle kan utvikle seg til en ukultur, der det kan bli vanlig å ikle vedtaket en uangriplelig form, selv om det i realiteten hviler på et høyst angriplelig grunnlag».

Advokaten har rett til å klage,

men et par prinsipielle klager til Sivilombudsmannen på avgjørelser innen henholdsvis

barnevern og asylsaker ble ikke engang behandlet av Sivilombudsmannen av kapasitetshensyn. Alternativet da, også for advokaten, er domstol-sapparatet, og det har jeg jo verken tid eller råd til.

Et annet nytt og vesentlig (inn)grep i salærforskriften, og som rammer advokatstanden i

distriktene hardt, ikke minst her i Finnmark, ble innført i januar 2017. Da halverte departementet salærgodtgjørelsen på reise og ved annet kontorfravær i denne forbindelse. Begrunnelsen for reduksjonen er at det må kunne forventes at advokater i dag, med den moderne teknologi, gjør annet arbeid når man er på reise. Gjør man annet arbeid underveis, skal man selvsagt ikke få den halve satsen heller.

Problemet er at ingen har klart å beskrive hva det er vi på kvalitativt vis skal kunne arbeide med på denne måten, sittende i buss, på fly eller kjørende i egen bil.

Endringen vitner om svært liten innsikt i advokaters hverdag og svært dårlig kunnskap om de faktiske transportforholdene utenfor Oslo og de store byene. En tredje innvending er selve arten av en advokats arbeid.

Advokaten lever primært av sitt hode, sine analytiske evner og evne til å argumentere og reflektere. For egen del tilføyer jeg mitt engasjement. Rettshjelpssakene betyr svært mye for klientenes velferd, eventuelt også rettssikkerhet. Ikke sjelden vil sakens resultat ha store og langsiktige konsekvenser.

Fullt fokus på den ene viktige saken gjør det umulig å skulle drive med noe helt annet i hvert ledige minutt, slik staten forutsetter. Advokaten er ingen maskin, men et menneske. Menneskets hjerne kan ikke omstille seg på en slik måte staten legger til grunn. Noe annet er en illusjon.

Man kan alltid diskutere offentlige rettsentre eller lignende, men disse vil etter min oppfatning aldri kunne erstatte verdien av en fri og uavhengig advokatstand. Jeg oppfatter at det pågår en bevisst nedbygging av advokatens samfunnsmessige verdi, et angrep på advokatens viktige rolle som rettens tjener. Dette er trekk i farlig retning.

(Denne kronikken har også stått på trykk i *Altaposten*.)

«Den enkelte advokat kan ikke bære kostnadene med en rettstat.» Foto: Gunn Kathrine Stangvik

Jussbuss

Er Landinfos veier uransakelige?

Av CAMILLA HAGELIEN,
Utlendingsrettsgruppa

Landinfo er en statlig organisasjon som ble opprettet med mål om å fungere som en felles landskunnskapsenhet. Enheten skal ifølge egne nettsider være «faglig uavhengig» og ikke være en del av beslutningsfattende saksbehandling i UDI og UNE.

Gjennom Landinfos temanotater kan UDI og UNE samle informasjon de trenger til å fatte vedtak om blant annet asyl, familiegjengforening eller statsborgerskap. Dette er avgjørelser av stor betydning for dem det gjelder.

Gjennom saksbehandling erfarer Jussbuss at UDI og UNE legger Landinfos publikasjoner ukritisk til grunn i alle vedtak. Dette er problematisk av flere årsaker.

Landinfo utgir publikasjoner som sjeldent inneholder statistikk, og som oftest utgjør forenklede beskrivelser av styre- og levesett i et land. I NOAS' rapport fra 2017 uttaler advokat Cecilie Schjathvet: «Kildetilfanget – utover de tema som er ukontroversielle og opplagte, er sjeldent eller aldri representativt (...). Rapportene som utgis kan derfor ikke ha som ambisjon å gi en dekkende eller presis beskrivelse av mer uklare problemstillinger. Kildebruken er vesentlig forskjellig fra et grundig feltarbeid».

Vi i Jussbuss kjenner oss igjen i dette. Ofte vises det til kilder tilknyttet det bestemte landets ambassade. Vi ser også at det ofte vises til anonyme kilder i rapporter som er av avgjørende betydning for våre klienter. Dette gjør det vanskelig å overprøve hvorvidt informasjonen som er gitt er troverdig eller ikke.

Manglende kildekritikk i rapportene påvirker bruksverdien av informasjonen. Likevel er det bruken av informasjonen som er mest oppsiktsvekkende.

Det følger av Landinfos temanotat «Irak: Reisedokumenter og andre ID-dokumenter (11.april 2018)» at rapporten ikke gir «et uttømmende bilde av temaene som undersøkes, men belyser problemstillinger som er relevante for UDIs og UNEs behandling av utlendingssaker». Tilsvarende forbehold finnes i lignende rapporter utgitt av Landinfo.

Til tross for forbeholdet, opplever Jussbuss at informasjonen som Landinfo utgir ofte er den eneste kilden til informasjon i UDIs og UNEs vurdering av ulike lands praksis og samfunnsforhold. Det vises sjeldent eller aldri til informasjon utgitt av uavhengige organisasjoner eller andre relevante kilder for vurderingen, som for eksempel rapporter fra UNHCR, FNs eget flyktningorgan. Dette medfører at uttalelser gitt i en rapport som kan være flere år gammel, får utslagsgivende betydning i vurderingen av for eksempel et ekteskaps troverdighet, eller hvordan den enkelte stat beskytter homofile mot forfølgelse.

Informasjonen som utgis kan også gi uttrykk for et forhold som ikke nødvendigvis gjelder hele landet, men bestemte områder. Dette kan gi et skjevt bilde av hvordan situasjonen egentlig er.

Her virker det som om grunnleggende kildekritikk er kastet over bord, sammen med rettsikkerheten til dem som rammes av et vedtak fattet på svakt faktisk grunnlag, for å sikre en rask og enkel saksbehandling.

Et eksempel som er verdt å trekke fram i denne sammenheng er 24-årsregelen i saker om familieetablering. Regelen følger av utlendingsloven § 41 a, og innebærer at både referansepersonen og den som ønsker opphold

#Jussbuss

Totalt 6042 saker i 2016

Saksområdene med størst pågang:

- Utlendingsrett (1041 saker)
- Fengselsrett (818 saker)
- Arbeidsrett (756 saker)
- Husleierett (712 saker)
- Gjeldsrett (535 saker)
- Trygderett (335 saker)
- Sosialrett (206 saker)

på grunnlag av familieetablering med referansepersonen, må være minst 24 år. Stortinget innførte regelen som et ledd i bekjempelsen av tvangsekteskap.

Det er mulig å få unntak fra 24-årskravet, dersom ekteskapet eller samlivet er «åpenbart frivillig». Slik unntaksregelen praktiseres i dag er det store forskjeller mellom hvordan borgere fra ulike land vurderes.

I de tilfeller partene kommer fra land som UDI har kunnskap om at det finnes «europesk erfaring» med at det har forekommet tvangsekteskap, vurderes ikke unntaket i bestemmelsen. Hvorvidt det finnes slik «europesk erfaring» bygger i stor grad på rapporter fra Landinfo. Det blir ikke foretatt en konkret vurdering av om samlivet eller ekteskapet er basert på tvang. I lys av denne praksisen rammer regelen vilkårlig. En ukritisk bruk av Landinfos rapporter fører til at personer fra visse land vil ha større vanskeligheter med å få oppholdstillatelse enn andre, altså en forskjell basert på hvilken nasjonalitet man har.

Økt bruk av alternative kilder og en styrket kildekritisk holdning i utlendingsforvaltningen, vil kunne bidra til et mer nyansert bilde og styrke rettssikkerheten til våre klienter. Det aller, aller viktigste hensynet i forvaltningsretten, er hensynet til «den gode avgjørelse», et hensyn som bare ivaretas dersom man er sikker på at saken er så godt opplyst som praktisk mulig. Landinfos rapporter er grunnlag for noen av de mest inngripende og alvorlige beslutningene staten fatter overfor enkeltindivider. Det kan ikke være for mye å be om litt alminnelig kildekritikk.

Advokatansvar

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat Toralf Wågheim ved Advokatfirmaet Riisa & Co i Bergen. Wågheim er forfatter av boken *Advokaters erstatningsansvar*.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

Staten tapte nær 34 millioner kroner på å oversitte ankefrist

Høyesteretts ankeutvalg fant ikke grunnlag for å gi oppfriskning etter at en advokat inngå anke til Høyesterett én dag for sent.

Dette fremkommer i en kjennelse fra ankeutvalget avsagt 6. mars 2018 (HR-2018-430-U), som inneholder flere uttalelser av betydning for vurdering av advokatansvaret.

Bakgrunnen for saken var tvist om gyldigheten av et vedtak fra Klagenemnda for merverdiavgift. I vedtaket ble det stadfestet etterberegning av utgående merverdiavgift for selskap A til 33.923.390 kroner for en nærmere angitt periode. Vedtaket ble opphevet ved dom fra Oslo tingrett. Staten ved Skatt nord anket dommen til Borgarting lagmannsrett, som forkastet anken i dom 29. november 2017.

Ankefristen løp ut fredag 12. januar 2018. Statens prosessfullmektig anket først lagmannsrettens dom til Høyesterett mandag 15. januar 2018. Lagmannsretten tok da opp at ankefristen var oversittet. Staten begjærte oppfriskning etter tvisteloven § 16-12 tredje ledd.

Staten gjorde gjeldende at det ville være urimelig å nekte videre behandling av saken på grunn av fristoversittelsen. Det ble anført at feilen var liten og at fristoversittelsen bare var på én dag. Feilen måtte nærmest kunne bedømmes på linje med et hendelig uhell. Videre anførte staten at det forelå en sterk interesse i å foreta prosesshandlingen.

Tvistegjenstandens verdi var nærmere 34 millioner kroner, og saken reiste prinsipielle spørsmål. Det ble videre vist til at selskap A ikke hadde innrettet seg, siden statens prosessfullmektig før utløpet av ankefristen hadde opplyst til A sin prosessfullmektig at staten ville anke dommen.

Selskap A gjorde gjeldende at det ikke var grunnlag for oppfriskning.

SKJERPET ANSVARSNORM PÅ FRISTENS SISTE DAG

Høyesteretts ankeutvalg uttalte innledningsvis at det i urimelighetsvurderingen etter tvisteloven § 16-12 tredje ledd skal foretas en bred skjønnsmessig vurdering, der interesseavveiningen mellom partene er det sentrale. Ankeutvalget viste videre til tidligere rettspraksis, hvor det fremgikk at ankefrister bør håndhe-

ves konsekvent, og at det ikke skal være kurant å oppnå oppfriskning, selv om fristoversittelsen er kortvarig.

I nærværende sak mente ankeutvalget at fristoversittelsen måtte karakteriseres som uaktsom. Det ble uttalt at «frister med fraversvirkninger er sentrale regler som det må forutsettes at en advokat behersker, og aktsomhetsnormen skjerpes ytterligere når prosessfullmektigen velger å inngi anke på det han tror er fristens siste dag.»

Ankeutvalget var for så vidt enig i at tvistegjenstandens verdi og sakens prinsipielle sider kunne tale for oppfriskning. I motsatt retning trakk imidlertid at realiteten i saken allerede var prøvet i to instanser med samme utfall.

Ankeutvalget påpekte videre at: «... ankefristen [vil] ha liten realitet dersom staten ble gitt oppfriskning i dette tilfellet. Oppfriskning ville da måtte bli gitt i de fleste tilfeller hvor fristoversittelsen bare var på én dag, noe som ville uthulet regelverket».

På ovennevnte bakgrunn ble oppfriskning ikke gitt. Anken ble derfor avvist som for sent fremsatt. Staten ble videre dømt til å betale selskap A sakskostnader for Høyesterett med 61.250 kroner.

Månedensadvokat

Berit
Reiss-
Andersen

Da den verdensomspennende advokatorganisasjonen IBA nylig avholdt møter i Oslo, var Berit Reiss-Andersen et naturlig midtpunkt, og holdt blant annet et innlegg om Alfred Nobel. Hun råder unge advokater til å være opptatt av samfunnet rundt seg, og til å lese romaner fremfor selvhjelpsbøker.

TEKST: NINA SCHMIDT

Reiss-Andersen, som i fjor ble leder av Nobelkomiteen, har inntil nylig ledet den norske Advokatforeningens delegasjon til CCBE (The Council of Bars and Law Societies of Europe), en organisasjon som jobber for å fremme advokaters synspunkter og forsvare rettsstatsprinsipper, demokrati og menneskerettigheter.

Hun er nå avløst i CCBE av Mette Yvonne Larsen, men er fortsatt aktiv i IBA som medlem av komiteen Bar Issues Commision, som jobber med spørsmål som angår advokatbransjen globalt. Hun var Advokatforeningens leder fra 2008 til 2012, og har også vært statssekretær i Justisdepartementet fra 1996 til 1997 i Torbjørn Jaglands (Ap) regjering.

Etter å ha drevet eget firma i en årrekke, har Reiss-Andersen fra høsten 2016 ledet et team i DLA Piper som spesialiserer seg på økonomisk kriminalitet. Hun har vært forsvarer i en lang rekke store saker om økonomisk kriminalitet, og er også fast forsvarer i Oslo tingrett og i Borgarting lagmannsrett, og har prosedert over ett hundre saker i Høyesterett.

Du har i en årrekke brukt mye tid som tillitsvalgt på vegne av Advokatforeningen i internasjonale fora. Kan du kort fortelle hva dette arbeidet har gitt deg?

Det har gitt meg kunnskap og innsikt som man ikke kan lese seg til hjemmefra. Og det har gitt meg et nettverk av gode advokatkolleger fra alle verdens land. Hvis jeg for eksempel vil

Man skal levere godt over alt, mener Berit Reiss-Andersen. Foto: Robert Eik

Navn / alder: Berit Reiss-Andersen, 63
Tittel: Advokat / partner
Opprinnelsessted: Nesodden i Akershus
Bosted: Oslo / Larvik
Sivilstatus: Singel, ett barn, to barnebarn

mer og mer internasjonalisert. Hvis du bare vil være en norsk advokat med niselua trukket godt ned over hodet, har du meldt deg ut av et stort internasjonalt fellesskap – og ut av et stort marked – og du blir en dårligere advokat.

Men om du spør meg om hva dette arbeidet har tatt fra meg, så er det et hav av tid.

Hva er de viktigste spørsmålene for advokatbransjen internasjonalt nå, etter ditt syn?

Å opprettholde en forståelse for advokatenes kjerneverdier. Det betyr at advokater står i en annen stilling enn andre rådgivere. Vår profesjon er en viktig brikke for å opprettholde rettsstatsprinsipper.

Hva er de viktigste sakene for Advokatforeningen her hjemme å jobbe med fremover, synes du?

Det er å få på plass en god advokatlov som nettopp tar hensyn til disse kjerneverdiene, og lovfester en taushetsplikt for advokater. Loven må gi rom for at Advokatforeningen i fremtiden kan være en kraftfull rettspolitisk organisasjon.

Du jobber nå i et stort, internasjonalt advokatfirma med kontorer i over førti land. Hva er den største forskjellen på å jobbe der, sammenlignet med å jobbe i et lite, norsk firma?

Den aller største forskjellen er at jeg kan jobbe grenseoverskridende, og samarbeide med våre kontorer i andre land. I saker som berører ulike jurisdiksjoner kan vi sette sammen et team i løpet av tyve minutter. En annen forskjell er at vi har en administrasjon som er superprofesjonell og støttende. Ulempen er all timeregistrering; jeg må dokumentere alt jeg gjør. Det er mange tidstyver og møter i løpet av en uke. Men ingen ting er perfekt. Jeg har vært lykkelig som liten i nesten tretti år, og er nå lykkelig i et stort firma. Det var en tøff overgang, men samtidig veldig utfordrende og morsom.

Kan du trekke frem en sak fra din advokat-karriere som ble avgjørende for den retningen din karriere har tatt?

En viktig sak var min første prøvesak i Høyesterett. En faglig utfordring, og det gikk bra. Det ga meg selvtillit på at arbeidet mitt er godt nok. Det var ikke slik at sakens innhold påvirket meg slik at jeg derved forstod all verdens urettferdighet. Slik er ikke mitt hode. Erfaring bygges sten for sten, og nettopp det å ha erfaring fra mye forskjellig blir viktig, litt som Askeladden som gjemmer litt i skreppa si som kan trekkes frem i passende anledninger. Jeg har tro på at ingen sak er for liten, og ingen er for stor. Man skal levere godt overalt, og man vet aldri når en liten sak blir viktig og prinsipiell. Jeg har tro på det jevne, harde arbeidet; litt som idrettsfolk, som må trene hver dag.

Du har hatt mange seire som advokat, men hvilken anser du som det absolutte topp-punktet i din karriere til nå?

Å trekke frem et toppunkt går altså litt på tvers av min filosofi, men jeg kan gjøre det likevel: Transoceansaken er nok en slik sak. Den ble rettspolitisk viktig, og viste betydningen av at advokater må jobbe sammen i team for å oppnå et godt resultat i en så stor og krevende sak.

Og bunnpunktet?

Hvis jeg er på bunnen, sparker jeg fra, og svømmer oppover.

Hvis du skulle gi ett råd til en motpart du ofte møter i retten – Økokrim – hva ville det være?

Det rådet må vel være at nidkjærhet ikke er et kvalitetsstempel. Økokrim har en stor grad av profesjonalitet, men det er viktig at det holdes fast ved de viktigste spørsmålene. Det er en tendens til at man forfølger smått og stort – man kan trygt la småtteriet fare.

Hva anser du som din største styrke som advokat?

At jeg er hardt arbeidende.

Og din største svakhet?

At jeg også er lat.

Har du et godt tips til unge advokater på starten av sin karriere?

Det er at man må være interessert i mer enn den rene juss, det tjener også jussen på. Juss regulerer samfunnsforholdene. Vil du være en god barnerettsadvokat, må du være opptatt av barns levekår, av barnepsykologi og rettspolitiske spørsmål, for eksempel. Og hvis du skal forstå medieretten, må du forstå journalistene og hvordan medieverden fungerer. Det er bare å ta felt for felt. Er du ensopret, blir du ikke en god rådgiver. Og så tror jeg at du lærer mye mer av å lese romaner enn av å lese selvhjelpsbøker.

I USA ønsker mange – samt Sør-Koreas president Moon Jae-in – å gi årets fredspris til Donald Trump. Kommentar?

Nobelkomiteen er avskåret fra å gi noen kommentarer om aktuelle kandidater. Vår taushetsplikt følger direkte av Alfred Nobels testament.

Har du et faglig forbilde, og i tilfelle hvem?

Her må jeg trekke frem to: Min gode venn og kollega Ellen Holager An-

denæs, hun har en enestående evne til å bruke humor i rettssalen uten å være bajas. Hun kan forklare noe vanskelig, eller synliggjøre noe urimelig, med å skyte en treffende punchline i akkurat det rette øyeblikket.

En helt annen type er Erik Keiserud, som på en pedagogisk grundig måte kan forklare de vanskeligste ting så det virker enkelt og selvfølgelig. Mitt svar er at de gamle er eldst!

Hvem mener du er Norges beste advokat på ditt felt?

Det er slik med advokater at en sak trenger ulike typer. Å si at en bestemt advokat alltid er Norges beste, bedrer enn alle andre, det klarer jeg ikke.

Hva er den beste formen for avslapningen for deg?

Jeg har en liten hage bak et hvitt stakittgjerde i Larvik som jeg har ryddet og reddet fra den visse undergang. Akkurat nå står den i all sin vårlige prakt. Her er det noe som blomstrer fra tidlig vår til langt utpå høsten. Jeg rydder og luker seks måneder i året, og resten av året planlegger jeg sommerens nye prosjekter.

Hvilke TV-serier følger du med på?

Jeg ser på The Handmaids Tale. Jeg hadde litt motstand mot den, men en venn overtalte meg til å begynne å se på den, og nå er jeg helt hekta. Det er en veldig politisk serie, om hvordan et diktatur ville kunne se ut i USA. Ellers var min yndlingsserie Borgen. Det er noe med serier og politikk som jeg liker.

Hvor aktiv er du i sosiale medier?

Jeg har profil på Facebook uten bilde. Jeg lider nok litt av overvåkningsangst, og den har vist seg å være som hypokonderer som til slutt fikk rett. Jeg er absolutt ikke aktiv. I perioder har jeg vært litt inne i det, men jeg synes det er slik en tidstyv. Og når du er ute av det, og glemmer det, hvor viktig er det da? Jeg er ikke en politiker som må tekkes tusenvis av følgere. Jeg snakker nok som det er. Stiletid er bra både for meg og verden.

Advokatklinter har etablert forbrukerorganisasjon

En gruppe som kaller seg Advokatklinters forbrukerorganisasjon (AFKO) er under etablering. Gruppen har opprettet nettsiden Advokatklint.no. «Advokatklinters forbrukerorganisasjon er en uav-

hengig organisasjon under etablering. Vi er en gruppe mennesker som har erfart at man er rettsløs dersom man har tatt en advokat som ikke leverer akseptabel kvalitet. Og vi har

erfart at dette skjer alt for ofte», heter det på nettsiden. Siden inneholder lite informasjon foreløpig, annet enn gruppens formålsparagraf: «AFKO har til formål å arbeide for at det skal bli tryggere å ta advokat, både med hensyn til

kvaliteten på advokatarbeidet, med hensyn til kostnadene ved bruk av advokat, og ved å styrke klientenes rettigheter når kvaliteten har sviktet.» Bak organisasjonen står blant andre en advokatklint som nylig vant frem i Borgarting lag-

mannsrett i en sak hennes tidligere advokat hadde anlagt mot henne for å kreve inn et utestående salær. Advokatfirmaet endte med null i salær, og ble også dømt til dekke kvinnens saksomkostninger på nærmere 350.000 kroner.

Foredrag om varsling

Wiersholm-advokatene Christel Søreide (bildet) og Georg Abusdal Engebretsen inviterer på vegne av Yngre advokater til et foredrag om varsling: Hva gjør du om du oppdager kritikkverdige forhold på arbeidsplassen.

Søreide og Engebretsen vil gjennomgå de rettslige rammene og praktiske implikasjonene som varsling har for norsk arbeidsliv. Foredraget gir to etterutdanningstimer. Foredraget holdes i Juristenes Hus i Kristian Augusts

gate 9 i Oslo mandag 4. juni fra klokka 17 til 19.

Ny journalist

Thea Nordéen Dahl (26) er ny journalist i Advokatbladet. Hun har en mastergrad i journalistikk fra det som tidligere het Høyskolen i Oslo og Akershus, nå storbyuniversitetet OsloMet. Hun har tidligere arbeidet med nyhetsproduksjon i både NRK Dagsnytt og TV 2 Nyhetskanalen.

Tilbake som skuespiller

Skatterettsadvokat Bettina Banoun blir snart å se på skjermen som politiadvokat i en ny, norsk TV-serie. Ifølge Kapital er rollen «bitteliten». – Det er litt morsomt, synes jeg, sa Bettina Banoun til Kapital, som tidligere i vår hadde et fyldig portrettintervju med Wiersholm-partneren. Som ungdom spilte Bettina Banoun, i dag regnet som en av landets fremste skatterettadvokater og leder av et team på femten i Wiersholm, hovedrolle som gatebarn i filmen «X». Hun hadde seks år senere også en rolle i filmen «Svarte pantere», før hun la skuespillerkarrieren på hylla til fordel for jus-studier. «På et tidspunkt fikk jeg spørsmål om jeg ville bli skuespiller på heltid, men kunne ikke tenke meg å ikke studere på Universitetet», sier hun til Kapital.

Banoun er advokat for tre tusen boligeiere som kjemper mot eiendomsskatt i Oslo. Banoun mener bunnfradraget på 4,5 millioner er så høyt at hele skatten er ulovlig. Saken skal opp for Høyesterett til høsten.

Vil lære advokater om sharia

– Mange advokater forteller at de møter på sharia i den daglige jobben. Derfor er det nødvendig at flere prøver å få oversikt over de ulike rettskildene, sier tingrettsdommer Rolf Bøhn Merckoll. I april holdt han foredrag om Allahs evige lov for advokater i Buskerud krets.

TEKST: THEA N. DAHL

– Bistandsadvokater forteller at de har hørt om sharia fra klienter, og derfor ønsker å forstå rettskildene fra et norsk, juridisk perspektiv. Det er jo også viktig for å kunne yte bedre bistand til klientene, mener Merckoll.

Formålet med foredraget var å øke interessen og gi basiskunnskap, med et håp om å motivere til selvstudium.

SHARIADOM I SVERIGE

– Jeg tror det er stor interesse for sharia. Mange plukker opp litt fra avisene, og flere advokater spesielt ser jo dette raskere og nærmere enn veldig mange andre i samfunnet, fortsetter han.

Merckoll er tingrettsdommer i Drammen tingrett. I 2007 reiste han til Afghanistan for å hjelpe narkotikadomstolen med faglig bistand i forbindelse med Justisdepartementets bered-

skapsgruppe «Styrkebrønnen». Der møtte han også flere unge kvinner ved et krisesenter som vekket hans interesse for kvinner og ulike minoriteters rettsstilling under andre retts-systemer enn vårt eget.

SOLNA-DOMMEN

Nå vil han oppmuntre til at flere tar seg tid til å lære om sharia, og peker på hvordan muslimenes regelverk i noen tilfeller har kommet til syne i saker som behandles under både vårt eget og våre nabolands rettsapparater. Han viser blant annet til en oppsiktsvekkende dom fra Sverige tidligere i år, hvor en mann ble frikjent for mishandling av sin kone i Solna tingrett, etter at flere av dommerne tok hensyn til nettopp sharia. Dommen ble anket av aktor, og har senere fått sterk kritikk fra flere hold.

– Saker som dette øker jo interessen, noe som også er

– Vi har jo ikke sharia i Norge, men vi har hatt opptil flere som gjerne ønsker det. Desto viktigere er det da at vi er klare på hvilke rettsregler og lover som gjelder her, mener tingrettsdommer Rolf Bøhn Merckoll. Foto: Amr Fayeze / Arnstein Rønning, Wikimedia Commons.

viktig for å kunne ha en saklig debatt. Men kunnskap om dette regelverket og hva det inneholder, er avgjørende for å ha nettopp en god debatt, og for å minske fremmedfrykt, fortsetter han.

I en islamsk stat legges sharia til grunn for alt politisk, sosialt og kulturelt liv. Slik er det i en rekke land, deriblant Iran, Afghanistan,

Jemen, Saudi Arabia og Sudan. Her sies det uttrykkelig at lovene i landet ikke må være i strid med sharia, som dermed blir den høyeste rettskilden.

ALLAHS EVIGE LOV

Tingrettsdommeren har forståelse for at det kan være vanskelig for den gjengse nordmann å få grep på sharia.

– Regelverket er vanskelig for oss å forstå, for det er veldig annerledes enn måten vi tenker på. Da vi fikk grunnloven i 1814, sa paragraf to blant annet at jøder ikke har adgang til riket. Den ville Henrik Wergeland gjerne ha opphevet. Grunn-

lovsbestemmelsen ble så tatt opp i Stortinget fire ganger før den ble opphevet i 1851. Hos oss er loven laget av mennesker og kan derfor endres av mennesker. Slik er det ikke i sharia.

– Sharia er jo en gudegitt lov, og enkelt forklart er Muhammed det perfekte mennesket som skal etterleves. Utfordringene blir hvordan man endrer på det som er gudegitt og som ikke kan endres i utgangspunktet. Flere har vært opptatt av å reformere, blant annet Mahmoud Muhammed Taha fra Sudan og Hashem Aghajari fra Iran. Begge ble anklaget for blasfemi og dømt til døden. Taha ble henrettet i

Sharia

Sharia et selvstendig retts-system uløselig knyttet til islam, hvor Koranen er hovedkilden for rettsreglene, som må tolkes i lys av Muhammeds liv og lære (sunnā). I tillegg kommer de lærde tekstsamlingene ijma og qiyas.

Som følge av en stadig voksende utbredelse av internasjonal handel, har sharia fått mindre betydning flere steder innen kontraktsrettslige forhold, og har stort sett størst betydning innen familierett. I moderne tid har den interne islamske debatten i stor del dreid seg om forholdet mellom sharia (som den evige normen) og figh, som er tids- og kulturbestemte tolkninger av loven.

(Kilder: UiO, Innovasjon Norge og Store norske leksikon)

Omkamp om dom

Senterpartiet vil ha omkamp i Stortinget om Høyesteretts Holskip-dom, som fratok norske havnearbeidere fortrinnsrett til å losse og laste skip i norske havner. Dommen har ført til sosial dumping og hårreisende arbeidsforhold i norske havner, hevder LO.

Ifølge et forslag fra Senterpartiet, er havnearbeidernes fortrinnsrett hjemlet i ILO-konvensjon 137, noe arbeidsrettsadvokat Jan Fougner mener er en feilslutning.

Fougner, arbeidsrettsekspert og leder av Advokatforeningens lovutvalg for arbeidsrett, deltok i en åpen høring i Stortinget, og understrekte at Advokatforeningen ikke har noen partsinteresser i saken.

– Vi er ikke opptatt av de politiske sider av saken. Vår oppgave er å se på de rettslige premisser som ligger til grunn for forslaget. Og slik som jeg ser det, er det et premiss for forslaget at det følger av ILO-konvensjonen at det skal være et havnearbeidermonopol, sa Fougner.

Han mener at både Senterpartiet og LO har misforstått det stridende punktet i ILO-konvensjonen.

– Det følger ikke av ILO-konvensjonen at havnearbeidere har krav på et monopol. Det er ulike måter å ivareta de hensynene som konvensjonen bygger på, og Høyesterett har i Holship-saken tatt opp spørsmålet om forståelsen av 137, og har konstatert at formålet med konvensjonen er å sikre trygge ansettelsesforhold, og at det ikke alene gjøres ved et monopol. Det som er rettstilstanden i Norge, er at vi står fritt til å organisere dette på andre måter enn det dette forslaget bygger på, sa Fougner.

Tidligere transportarbeider Vegard Holm kontaktet advokat Jan Fougner etter høringen

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT

Ivar Christian Andersskog, Advokatfirmaet Nidaros DA, TRONDHEIM

Oddvar Lindbekk, Advokatfirmaet Norman & Co ANS, OSLO

NYINNMELDTE
Advokatfullmektiger

Camilla Myhrer Abrahamsen, Advokatfirmaet Tønset AS, LILLESTRØM

Christoffer Johansen Baisgård, Advokatfirmaet Haavind AS, OSLO

Thomas Gram Clark, Brækhus Advokatfirma DA, SANDVIKA

Yvonne Curtis Delphin, Pacta Advokatfirma AS, OSLO

Guro Berrefjord Fagerbakke, KPMG Law Advokatfirma AS, BERGEN

Jørn Are Gaski, Advokatconsult, BERGEN

Erik Mathias Hauknes, Advokatfirmaet Wiersholm AS, OSLO

Kasim Imtiaz, ADVOKATFIRMAET VAGHEFI AS, OSLO

Ole Iversen Kalvø, Advokatfirmaet Hjort DA, OSLO

Merissa-van Thi Le, Advokatfirmaet Sylte, KRISTIAN-SAND S

Ragnhild Lunner, Advokatfirmaet Føyen Torkildsen AS, OSLO

Liv Samantha Svenkerud McInerney, Advokatfirmaet Salomon Johansen AS, DRAMMEN

Thomas Hoff Myhr, Advokatene Christian Wiig & Co AS, TRONDHEIM

Rebecca Lund Nakkim, Advokatfirmaet Schjødt AS, OSLO

Duc van Nguyen, Advokatfirmaet JUDICIUM DA, BERGEN

Anne Sofie Harmens Elde Nordby, Avocado Advokater AS, OSLO

Aleksander Skogrand Pedersen, Advokat Leif Strøm, TRONDHEIM

Malene Skjold Pettersen, Advokatfirmaet Hjort DA, OSLO

Alexander Reinås, Advokat Hilde B. Strand AS, STJØRDAL

Heidi Reisvang, Advokatfirmaet Elden DA, OSLO

Mathias Rengård, Langseth Advokatfirma DA, OSLO

Andreas Russwurm, Advokatfirmaet Wiersholm AS, OSLO

Anette Schei, Advokatfirmaet Judicia DA, ÅLESUND

Linn Aune Schirmer, Rime Advokatfirma DA, OSLO

Stian Sjøquist, Immer Advokat AS, TRONDHEIM

Bernt Kleiven Usterud, Brex Advokatfirma AS, OSLO

Fullmektig hos bedriftsadvokat

Toya Røsholt Harrong, Finans2 AS, OSLO

Torstein Burkeland, Burkeland, Lång & Co Advokatfelleskap, OSLO

Offentlig ansatt advokat

Hanne Elise, Eeg-Henriksen, Oslo Universitetssykehus HF, OSLO

Fullmektig hos organisasjonsadvokat

Susanne Emira Bennin Gallala, Norsk Fysioterapeutforbund, OSLO

Karina, Solli NHO Reiseliv, OSLO

Charlotte Tvedt, Finans Norge, OSLO

Privatpraktiserende advokater

Asle Sandnes, Advokatene Kåsa og Nilsen AS, BØ I TELEMAR

GJENINNMELDTE

Bedriftsadvokater

Cathrine Cruse Hennig, Avinor Flysikring AS, GARDERMOEN

Derya Incedursun, Nordea Bank AB (publ), filial i Norge, OSLO

Andreas Lien Sandberg, Nordea Bank AB (publ), filial i Norge, OSLO

Fullmektig hos bedriftsadvokat

Kristine Helland Eide, Intility AS, OSLO

Organisasjonsadvokat

Camilla Raastad, NHO Logistikk og Transport (NHO LT), OSLO

Greta Cathrine Bjoland Øverby, Delta, OSLO

Privatpraktiserende advokater

Jens Halvard Bratz, Advokatfirmaet Hesselberg AS, LARVIK

Angelica Hoff Eide, Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS, BERGEN

Therese Mørch, Advokatfirmaet Wiersholm AS, OSLO

Frederik Nordby, Kluge Advokatfirma AS, OSLO

Sidsel Steffensen, Advokat Eva Frivold, ASKIM

Catrine Thiis-Evensen, Advokatoriet AS, DRAMMEN

MEDLEMMER SOM HAR SKIFTET STATUS

Fra aktiv til pensjonist

Per Egeness, ASKER,

Jarl Yngve Glent, OSLO

Jan Kolbjørnsen, OSLO

Annette Janicke Musæus, OSLO

Lise Johanne Ukkelberg, HAMAR

Bli med på Advokatmesterskapet i golf 2018!

Torsdag 23.august arrangeres advokatmesterskapet i golf på Losby gods utenfor Oslo. Arrangøren oppfordrer alle golfspillende jurister om å støtte opp om arrangementet.

Her er den gjeve firmapokalen som ditt firma kan vinne.

- Firmapokalen (de to beste stableford-poengsummer fra samme advokatfirma/arbeidsgiver).

Damer og herrer konkurrerer i samme klasse.

Det blir lett bevertning og premieutdeling etter innkommst. Deltageravgiften inkluderer green-fee og mat og drikke, og er 1130 kroner.

Meld deg på straks for å vise at dette blir vellykket. Spre informasjonen særlig til yngre og til kvinnelige kolleger og se til at noen i din bedrift tar ansvar for å stille et lag med to eller flere deltagere. Få dette golfmesterskapet på kalenderen for tiltak i bedriftsidretten!

Advokatmesterskapet i golf har i alle år vært en god sosial møteplass for advokatkolleger. Spillet er uhytellig, men samtidig med et sportslig preg og sunn konkurranse både mellom personene og mellom firmaene.

Påmelding og betaling skjer til Golfbox. Slik gjør du det:

Logg inn i Golfbox. Gå til Klubbturnering > Åpen turnering (under menyen på venstre side). Søk opp Advokatmesterskapet 2018, eventuelt med tillegg av Losby og dato.

Berettiget som deltagere er advokater og ansatte i juridiske stillinger. Advokatfirma/arbeidsgiver må oppgis i tillegg til navn og medlemsnummer i golfklubb.

Frist for påmelding og betaling er fredag 10. august klokken 12.

Eventuelle spørsmål kan rettes til arrangøren på lars.k@musa.no eller mobil 922 93 652.»

Arrangør Lars Karsten Musæus.

ANNONSE

TRENGER DU EN TRANSLATØR?

ALLEGRO språktjenester

Juridisk oversetterekspertise

Våre erfarne statsautoriserte translatører gir deg rask og profesjonell service.

Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30, post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.

Translatørservice as

Oversettelse for næringslivet og offentlig sektor siden 1979

Bred erfaring og kompetanse

Kontakt oss på tlf. 810 33 333

eller post@translator.no

Advokat Kaja Breivik Furuseth har sluttet som senioradvokat i Ruter AS i Oslo og tiltrådt som partner i Pacta Advokatfirma AS i Oslo.

Advokat Gustav Petterson har sluttet hos Protector Forsikring ASA i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Legalis AS i Oslo.

Advokat Ole Gaborg har sluttet hos Simens AS i Oslo og begynt i det børsnoterte selskapet Elkem AS i Oslo.

Advokat Biljana Nedimovic har sluttet hos Ernst & Young Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Ræder AS i Oslo.

Advokat Øystein Hjelmset har sluttet i advokatfirmaet Harris DA i Førde, og startet opp Advokat Øystein Hjelmset AS i Sandane.

Advokat Johanne Koll-Hansen Bø har gått fra stillingen som juridisk direktør i OSM Maritime Group AS i Arendal, til stillingen som director/advokat i Deloitte Advokatfirma i Stavanger.

Advokat Nina Aakre Blaasvør har sluttet som eneeier i Proadvokatene i Kristiansund og startet opp Advokat Nina Aakre Blaasvør AS i Kristiansund.

Advokat Hanne Marte Olset har sluttet i HELP Forsikring AS i Oslo, og begynt i Sparebank1 Forsikring AS i Oslo.

Advokat Aleksander Ryan har sluttet i advokatfirmaet KPMG Law AS i Oslo, og tiltrådt som partner i advokatfirmaet Wahl-Larsen AS i Oslo.

Advokat Cathrin Myre Skram har sluttet hos Advokat Erling Flisnes i Ålesund, og startet opp Advokat Cathrin Myre Skram AS i Ålesund.

Advokat Elin Spjelkavik har sluttet i Gjensidige Forsikring ASA i Oslo, og begynt i Hovedorganisasjonen Virke i Oslo.

Advokat Cecilie Hallan har sluttet i Advokatfirmaet Kluge AS i Oslo, og begynt i Den Norske Legeforening i Oslo.

Advokat Thomas Kobberdal har sluttet som partner i KPMG Law Advokatfirma AS i Oslo, og tiltrådt som partner i Wahl-Larsen Advokatfirma AS i Oslo.

Advokat Jens Daniel Vinvand har sluttet i Stray & Wåland Advokatbedrift AS i Kristiansand, og begynt i advokatfirmaet Wåland AS i Kristiansand.

Advokat Margrethe Røse Solli har sluttet i Norges Eiendomsmeglerforbund i Oslo, og gått over til Aktiv Eiendomsmegling AS i Oslo.

Advokat Kjetil Edvartsen har sluttet i Fagforbundet i Oslo, og begynt i Tenden Advokatfirma ANS i Tønsberg.

Advokat Silje Frisak har sluttet hos Advokat Borgar Veiding på Notodden, og startet opp Advokat Silje Frisak på Notodden.

Advokat Marigona Jahaj har sluttet i Advokatfirmaet Suleiman & Co i Oslo, og startet opp Advokatfirmaet Jahaj i Oslo.

Advokat Per Oddvar Pallum har sluttet i AIG Europe Limited i Oslo, og begynt i forsikringselskapet Gjensidige Forsikring AS i Oslo.

Advokat Anne Meyer Larsen har sluttet i Eika Gruppen AS i Oslo, og begynt i Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS (PwC) i Oslo.

Advokat Kristian Olsen Willumsen har sluttet i Advokatfirmaet Schjødt AS i Oslo, og begynt i GIEK Kredittforsikring AS i Oslo.

Advokat Elise Midling-Hansen har sluttet i Advokatfirmaet Røseid, Tønsberg & Karlstad AS i Årnes, og begynt i Norges Bondelag i Oslo.

SE JOBB-BYTTET OGSÅ PÅ ADVOKATJOBB.NO

Informasjonen om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister, eller fra bidrag sendt direkte til redaksjonen@advokatbladet.no. Om informasjonen hentes fra registeret, vil du bli kontaktet før publisering.

Neste frist for innsendelse er 8. juni 2018.

NB: Spalten er kun for Advokatforeningens medlemmer.

Slik ser det nye nettstedet ut.

Lovdata mener nytt nettsted bedriver stoff-tyveri

Det ferske nettstedet Rettspraksis.no har kopiert et stort antall dommer fra Lovdata og lagt dem ut tilgjengelig for alle på nett, og kaller etableringen en aksjon mot myndigheter og domstolene. Lovdata mener kopieringen er stofftyveri, og vurderer reaksjoner.

TEKST: NINA SCHMIDT OG THEA N. DAHL

Rettspraksis.no er åpne på at de har kopiert dokumenter fra Lovdatas database, noe Lovdata synes er ugreit.

– Vi kartlegger nå hva som er realitetene bak nettstedet, og vil deretter vurdere hvordan vi skal respondere, sier direktør Odd Storm-Paulsen i Lovdata.

Dommene i den form som Rettspraksis.no har kopiert fra Lovdata, er ikke offentlige dokumenter, forteller han.

– Selve rettsavgjørelsene fra domstolene er offentlige, men Lovdata har både foretatt en betydelig kvalitetsgjennomgang og bearbeidet avgjørelsene slik at de kan publiseres på Lovdatas sider, og også foretatt en omfattende anonymisering, sier Storm-Paulsen.

– Har Rettspraksis.no i dine øyne begått stofftyveri fra Lovdata?

– Ja, det synes helt klart. Det de har gjort er ugreit. Vi er i gang med å finne ut av hva som er tatt, hvordan det er tatt og når, sier Storm-Paulsen.

EN AKSJON FOR BORGERNE

Opprettelsen av Rettspraksis.no er å anse som en «aksjon mot domstolene og myndighetens manglende vilje til å ta ansvar for å opplyse borgerne om gjeldende rett og for å glemme pressens viktige kontrollfunksjon», heter det på nettstedet.

Foreløpig består nettsiden av drøyt 40.000 rettsavgjørelser, i hovedsak fra Høyesterett. I tillegg er det lagt ut noen få tingrettsdommer, og i underkant av 30 dommer fra lagmannsretten. Nettstedet jobber nå for å «frigjøre», som de kaller det, enda flere rettskilder, slik som lovforarbeider og forvaltningspraksis.

– Rettsavgjørelser er viktige dokumenter i samfunnet vårt, akkurat som lovene. For å få en helhetlig forståelse for hvordan jussen fungerer, må man ha tilgang til rettsavgjørelser, sier presseansvarlig for Rettspraksis.no, Håkon Wium Lie.

– SKATTEBETALERNE MÅ FÅ INNSYN

Han har en fortid som grunnlegger av Piratpartiet, og er tidligere direktør i Opera Software. Mest kjent er han som oppfinneren av web-språket CSS (Cascading Style Sheets), som i dag brukes over hele verden.

Da rettspraksis delte en melding om lanseringen av nettsiden på Facebook, kommenterte Lie selv: «Gisseldrama i Høyesterett: Rettsavgjørelsene er satt fri!»

– Skattebetalerne betaler 100 millioner til Høyesterett i året. Da må skattebetalerne også få lese det som kommer ut av boksen, sier Lie.

– Lover og domsavgjørelser er unnatt opphavsrett, og det er derfor vi kan gjøre dette. Likevel må vi ta personvern hensyn, og publiserer alle rettsavgjørelsene uten navn, adresse og annen informasjon om personlige forhold, sier Lie.

INNØMMER KOPIERING

Nettstedet innrømmer at de har kopiert fra Lovdata. På nettstedets spørsmål- og svar-side skriver de følgende:

«Før Rettspraksis.no ble lansert den 17. mai 2018, var det reelt sett bare to steder man kunne få tak i rettsavgjørelser; Fra den enkelte domstol som avgjorde saken og Lovdata. Det er derfor rimelig å legge til grunn at også våre rettsavgjørelser kommer fra én av dem eller begge.»

Lanseringen av det nye nettstedet Rettspraksis.no reiser noen problemstillinger, sier kommunikasjonsdirektør Iwar Arnstad.

MANGE PROBLEMSTILLINGER

– Det skjer betydelig maktutøvelse i domstolene og den bør skje i åpenhet. Så kommer personvern hensynene inn; det er for eksempel ikke tillatt å publisere straffesaker offentlig. Jeg har ikke selv sjekket hva Rettspraksis.no har lagt ut av straffesaker, og vet ikke i detalj hvordan de har gått frem. Men Lovdata har gjort en jobb med å anonymisere rettsavgjørelsene, og da vil jeg tro man ikke uten videre bare kopiere dem, sier Arnstad.

– Det som er positivt, er prinsippet om å gjøre rettsavgjørelser og rettspraksis kjent. Her er det mange hensyn å ta, men det er klart at flere og flere nå har en forventning om å kunne finne rettsavgjørelser på nett. I Domstoladministrasjonen er vi nå midt inne i en diskusjon om hvordan rettsavgjørelser skal gjøres tilgjengelig for publikum i fremtiden, forteller Arnstad.

Han forteller at DA startet dette arbeidet for en tid siden, og at styret trolig skal behandle en sak om dette før sommeren.

ALDRI HELT ANONYME

– Terskelen for at noe faktisk er anonymt er veldig høy. Det er ikke gitt at anonymisering gjort av Lovdata er nok, og man kan ikke gjemme seg bak Lovdatas anonymisering. Man må gjøre selvstendige vurderinger og sjekke grundig om det noen opplysninger i det hele tatt som kan knyttes opp mot faktiske personer, sier Tobias Judin, juridisk rådgiver i Datatilsynet.

50 år siden

OM DANNELEN AV ENKELTE STØRRE ADVOKATFIRMAER

Formann og høyesterettsadvokat J. C. Mellbye holdt den 14. juni 1968 et innlegg for Advokatforeningens representantskap der han anbefalte at Advokatforeningen «å stimulere dannelsen av enkelte større advokatfirmaer».

Vi sakser fra Norsk Advokatblads referat fra innlegget:

«De hensyn som etter Mellbyes oppfatning talte for flermannsfirma oppsummeres slik:

Klientenes behov for allsidig juridisk rådgivning tilsier i mange tilfeller at det etableres et samarbeid mellom flere advokater.

Vedrørende *yrkets økonomi* ligger det på omkostningssiden atskillige muligheter for besparelse for flermannsfirmaene, i første rekke gjennom en rasjonell utnyttelse av de tekniske hjelpemidler. De statistiske undersø-

kelser over advokatenes inntekter viser dessuten at de som arbeider i flermannsfirmaer gjennomgående tjener bedre enn de som driver alene.

Mellbye kom inn på *rekrutteringen til yrket* og fremholdt at de store firmaer kan by sine fullmektiger arbeid som disse med rette kan betrakte som førsteklasses praksis.

Foredragsholderen fremhevet dessuten de positive sider ved *arbeidsmiljøet* i flermannsfirmaene.

Når det gjaldt hva som *talte mot flermannsfirmaene* kunne Mellbye for sitt vedkommende bare rekke frem vanskelighetene ved å finne folk som man kunne samarbeide med.»

Innlegget førte til en diskusjon, her er noen utdrag:

Høyesterettsadvokat Ole Borge fra Oslo «mente det ikke kunne være en

oppgave for foreningen å sette på sitt program å fremelske etableringen av store firmaer. (...) Han viste til at advokatstanden er sammensatt av en rekke individualister, og må være det.»

Høyesteretts Erik Sølberg fra Ålesund «advarte mot at foreningen gjør noe positivt for å tilstrebe større sammenlutninger. De store firmaer vil fortrinnsvis vende seg til de større klienter. Det vil kunne bli et sprang mellom de større firmaer og enkeltmannsfirmaene som kan medføre at det vil bli vanskelig å praktisere utover på landsbygden.»

Høyesterettsadvokat Kåre Michelsen fra Bergen «viste til at man i Bergen ikke har firmaer med over tre deltagere. Han trodde faktisk at det var grensen for hvor store firmaene kunne bli der.»

Norsk Advokatblad, nr. 6, 1968.

ANNONSE

Ditt testamente – en gave til livet!

En testamentarisk gave til forskning er en gave til fremtidige generasjoner.
Du etterlater deg en investering i livene til dem som kommer etter deg.

Foto: Paal Andestad

Du setter igjen varige spor ved at du bidrar til ny og bedre behandling for dem som rammes av hjerte- og karsykdom eller demens. Å planlegge for tiden etter deg sikrer at din arv brukes slik du ønsker det.

Du velger selv hvilken sak som står ditt hjerte nærmest.

Nasjonalforeningen
for folkehelsen

Vil du vite mer? Ta kontakt med oss på tlf. **23 12 00 00**. Vi hjelper deg gjerne!
www.nasjonalforeningen.no/testamente

Vil ha felles EU-standard for tiltaltes rettigheter

Britiske Paul Garlick, som deltok via video, foreslo blant annet at EU oppretter et felles register over forholdene for varetektsfengslede. Foran fra v. Vânia Costa Ramos fra Portugal, Mykola Gnatovskyy, president i Europarådets MR-utvalg fra Ukraina, Arild Dyngeland, Marius Emberland, Özdem Özyaydin fra Tyrkia og Petter Wille.

Forsvarsadvokater i organisasjonen ECBA kjemper for å få innført felles standarder for mistenkte og tiltalte personer i EU- og EØS-landene.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

– I Storbritannia frykter mange innsatte for sine liv, og varetektsfengslede har fått dårligere kår. Både vold, antall selvmord og forekomsten av selvskading øker, sa den britiske menneskerettsadvokaten Paul Garlick via videolink under ECBAAs vårmøte i Oslo i april.

ECBA – European Criminal Bar Association – er en organisasjon for forsvarsadvokater fra forti europeiske land.

På vårmøtet i Oslo, der Advokatforeningen stod som vertskap, diskuterte advokater fra hele Europa blant annet varetektsfengslede kår, og behovet for felles standarder i Europa.

NORGE: 1000 I VARETEKT

I panelet under en av debattene i Gamle Festsal ved UiO satt blant annet Arild Dyngeland fra Advokatforeningens hovedstyre. Han fortalte at det sitter om lag 3700 personer fengslet i Norge, av disse om lag ett tusen i varetekt.

– I Norge har vi brukt mye politiarrest, men nå har dette endret seg, uten at kriminaliteten har økt, slik bruken alltid er blitt begrunnet med. Når dommere tar en avgjørelse om å sette noen i varetekt, har de ofte et for dårlig

beslutningsgrunnlag. De tar det for gitt at fengselsmyndighetene vil ta vare på de innsatte, og for eksempel sende folk til sykehus, om nødvendig. Men det skjer ikke, og jeg mener at dommerne noen ganger sender folk i fengsel mot bedre vitende, sa Dyngeland.

KORTIDISISOLASJON

Advokat Marius Emberland fra Regjeringsadvokaten satt også i panelet, og sa at han ønsket seg mer forskning på effekten av kortidsisolasjon.

– Det meste som legges frem er effekten av langtidsisolasjon. Derfor ville det være viktig også å forske på effekten av kortidsisolasjon, sa Emberland.

Direktør Petter Wille i Nasjonal institusjon for menneskerettigheter fortalte at 343 barn var innom politiarrestene i Norge i 2015.

– Isolasjon i politiarrest brukes systematisk, fordi fasilitetene er slik laget at de arresterte ikke har noen kontakt med hverandre. De er satt i isolasjon uten at det er nødvendig for etterforskningen. Politiet skal alltid vurdere om det er nødvendig å isolere et individ. Andelen isolerte i Norge er veldig høy,

og systemet åpner for utstrakt bruk av isolasjon som i enkelte tilfeller bryter menneskerettighetene, sa Wille.

NYTT VEIKART

I dag finnes det ingen europeisk standard for hvor lenge en person kan sitte i varetekt. Det er også store variasjoner i for eksempel retten til å velge advokat, til krysseksaminasjon, retten til å etterspørre bevis, eller til å stille vitner spørsmål direkte.

Under vårseminaret i Oslo lanserte ECBA initiativet Agenda 2020: Et nytt veikart for minimumsstandarder for visse prosessuelle beskyttelsestiltak (A new Roadmap on minimum standards of certain procedural safeguards).

De syv tiltakene i veikartet handler om varetektsfengsling og arrestordrer, den tiltalte rettigheter under hovedforhandling, vitners rettigheter og restriksjoner på beslag, legitimering og utelukkelse av bevis, konflikter mellom jurisdiksjoner og dobbeltstraff, rettsmidler og anker, og erstatning.

ECBA mener det er realistisk at veikartet kan bli implementert i EU innen 2020.

BOKTIPSET

Navn og alder: ARVE HAAKSTAD, 47 ÅR
Tittel: ADVOKAT
Arbeidssted: SVOLVÆR I LOFOTEN

Hvilken bok har gjort sterkest inntrykk på deg, og hvorfor?

Jeg skulle besøke en venn i Bodø under oppveksten. Da ingen svarte, dukket det opp et ukjent menneske i en dør litt lenger ned i korridoren. Min venn var ute et ærend, men jeg kunne gjerne komme inn til ham og vente. I leiligheten var det store stabler med bøker, og disse ble det naturlige samtaletema. Han spurte meg om jeg hadde lest Hamsun, noe jeg ikke hadde.

Han trakk da Knut Hamsuns «Sult» frem fra av en av stablene. Han insisterte på at jeg skulle låne den, og ville ikke høre nei, og mest av en slags høflighet for gjestfriheten tok jeg den med. Da jeg etter hvert tok boken for meg, gjorde beskrivelsene av «blodets hvikken og benpipernes bøn» sterkt inntrykk.

Siden har Hamsun-litteraturen og biografien fulgt meg gjennom livet. Jeg tok for noen år siden et litteraturstudium på universitetet der jeg så litt på

Arve Haakstad er bosatt i Kabelvåg i Lofoten, og har to sønner. Var ferdig med studiene i Bergen i 1998, og jobbet der noen år som advokatfullmektig og advokat før han flyttet nordover, og etablerte advokatpraksis i Lofoten. Der preger naturen livet på alle måter.

Hamsuns forhold til juristene, og har ellers deltatt på flere litteraturseminar om Hamsun. Så møtet med «Sult» har preget meg gjennom livet.

Hvordan velger du lesestoff?

Jeg ser etter et tankesett i fortellingen, og er glad i et blomstrende språk, og foretrekker også historier med overvekt av livsglede. Historien kan gjerne ligge litt tilbake i tid, samtiden er veldig mye tilstede for øvrig.

Hvis du skal kjøpe en bok til en god venn, hvilken vil du kjøpe?

Pan av Knut Hamsun. Det er en vakker historie, og den endrer deg garantert om du tar den imot.

Hvilken er den neste boken du skal lese?

Jeg holder på med en biografi om Edvard Munch av Atle Næss.

Kan du anbefale en fagbok?

Da vil jeg anbefale Jørn Øyrehagen Sunde «Høgsteretts Historie 1965–2015». En interessant retthistoriker om et interessant tema.

Leser du e-bøker?

I liten grad. Jeg er litt «gammeldags» og liker å holde i papir.

Hvem vil du utfordre (og litt om hvorfor)?

Jeg har lyst til å utfordre advokat Trude Marie Wold på Sortland. Hun er en tøff dame oppvokst i vinden på Andøy, og jeg lurar på hvilke bøker som fester seg i bokhyllene der oppe.

ADVOKATER I NYHETENE

FORSIKRING MOT GDPR-BØTER

Advokatselskapet DLA Piper har i samarbeid med forsikringsmegler Aon studert EU-landenes GDPR-formuleringer, og funnet ut at i den norske loven vil brudd på GDPR-loven ikke klassifiseres som kriminelt. Det vil derfor være lovlig å tilby forsikring som dekker brudd på GDPR, sier Morten Landrø, risikoekspert i Aon Norge til Dagens Næringsliv.

Datatilsynet ser ikke noe problem med at næringslivet kjøper slik forsikring.

DLA Piper og Aon skriver i en guide til forsikringskunder at det vil være lovlig å tilby forsikring for kostnader knyttet til utredning av hendelser, advokatbistand, krav fra tredjeparter etter et brudd, og kostander knyttet til håndtering av et brudd, inkludert PR, skriver DN.

VIL UTSETTE GDPR

Advokat Arve Føyen i Føyen Torkildsen og Trond Ericson, sjeffrådgiver i Devoteam, vil utsette implementeringen av GDPR i Norge, skriver de i et innlegg i Finansavisen.

«Den norske implementeringen vil uansett ikke tre i kraft før forordningen blir innlemmet i EØS-avtalen, tidligst i juli, mest sannsynlig senere i høst. Vår anbefaling er at vi tar oss enda bedre tid. Norsk næringsliv kan tape stort hvis vi rusker forordningen», skriver de to.

«Mange har sett på GDPR som et IT-prosjekt som kan håndteres av IT-avdelingen. Sannheten er at om man skal overholde det nye regelverket, må det innføres endringer i organisasjonen og hvordan personopplysningene behandles. GDPR berører alle de viktigste forretningsmessige prosessene», skriver de, og minner om at selv om leier inn ekstern spesialrådgivning, så har heller ikke «ekspertene» full kontroll over kompleksiteten i forordningen.

VIL HA FLERE BÅTRAMPER

Advokatfullmektig Martin Tvedt i Advokatfirmaet Lønnum er bekymret for hvor Oslos båteiere som har båten på henger – som faktisk utgjorde nærmere en tredel av alle båteiere i 2017-sesongen, ifølge Tvedt – skal få satt ut båten i sommer. I Aftenposten forteller han at etter at utsettingsrampen på Sjølyst ble fjernet, er båteiere uten egen båt plass nå «prisgitt slippmannskaper og båtforeninger for å få satt båten sin på vannet. Det er meget dyrt å få satt båten sin på vannet med kran, hvis man i det hele tatt får adgang som ikke-medlem».

«Politikerne må sørge for offentlig tilgjengelige båttrampere i Oslo. Eller har bystyrepolitikere glemt at Oslo er en kystby», skriver han.

XORD

Substans, forbudt i forskrift fra 2013	↓	Lov fra juni -09	↓	Ofte formildende	Veddemål	Begrep i EØS-avtalen	↓
↓		Granner		Sint		Europeer	
Lovbrytere							
Modning							
↓							
Styret							
Larve						Strekkode	
↓							
			Nevnes				
Mål			Rask				
Tall			Nær				
↓		Se ut som					
		Sittet					
Ufor-skammet					Regel	Tanke	
Slag				Tiltro			
Drikk							
↓				Dikt			
§	↓						

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.

Send løsningen til redaksjonen@advokatbladet.no innen 8. juni. Vi trekker ut en vinner som får fem flaxlodd i posten.

Vinneren av kryssordet i april var Tallag Andersen, Oslo.

Vi gratulerer!

Løsningsordet var PÅTALE.

Her er våre samarbeidspartnere på Advokatjobb.no

Domstoladministrasjonen har lansert en egen podcast, som har fått navn Dommerpodden.

Dominique Hogan Doran fra Australia var strålende fornøyd med starten på sitt Norges-besøk i forbindelse med IBA-konferansen i Oslo, og la ut en oppdatering fra en tur til Bergen.

Ytringsfrihetsekspert Anine Kierulf ved **Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter**, undret seg hvorfor det ikke gjøres noe med den utstrakte bruken av isolasjon i norske fengsler.

En rekke advokatfirmaer stilte lag i **Holmenkollstafetten**. **Advokatfirmaet Haavind** endte på en knallsterk 6.plass i sin klasse. Også **Advokatfirmaet Wiersholm** stilte sterkt og endte på en sterk 9. plass. Hele 1477 var påmeldt i klassen!

Juridisk studentutvalg JSU Oslo har kåret **Knut Sande** til årets underviser ved Universitetet i Oslo. Vi gratulerer!

Advokatfirmaet Thommessen kunne glede seg over utnevnelsen årets advokatfirma av «Who is who Legal».

Henrik@advokatbladet.no

Følg Advokatbladet på Facebook, Twitter og Instagram

@Advokatbladet

ANNONSEINFO

ANNONSEANSVARLIG

Jannicke Isaksen
marked@advokatbladet.no
Mobil: 414 14 440

26.000 LESERE (TNS GALLUP)

ANNONSEPRISER 1. JANUAR 2018

1/1 – 216 x 286 (inkludert 3 mm utfallende)	kr. 19.800
2/3 – 116 x 234	kr. 17.700
1/2 – 176 x 123	kr. 14.700
1/4 – 176 x 58/116 x 83	kr. 9.700
1/6 – 56 x 123/116 x 58	kr. 5.700

Se fullstendig formatliste på nett: advokatbladet.no

Andre formater etter avtale.

Bilagspris: 4-sider løst, pris 25 000, gramvekt inntil 20 gram.

Andre formater etter avtale.

Byråprovisjon 3 %, formidlingsgodtgjørelse 1,5 %
Alle priser er eks. mva.

UTGIVELSER 2018

Nr	Bestillingsfrist annonser	Utgivelser
6/7	15. juni	25. juni
8/9	17. august	27. august
10	21. september	1. oktober
11	26. oktober	5. november
12	30. november	10. desember

advokatjobb.no

Prøv en annonse på Advokatjobb.no

Bransjens egen jobbportal!

Ledige jobber innenfor juss-Norge samlet på ett sted.

Du treffer både jobbsøkere og advokater som er ute etter å orientere seg i markedet.

Gratis, rullerende Nytt om navn-funksjon profilerer alle som har byttet jobb.

Vi har gunstige årsavtaler!

1-5 annonser: 7.500 kroner
6-20 annonser: 14.000 kroner
21-50 annonser: 30.000 kroner

Skreddersy dine annonser til alle våre plattformer! Kontakt oss for et pakketilbud.

Advokaten

ADVOKATBLADET

REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Telefon: 22 03 50 50
Mobil: 915 59 602

REDAKSJONSRAÐ

Jon Wessel-Aas (leder)
Silje Christine Hellesen
Halvard Helle
Ina Lindahl Nyrud
Emanuel Feinberg

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form.

Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

TIPS REDAKSJONEN

Redaksjonen tar gjerne imot tips til reportasjer.

tips@advokatbladet.no

Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
generalsekreter.,
ms@advokatforeningen.no
Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

GRAFISK FORMGIVER

Kari Anne Nordby
kari.anne.nordby@07.no

TRYKKERI

07 Media – 07.no
Telefon: 63 86 44 00

Advokatbladet ønsker å arbeide etter regler for god presseskikk slik de er nedfelt i Vær Varsom-plakaten. Ta kontakt med redaksjonen dersom du mener deg urimelig behandlet i en omtale. Du kan også klage direkte til Pressens faglige utvalg,

Rådhusgt. 17, 0158 Oslo.
Tlf: 22 40 50 40
Faks: 22 40 50 55
E-post: pfu@np-nr.no

ADVOKATFORENINGEN

PRØV ADVOKATJOBB.NO
BRANSJENS EGEN JOBBPORTAL

advokat**jobb.no**